NASLOV

Mura v Egiptu

Sredi minulega tedna je v Aleksandrijo odpotovala skupina Murinih tehnologov, ki bodo v tamkajšnji tekstilni tovarni začeli z uvajanjem proizvodnje ženskih bluz, spalnih srajc in moških pižam. Gre za pomemben projekt, ki ga je Muri uspelo dobiti v ostri svetovni in evropski konkurenci, in če jim ga bo uspelo izpeljati, si od tovrstne prodaje znanja obetajo več milijonov dolarjev. Od januarja, ko so podpisali pogodbo z Egipčani, so v delovni organizaciji izdelali celoten tehnološki elaborat in vse potrebno za novo tekstilno tovarno v Aleksandriji. Nesporno je to še ena potrditev več — ne le za Muro, ampak celotno pomursko združeno delo — da je tudi v naši pokrajini navzoč ustvarjalen nemir, ki prodira v mednarodne razsežnosti. (B. Ž.)

Leto XXXVII
Št 46
Murska Sobota
21. novembra
1985
CENA 60 DIN

VESTNIK

ZA PODALJŠANO PORODNIŠKO

Kadar gre za tako pomembno dejanje v človekovem življenju kot je rojstvo, potem bi morali imeti več posluha zanj in ne zavirati v javni razpravi dogovorjenega — tega, da smo za podaljšano porodniško in stoodstotno nadomestilo osebnega dohodka med zadržanostjo z dela zavoljo poroda, nege in varstva otroka. Takšno je bilo mnenje delegatov na zadnji skupščini republiške skupnosti otroškega varstva v Ljubljani, ki so dolgo in burno razpravo podkrepili tudi z dvigom rok in se po triurnem usklajevanju opredelili »za.«.

Beseda je bila o že dalj časa premlevani podaljšavi na enoletno porodniško, ki jo v drugih republikah že imajo, pri nas pa je poleg bojazni o tem, če bomo zmogli finančno breme, prisotna tudi politična zadržanost. Saj očitno tistih, ki odločajo o tem, ali bo imela mati (ali pa kdo drug, ki otroka neguje) možnost svojemu malčku dati kar najboljšo popotnico v življenje, ko jo najbolj potrebuje, vprašanje neposredno ne obremenjuje. Zato pa so si o podaljšani porodniški enotni strokovnjaki in protiargumentov zanjo po vseh opravljenih razpravah na to, za večino ljudi posebej občutljivo temo, ni. Navsezadnje tudi zato, ker nas je Slovencev malo in rodnost iz leta v leto vztrajno pada. Težkim časom navkljub — ali pa prav zaradi njih — ko otrok tako ali drugače res postaja pravo bogastvo, bi zato morali pomagati mladim družinam, ki jih poleg brezposelnosti in pridobitve lastne strehe nad glavo pestijo tudi drugi problemi in se vse težje odločajo za otroke.

Podaljšanje porodniške pa je sedaj odvisno od tega, kako hitro bodo opravili potrebno spremembo v Zakonu o združenem delu in se do stališča delegatov otroškega varstva opredelili v ostalih zborih skupščine.

Brigita Bavčar

Kabine za tovornjake TAM iz Murske Sobote

Naložba, vredna čez 200 milijonov, bo zagotavljala pločevinaste dele za TAM T 170 za nova vozila tujih naročnikov in za rezervne dele. Že v letu 1986 441 milijonov celotnega prihodka.

Po opustitvi izdelave pločevinastih sklopov za vozila TAM v Panoniji iz Murske Sobote se je s tovarno avtomobilov povezal soboški Agroservis. Povečane potrebe DO TAM in prostorska stiska so narekovali pripravo sporazuma o poslovno-tehničnem sodelovanju. Rezultat sporazuma je proizvodni objekt v Murski Soboti, v katerem bodo izdelovali kabine za tovornjak TAM T 170. Do konca leta načrtujejo izdelati 170 kabin, v prihodnjem letu pa jih bodo izdelali nekaj čez 800.

Proizvodna hala je velika 1248 kv. metrov, sodobna lakirnica 680 kv. metrov, tu pa je še 200 kv. metrov pomožnih prostorov, v katerih so nova kotlovnica, transformatorska kompresorska postaja in skladišče polizdelkov.

Lakirnica pa bo nared zadnje dni novembra ali v začetku decembra, tako da bodo v Agroservisu začeli pločevinaste dele tudi površinsko obdelovati. Ob premeščenih delavcih iz opuščene proizvodnje prikolic bodo v Agroservisu v letu 1986 na novo zaposlili še 40 delavcev.

Novi proizvodni objekt bo skupaj z opremo stal 203,66 milijona dinarjev, od tega 60 odstotkov oprema domače proizvodnje. Naložbo so financirali s 53,030 milijona TAM Maribor, 20 milijonov je bilo sredstev občinskih rezerv, 67,500 milijona posojila je zagotovila LB, Pomurska banka, 14,4 milijona je prispevala Interna banka ABC Pomurke, ki je Agroservisu tudi pomagala s 40 milijoni, DO Agroservis je za naložbo prispevala 39,776 milijona lastnih sredstev, 10 milijonov pa so združili sovlagatelji.

Izdelava pločevinastih sklopov bo po izračunih načrtovalcev v letu 1986 ustvarila 443,361 milijona dinarjev celotnega prihodka, od tega za 61,315 milijona čistega dohodka.

Boris Hegedüš

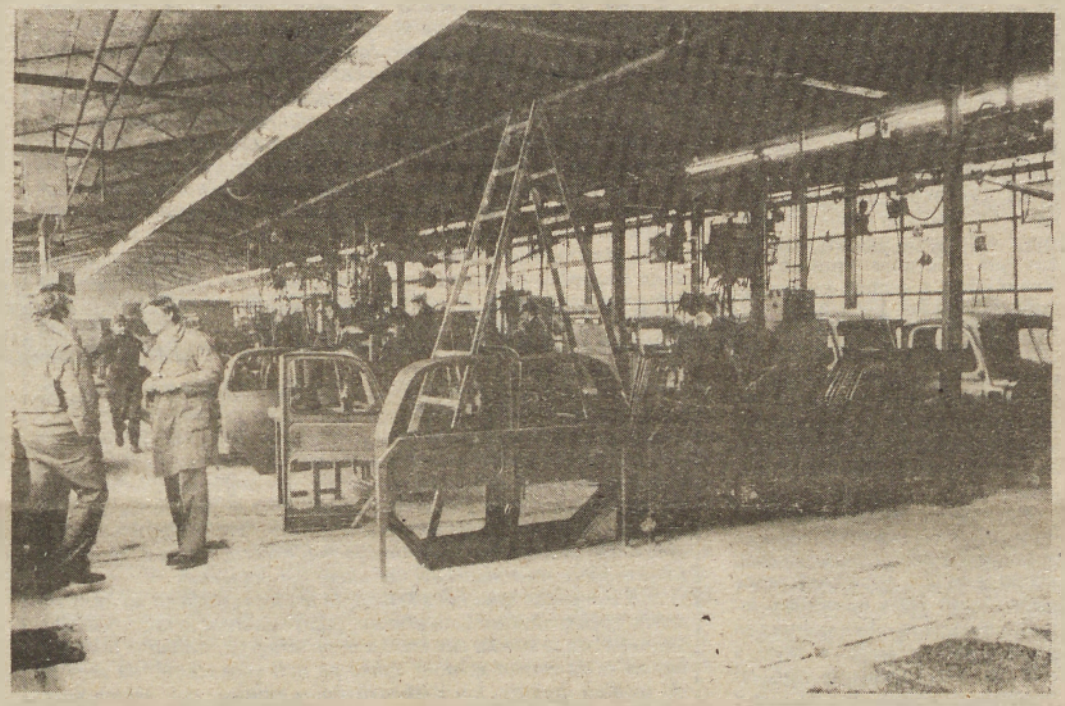

Stopetdeset let prve pomurske lekarne

V Lendavi, kjer je bila leta 1835 ustanovljena prva lekarna v Pomurju, so pomurski lekarnarji ob navzočnosti številnih gostov proslavili visok jubilej — 150-letnico delovanja. Na slovesnosti je o zgodovini pomurskih lekarn govoril Štefan Predin, o razvojnih značilnostih zadnjih desetletij pa direktor tozda Pomurske lekarne mag. Milan Benkič. V kulturnem programu je nastopil Prekmurski oktet.

Ta visoki jubilej je povezan tudi s praznovanjem 10-letnice združitve lekarn v Beltincih, Gornji Radgoni, Lendavi, Ljutomeru in Murski Soboti v tozd Pomurske lekarne, ki deluje v okviru Pomurskega zdravstvenega centra Murska Sobota. Izven Pomurskih lekarn je ostala le soboška Bolnišnica, ki se za svoje potrebe oskrbuje z zdravili kot stransko dejavnostjo. Z združitvijo pomurskih lekarn pa so bile tudi opredeljene razvojne možnosti lekarniških postaj v Pomurju, ki so bile usklajene z mrežo osnovne zdravstvene službe. Nerešeno je ostalo le še območje Vidma ob Ščavnici. Med delovanjem tozda Pomurske lekarne Murska Sobota so bile ob pomoči delovnih ljudi in občanov ter širše družbene skupnosti zgrajene nove lekarne in postaje v Beltincih, Ljutomeru, Črenšovcih, Petrovcih, Križevcih pri Ljutomeru in Turnišču. Pri gradnji teh objektov so Pomurske lekarne prispevale čez 30 odstotkov lastnih sredstev. Tako so za dokončno ureditev ostale le še lekarne v Gornji Radgoni, Lendavi in Murski Soboti. V slednji je bil z združenimi lastnimi sredstvi urejen sodoben galenski in analizni laboratorij, s katerim so bile dane možnosti delitve dela znotraj temeljne organizacije. Tako so z laboratorijem, ki je prevzel funkcijo preskrbe s surovinami in kontrolirano izdelavo zdravilnih pripravkov za zalogo, razbremenili lekarne, kjer lahko strokovni delavci več skrbi namenijo izdelavi tistih zdravil, ki se morajo pripravljati sproti. Pomembne uspehe pa so dosegli tudi v štipendijski politiki, saj so z združenimi sredstvi Pomurskega zdravstvenega centra znatno izboljšali sestavo strokovnih farmacevtskih delavcev. Tako so se razmere v lekarniški dejavnosti v Pomurju zelo izboljšale, ob uresničitvi razvojnih programov pa lahko pričakujemo, da se bo lekarniška služba še bolj približala delovnemu človeku in občanu ter prispevala svoj delež k boljšemu zdravstvenemu varstvu.

Feri Maučec

— KAJ PRINAŠA OSNUTEK REFERENDUMSKEGA PROGRAMA V OBČINI GORNJA RADGONA?

REALNOST NAČRTOVANJA

Od zbranih 260 milijonov dinarjev bi namenili v naslednjih petih letih polovico za družbene dejavnosti in polovico za komunalo, ceste in obnovo objektov — Le naložbe, za katere prispevajo svoj delež tudi krajani sami.

Ker je bil prvotni zbir želja precej nad realnimi možnostmi, so dala pravo vsebino osnutku tretjega referendumskega programa v radgonski občini usklajevanja, ki so iz potreb vseh krajevnih skupnosti izluščila najbolj pereče. Tako so izpadle vse predlagane naložbe, ki so v celoti pokrite s prispevki krajevnih skupnosti ter komunalnih in cestnih skupnosti, ostale pa tiste, za katere prispevajo svoj delež tudi krajani sami, ter naložbe, ki samo s programi sisov ne bi mogle biti uresničene. V naslednjih petih letih bi od zbranih 260 milijonov dinarjev — obremenitev občanov bi ostala ista kot v občinskem samoprispevku, ki se izteka — polovico namenili za sofinanciranje naložb v osnovnem šolstvu in zdravstvu in polovico za komunalo, ceste in obnovo objektov.

Ker gre v bistvu za podaljšanje sedanjega samoprispevka, bo imela prednost gradnja 2. etape osnovne šole v Vidmu, ki ostaja edina neuresničena naložba iz drugega občinskega samoprispevka. Zanjo je že zbranih 60 milijonov dinarjev, enako vsoto pričakujejo iz sredstev vzajemnosti pri republiški izobraževalni skupnosti, poleg manjšega deleža krajevne skupnosti pa bi morali 40 milijonov dinarjev (celotna naložba bo stala okoli 162 milijonov) zagotoviti z novim občinskim samoprispevkom. 15 milijonov bi morali prispevati za obnovo osnovne šole v Stogovcih (ureditev kuhinje in izolacijo celotnega poslopja), še več, 55 milijonov, pa za gradnjo 2. etape apaške osnovne šole (dograditev kuhinje in telovadnice), s katero bi začeli šele leta 1990, predvidena vrednost pa je 91 milijonov dinarjev. Naložbe v zdravstvu so predvidene v manjšem obsegu, in sicer za obnovo lekarne v G. Radgoni in zdravstvene postaje v Radencih.

V predvidenem programu komunalnih pridobitev v posameznih krajevnih skupnostih — tu se bodo na ponedeljkovih razpravah na zborih skupščine občine mnenja najbolj kresala; če že ne zaradi programa, pa zaradi dinamike izvajanja, dasiravno letni pritok sredstev skoraj ne omogoča bistveno drugačnih rešitev — se končno obeta v naslednjem srednjeročnem obdobju ureditev pločnikov do industrijske cone, financiranje lokalne ceste Spodnja Ščavnica—Lešane in v Negovi do pokopališča in lokalne ceste Očeslavci—Stavešinci. Asfaltna prevleka pa se obeta krajevnim cestam: v Boračevi do Tovarne polnilne opreme, od Polic do Hercegovščaka in na Kapelski vrh. Seznam komunalnih naložb zajema še sofinanciranje ureditve preskrbe s pitno vodo v Apačah ter pomoč s polovico denarja (9 milijonov dinarjev) krajevni skupnosti Črešnjevci—Zbigovci pri obnovi vile Holt.

Kot smo že zapisali, bodo o osnutku programa razpravljali delegati zborov skupščine občine 25. tega meseca, izvršni svet pa predlaga, da naj traja javna razprava do 20. decembra. Referendumska odločitev bo v prvi polovici februarja, nov občinski samoprispevek pa bo uveden s 1. marcem prihodnje leto.

V. Paveo

V NASLEDNJI ŠTEVILKI

Koga nadzorovati: kupce ali trgovce?

— netočne tehtnice v mesnicah in trgovinah; — vrečke, v katerih so (pred)pakirana živila, in etikete, na katerih sta označeni kakovost in cena, neupravičeno zaračunane kupcu; — rok trajanja potekel mleku, jogurtom, mesnim izdelkom; tri leta stara vložena solata; — nečistoča; — goljufanje ljudi; — starim zalogam nalepili nove cene; pri litru janževca zaslužili 150 din . . . To je le nekaj ugotovitev inšpektorjev s sobotne akcije pregleda nekaterih pomurskih trgovin. Več o tem v naslednji številki Vestnika.

1. JANUARJA 1986 NA RADIU MURSKA SOBOTA

Horuk v nove čase

Odpiramo borzo zamisli, namigov, pobud in prebliskov za novoletno oddajo na Radiu Murska Sobota! Za ljudstvo in med ljudstvom se širi glas radijske postaje v Murski Soboti, ki s svojimi »valovnimi tipalkami« seže daleč tja v Avstrijo (celo do Češkoslovaške), Madžarsko (menda do Blatnega jezera in še dlje), na jug države in seve globoko v notranjost Slovenije, moje dežele. Zato mora biti sicer že tradicionalno radijsko srečanje na novega leta dan enkratno in nepozabno. V uredništvu posebna ekipa že tuhta in snuje scenarij, toda brez vas takorekoč ne gre.

Kako si pravzaprav zamišljamo ta novoletni HORUK V NOVE ČASE?

Igrivo, zbadljivo, presenetljivo. Na terenu in v studiu hkrati. Zanimalo nas bo, če in kako si zdravite mačka po najdaljši noči. Kramljali bomo z vami o rečeh, ki zanje med letom ni kaj prida časa. Ugibali boste lahko o tem in onem, se oglašali po telefonu 21 232, zna se celo zgoditi, da se s kom srečamo »v živo« v našem studiu. Skratka, presenečenj ne bo manjkalo.

Gotovo poznate kakšnega »originala«, s katerimi bi bilo vredno poklepetati, ali se spomnite kakšnega že pozabljenega običaja, šege, navade ali tradicije. Vse kar je šegavo, nenavadno, izvirno, je dobrodošlo. Oglasite se nam po telefonu (21 232, 21 383, 21 064) ali pisno na Zavod za časopisno in radijsko dejavnost, Titova 29/I, 69 000 Murska Sobota, Pripišite: za novoletno oddajo!

S skupnimi močmi — s samoprispevkom

Hkrati s pripravami na naslednje srednjeročno obdobje potekajo tudi aktivnosti za uvedbo občinskih ali krajevnih samoprispevkov. Ljudje so se sicer v bolj skromnem številu zbirali na zborih občanov, kjer so obravnavali predlog programa 3. samoprispevka za občino Murska Sobota, kljub temu pa so na predsedstvu Socialistične zveze in Zveze sindikatov ugotovili, da se občani in delovni ljudje strinjajo s takim načinom združevanja sredstev. Le tako bomo lahko razvijali našo pokrajino in dobili objekte, ki jih sami ne bi mogli zgraditi, so bili najpogostejši odgovori. Čeprav je standard vse slabši, pa je potrebno misliti tudi na prihodnje generacije.

Tudi anketiranci, ki smo jih naključno srečali na ulicah Murske Sobote in so doma iz različnih krajev Pomurja, so menili, da je tudi v sedanjih težkih razmerah samoprispevek ljudi edina rešitev, oziroma da vse bolj velja pravilo — pomagaj si sam!

(Anketo na to temo berite na zadnji strani)

— ZDRAVSTVO

Izguba se je povečala

Devetmesečno poslovanje so vse štiri pomurske občinske zdravstvene skupnosti končale z izgubo v skupnem znesku nekaj nad 253 milijonov dinarjev. To je za blizu 56 milijonov večja izguba kot je bila po prvem polletju. Največjo izgubo je imela OZS Murska Sobota — 119 milijonov, sledi Gornja Radgona — 61 milijonov, Lendava — 39 milijonov in Ljutomer — 32 milijonov dinarjev. Vzrok za izgubo je predvsem v nižje realiziranih prihodkih od načrtovanih in pa v dvomesečnem zaostanku nakazila republiške solidarnosti. Poleg tega se povečujejo odhodki za zdravstveno varstvo zaradi večjega odliva v druge zdravstvene ustanove, med tem ko bo dokončni obračun po aneksu o svobodni menjavi dela odhodkov domačih zdravstvenih organizacij znan šele ob koncu leta. Zaradi valorizacije bodo prihodki občinskih zdravstvenih skupnosti nekoliko višji v zadnjem trimesečju, težko pa je reči, če se bodo stekli v tolikšni višini, da bi občinske zdravstvene skupnosti lahko končale letošnje poslovanje brez izgube.

F. M.

Spet katastrofa. Nenaden izbruh ognjenika Nevado del Ruiz v Andih je do 90 odstotkov uničil kolumbijsko mesto Armero. Človeških žrtev je preko 22 tisoč. Ognjena lava je stopila sneg ter povzročila katastrofalen zemeljski plaz. Na sliki: odkrivanje žrtev.

ODLOČNO PROTI ODPOROM

Predsedstvo CK ZKJ in predsedstvo SFRJ sta imeli 12. in 13. novembra skupno sejo pod predsedstvom Vidoja Žarkovića in Radovana Vlajkovića. Na seji so obravnavali aktualna idejnopolitična vprašanja v družbi in naloge ZKJ in drugih dejavnikov sistema v zvezi s tem, pa tudi vlogo in delovanje gibanja neuvrščenih držav v trenutnih mednarodnih razmerah in priprave Jugoslavije na osmo konferenco neuvrščenih držav, ki bo prihodnje leto v Harareju.

Seje so se udeležili predsedniki predsedstev republik in pokrajin in najvišji zvezni funkcionarji.

Predsedstvi sta na podlagi presoje razmer v državi začrtali temeljne smernice družbenih dejavnosti v prihodnjem obdobju, da bi okrepili politično in gospodarsko stabilnost družbe. Pri tem je poudarek na odpravi odpora proti izvajanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije.

Poudarili so potrebo po krepitvi idejnopolitične dejavnosti v boju proti delovanju sovražnih, nacionalističnih in protikomunističnih sil, ki zlorabljajo družbene in gospodarske težave za čedalje agresivnejše napade na ZKJ in socialistično samoupravljanje in za spodkopavanje ustavne ureditve. Zato je treba hkrati s krepitvijo idejnopolitičnega dela nujno poskrbeti za zavzeto in enotno idejno delovanje ZKJ, vseh njenih vodstev in organizacij in fronte organiziranih socialističnih sil v celoti.

Opozorili so tudi, da so državni organi dolžni odločno in brez omahovanja z zakonskimi ukrepi reagirati na sleherni poskus ali obliko sovražnega delovanja.

Predsedstvi sta sklenili, da je treba o celotni problematiki organizirati konkretne pogovore v vseh okoljih, ugotoviti neposredne obveznosti in sprožiti široko in organizirano akcijo.

Predsedstvi sta ugotovili, da razvoj mednarodnih odnosov potrjuje vitalnost načel in ciljev politike in gibanja neuvrščenih in potrebo po zavzetem delovanju gibanja kot splošnega, neodvisnega in neblokovskega dejavnika. Poudarili so pomen nenehnega delovanja neuvrščenih držav pri reševanju vprašanj, ki imajo izjemen pomen za mednarodno skupnost, kot so mir, varnost, razorožitev, razvoj in odprava kriznih žarišč, kar odraža smisel sklepov nedavne ministrske konference neuvrščenih držav v Luandi. To se je vsestransko uveljavilo na letošnjem jubilejnem zasedanju Združenih narodov.

Na seji so posebej poudarili pripravljenost Jugoslavije, da se vsestransko zavzame za uspešne priprave in izid osme konference neuvrščenih držav na podlagi temeljnih načel in ciljev politike in gibanja neuvrščenih. V zvezi s tem so obravnavali in sprejeli program delovanja Jugoslavije v prihodnjem obdobju.

MILIJON AFGANCEV

Pakistanski zunanji minister Jakub Kan je v generalni skupščini ZN izjavil, da je od začetka sovjetske intervencije leta 1979 do danes padlo približno milijon Afgancev, pet milijonov prebivalcev te države pa se je izselilo.

Člani neke mednarodne komisije, ki je bila štiri tedne v Afganistanu opozarjajo, da utegne prihodnje leto kar tri afganistanske province prizadeti katastrofalna lakota, ki jo bo povzročila poleg nenehnih bojev z uporniki tudi letošnja izredna suša.

Spor zaradi odlagališča

Odločitev Avstrijcev, ki nameravajo tik ob jugoslovansko-avstrijski meji (v bližini mednarodnega mejnega prehoda Vič-Rabenstein) urediti odlagališče za odpadke za okrog 40 koroških občin in za Gradec, je v Dravogradu in vseh občinah ob reki Dravi v Sloveniji vzbudila izrazito nezadovoljstvo.

Ogorčenje, ki so ga sprožili v Dravogradu, kasneje so se mu pridružili še drugod, temelji na bojazni, da bo odlagališče, kamor naj bi vozili odpadke kakšnih 30 do 35 let, onesnažilo reko Dravo, ob kateri imajo mnogi naši kraji tudi črpališča pitne vode. O nameri avstrijskega zasebnega podjetja Der Entsorger, ki naj bi uredilo odlagališče odpadkov, je bilo že veliko besed tudi na meddržavni ravni, vendar v Dravogradu poudarjajo, da prevelikega posluha za razumno ureditev tega problema še ni.

Avstrijci za zdaj še vztrajajo pri ureditvi odlagališča odpadkov, v katerega naj bi po njihovih trditvah nalagali le komunalne odpadke, toda v Dravogradu menijo, da bržčas ne gre le za te vrste odpadkov. Sosedje tudi zagotavljajo, da bodo — preden se bodo lotili urejanja odlagališča odpadkov, za kar je pristojna deželna vlada v Celovcu — opravili vse raziskave tal ter novo odlagališče primerno zavarovali. To so zagotovili tudi v Celovcu, vendar v Dravogradu in drugod v Dravski dolini ter Podravju vztrajajo pri zahtevi, da Avstrijci odlagališča smeti ne bi zgradili tik ob meji, ob reki Dravi ter v neposredni bližini mednarodnega mejnega prehoda.

Zvezni proračun – za 74 odstotkov več

Novinarjem je osnutek zveznega proračuna za leto 1986 obrazložil podsekretar v zveznem sekretariatu za finance Egon Padovan, ki je med drugim dejal, da srednjeročni razvojni načrt še ni sprejet, prav tako ne resolucija za prihodnje leto. Oba dokumenta lahko bistveno vplivata na oblikovanje zveznega proračuna. Padovan je dejal, da je 90 odstotkov proračuna »razprodanega«, se pravi da njegove izdatke že vnaprej določajo že sprejeti zakonski predpisi in seznami uporabnikov. Po njegovih besedah naj bi se inflacija v letu 1986 povečala za največ 50 odstotkov.

Osnutek zveznega proračuna za prihodnje leto naj bi bil za 74,6 odstotka večji od letošnjega, v številkah pa to pomeni 1 bilijon 217 milijard in 380 milijonov dinarjev.

Umrl Pero Car

Prejšnjo soboto je v zagrebški vojaški bolnišnici umrl Pero Car, predsednik predsedstva SR Hrvatske. Rojen 1920 v Novakih z zaprešički občini je že pred vojno sodeloval v naprednem gibanju. Bil je nosilec »Partizanske spomenice 1941.« Po osvoboditvi je opravljal številne odgovorne dolžnosti.

SLAB DELAVEC

Uzakonjeno je, da lahko dobi slab delavec odpoved. Lahko ga tudi premestijo na drugo delovno mesto. Lahko . . . Delavec lahko marsikaj doživi po teh »pravilih igre«, lahko se tudi spominja časov, če je dovolj star, kako so gospodarji delavce metali na ulico brez vsake zakonske zaščite, lahko pa se z zdajšnjimi zakonodajalci tudi ne strinja, da je bil po osvoboditvi — prezaščiten.

Vprašanje je seveda, kako ravnajo v raznih kolektivih z delavci. Često smo namreč obveščeni o tem, da je sodišče združenega dela delavca, ki je dobil odpoved, vrnilo na delo, ker je dokazal, da ni slab delavec, temveč je prišel na črno listo nadrejenih, zato ker je hotel biti — dober samoupravljalec. Dogajalo se je celo, da veljaki takim delavcem niso dovolili vrnitve na delovno mesto, češ: mi ali pa on! In tako se je pokazalo, kdo je in kdo ni za zakonitost, red, dobro gospodarjenje in drugo, kar daje delavcem vrednost dobrih delavcev — samoupravljalcev.

Seveda ni res, da so prav vsi delavci dobri, vendar je res, da marsikateri slab delavec lahko lepo mirno živi v kolektivu, če je dovolj — poslušen. Dogaja se celo, da takši.. delavce celo rinejo naprej, če se dovolj zgovorno zavzemajo za tisto, kar je vodilnim krogom ali posameznikom povšeči. Tako se potem ne moremo znebiti vtisa, da je posredi nekaj drugega, saj smo iz preteklosti poučeni, da revolucionarnih delavcev nikjer niso marali, češ da so slabi delavci, tudi če so bili najboljši delavci.

Gre torej za lomljenje starih odnosov, v katerih so pogumni samoupravljalci lahko še vedno na prav takšnem prepihu kakor so bili nekoč v razrednih spopadih s tovarnarji. Tako misel dovoljuje veliko vsakdanjih dokazov o tem, da borbenih v mnogih kolektivih ne marajo. O tem pričajo vse pogostejši primeri izrivanja časnikarjev tovarniških listov, češ da so moralno-politično oporečni, da vznemirjajo tovarniško javnost, odkrivajo skrivnosti vodilnih in še kaj. Praviloma so tonovinarji, ki so se pogumno spoprijeli z nepravilnostmi, ki so v kolektivih javna tajnost, pa se o njih doslej ni smelo govoriti brez nevarnosti za obstanek na delovnem mestu.

pismo iz Beograda

Kakor poročajo tukajšnji časniki, je do ostrejše kritične in polemične besede v tovarniškem tisku prišlo po javni razpravi za 13. sejo CK ZKJ, ki je opogumila vse, zlasti pa tovarniški tisk. Namenoma rečemo tovarniški tisk, kajti vsebina listov ozdov je še vedno takšna kot je bila v časih internega poročanja od zgoraj navzdol, ko so informacije frizirali direktorji po svojem okusu. Zasuk k delavcem je naredil urednikom torej sive lase prav zaradi tega naglega obrata, ki ga direktorji niso mogli prenesti zlahka, a njihovi kolegiji, v katerih sedijo tudi sekretarji OOZK in sindikalni predsedniki, da jim držijo »štango«, in časnikarji teh listov so prišli močnejšim na zob.

V Srbiji, kjer je 500 tovarniških listov in v njih okrog 900 časnikarjev, so morali o tem resno spregovoriti na vseh mestih, kjer imajo družbeno besedo o obveščanju. Novinarjem pač ni lahko v bitkah s tiskimi, ki so na vrhu plačilne liste, če so oni na dnu te liste in s tem tudi na dnu vpliva beseda in dejanj. Poleg tega niso samo oni »dežurni krivci« za vse napake, to se je k njim preneslo iz takega položaja časnikov in javne besede nasploh. In če so ljudje v občinskih komitejih tudi pri roki direktorjem, potem je še slabše in pritisk je tak, da ga človek komaj vzdrži.

Na tehtnici pa je resnica: ali je borben novinar slab delavec ali pa nasprotno. Proti vsem, ki so si upali javno govoriti brez dlake na jeziku, so po navadi nastopili kot proti slabim delavcem, in sicer z zelo nevarnim orožjem: moralno-politično neoporečnostjo, ki povrhu vsega sploh ni dovolj precizirano merilo, ker nihče pravzaprav ne ve, kaj to pravzaprav je. Če namreč imajo tožitelji novinarjev sebe za moralno-politično neoporečne preprosto zato, ker jim to ti novinarji oporekajo, in ker tako o njih mislijo tudi delavci, potem je vprašljiva taka neoporečnost tožiteljev vsaj toliko kot obtoženih.

S tem je pač tako kot s kritiko, ki je tudi razdeljena na konstruktivno in destruktivno — s pripisom, da se zahteva le konstruktivna. Vemo pa, da je kritika pač kritika in nič drugega. Lahko je tako slaba, da se da zlahka spodbiti, lahko pa tudi tako tehtna, da se je ne da spodbiti drugače, kot z odstavitvijo — kritika. *Viktor Širec*

globus

LAGOS — Iz Nigerije bodo zgradili 4 tisoč kilometrov dolg plinovod, ki bo povezal 16 afriških držav, stal pa bo 3,6 milijarde dolarjev.

BUENOS AIRES — V Argentini so aretirali 72-letnega Walterja Kutschmanna, bivšega essesovskega obersturmführerja in vojnega zločinca s Poljske.

NEW DELHI — V južni indijski državi Tamil Nadu je zaradi poplav umrlo 130 ljudi.

LONDON — Na svetovnem trgu beležijo rekordno poceni tev sladkorja in žitaric. Sladkor je najcenejši v zadnjih osemdesetih letih. Za 20 do 30 odstotkov so se znižale tudi cene palmovemu olju, kavčuku, soji in koruzi.

JOHANNESBURG — Južnoafriška policija je aretirala preko 700 zaposlenih v Baragwant v Sowetu, ker so stavkali zaradi prenizkih plač in slabih delovnih razmer.

DUNAJ — Predsedujočega v sindikatu avstrijskih novinarjev, Güntherja Neuninga so izključili iz avstrijskih sindikatov. Nenning je bil med najbolj zagretimi oporečniki glede gradnje hidroelektrarne Hainburg s katero bi nedopustno posegli v naravno okolje.

NEW YORK — Sovjetska zveza bo v ZDA letos kupila 22 milijonov ton žitaric.

KAJ PA ZAKONI?

Na izvršnem odboru skupnosti slovenskih občin so pred dnevi rekli nekaj o uresničevanju zakonodajne politike. Pri zavoženih investicijah smo že začeli iskati krivce, kdaj pa bomo začeli klicati na odgovornost tudi zavožene zakone, so menili razpravljalci. Resnično se dušimo v množici zakonov in predpisov, ki pa jih premalo upoštevamo. Venomer se nam dogaja, da zakon, ki ga sprejmemo, takoj popravljamo in dopolnjujemo. Za pomanjkljivosti takšnega dela seveda nihče ne odgovarja.

VSI NACIONALIZMI SO NAPADALNI

Ko so prejšnji teden na predsedstvu CK ZKS iskali vzroke za nastajanje nacionalizma, so si bili enotni v oceni, da glavni vzroki izhajajo iz gospodarskega področja. Gospodarske težave povečujejo nestrpnost in nerazumevanje. Iz uvodnih besed dr. Cirila Ribičiča na seji predsedstva povzemamo nekaj misli o pojavnih oblikah nacionalizma v Sloveniji.

Gotovo ni mogoče privoliti v to, da nekateri načrtno ustvarjajo ozračje v Jugoslaviji, v kateri bi se morali slovenski politični in drugi javni delavci stalno otepati vnaprejšnjih dvomov o tem, kakšen je odnos slovenske politike in kulture do Jugoslavije ter očitkov o separatističnem partikularizmu.

Kdor ustvarja takšne razmere, v katerih se vsako omenjanje slovenske samostojnosti, suverenosti slovenskega naroda in državnosti slovenske republike proglaša za koketiranje s separatizmom, pozablja na to, da je samostojnost slovenskega naroda pogoj in temelj, ne pa ovira za uspešno in enakopravno sodelovanje in samoupravno integracijo v Jugoslaviji; to je eno centralnih sporočil Kardeljeve misli o slovenskem narodnem vprašanju in o mednacionalnih odnosih v Jugoslaviji. Toda prav tako, kot je treba nasprotovati ustvarjanju takšnega ozračja, je treba kot politično kratkovidnost in napako oceniti takšno javno nastopanje, ki ga reakcije jugoslovanske javnosti ne zanimajo. Sedanje razmere zahtevajo jasno, načelno, argumentirano, prepričljivo ter celovito javno nastopanje, zlati o vprašanjih mednacionalnih odnosov. Premalo jasno in dvoumno poudarjanje razkosanosti Slovencev in ogroženosti slovenskega naroda v Jugoslaviji, njegove tragične usode in vezanosti na usodo srednje Evrope ima v današnjih razmerah drugačen odmev in posledice kot sicer. Celo uporaba ustavnih formulacij, npr. o pravici do samoodločbe s pravico do odcepitve, ali omenjanje zedinjene Slovenije terja posebno jasnost in celovitost, da se ne daje povoda ali opravičila za prikazovanje separatističnih teženj in teženj po oblikovanju nekakšne velike Slovenije zunaj Jugoslavije. Tudi zahtevo za čiste ekonomske račune bi nekateri večkrat radi vnaprej obsodili kot nesprejemljivo zavzemanje za bilance med zaprtimi nacionalnimi ekonomijami, čeprav je očitno, da se ravno na ne dovolj razčiščenih ekonomskih računih gradi teza o izkoriščenosti, o tem da so v Jugoslaviji vse republike in avtonomne pokrajine na slabšem, kar je eden od pomembnih spodbud za slovenski nacionalizem in za druge.

Jasno moramo povedati, da se z nacionalizmom ne spopadamo predvsem zaradi reakcij zunaj Slovenije ali smo zato, ker je tako sklenilo predsedstvo CK ZKJ. Spopadamo se s težnjami, pojavi in ideologijo, ki je nasprotna politiki ZKJ in ZKS, njunemu nacionalnemu in razrednemu programu, saj je nacionalizem, kot je rekel Edvard Kardelj, protidelavska ideologija. Nacionalizem obravnavamo zaradi nas samih, zato, da bi povsem jasno povedali, da mora biti ZKS, če želi ostati načelna in zvesta svojemu odnosu do razrednega in nacionalnega od Čebinskega kongresa do danes, hkrati borka za uveljavljanje interesov slovenskega naroda in nosilka boja zoper nacionalistične težnje, ki jih ogrožajo. Slovenskega naroda ne ogroža Jugoslavija, ampak obe temeljni vrsti nacionalizma, njegova separatistična in unitaristična inačica ter njuno mesebojno spodbujanje. Kot moramo še naprej nasprotovati vsem tistim težnjam, ki vidijo izhod iz krize v krepitvi centralističnega etatizma, ki je bil vedno povezan tudi z unitarističnimi težnjami, tako moramo odločneje voditi spopad tudi s težnjami, ki obravnavajo federacijo le kot oviro in Jugoslavijo kot omejitev, ne pa kot prednost in možnost za uveljavljanje slovenskega naroda in ljudstva Slovenije.

Veliko je tudi objektivnih razlogov, ki prispevajo k zaostrovanju odnosov, poglabljajo težave in poslabšujejo razmere, v katerih živijo v Sloveniji zlasti nekvalificirani delavci iz drugih republik in pokrajin. Morda smo se čudili, ko je o koristnosti in podcenjevanju njihovega dela spregovoril Vinko Hafner ravno ob 40. obletnici Kočevskega zbora. Toda Kočevski zbor kot simbolični mejnik slovenske suverenosti je ravno najboljša priložnost za poudarjanje, kakšen mora biti odnos uveljavljenega in samostojnega naroda do pripadnikov drugih narodov in narodnosti, še zlasti, če gre hkrati za tisti del delavskega razreda, ki opravlja najtežja fizična dela. Ravno iz prmerov napačnega odnosa do delavcev iz drugih republik in avtonomnih pokrajin je videti, kako ni res da bi bil slovenski nacionalizem lahko le izzvan, obramben, romantičen in nenapadalen.

Brez odločne akcije najširšega članstva zveze komunistov, njihovih osnovnih organizacij in vodstev ter aktivistov socialistične zveze, sindikata, zveze socialistične mladine in zveze združenj borcev, se bodo odnoši začeli resneje zapletati in zastrupljati tudi tam, kjer so sedaj dobri in urejeni, k čemur prispeva tako prikrivanje kot predimenzioniraje problemov v sredstvih javnega obveščanja.

Čeprav smo lahko večkrat upravičeno ogorčeni nad senzacionalističnim načinom poročanja in napihovanjem dejstev, vendar ne bi smeli pozabiti da temeljni problem ni poročanje, ampak dogodki, ki takšno poročanje sprožajo.

Spreminjati razmere

Na 24. seji občinskega komiteja ZKS v Lendavi so kritično ocenjevali nakazane usmeritve v osnutku družbenega načrta SRS za obdobje 1986—90. Niso se, na primer, strinjali s predvideno 1-odstotno rastjo zaposlovanja, ki je morda realna za razvita območja, nikakor pa ne za Pomurje, kjer bo treba doseči večjo zaposlitev, seveda na produktivnih delovnih mestih. Ugodno so ocenili možnost, da organizacije združenega dela lahko poslej del sredstev, ki jih zbirajo za manjrazvite, namenjajo tudi manjrazvitim območjem Slovenije. Morda je prav to vplivalo tudi na tovarno usnja v Slovenj Gradcu, ki je pred kratkim odstopila od načrtovane ureditve proizvodnega obrata v Dobrovniku, najnovejše informacije pa so ugodne: obrat v Dobrovniku bo, prav tako pa tudi v Kobilju, kjer se bo predstavil sicer drug investitor. Uresničuje se zahteva, da je treba tovarne zgraditi tam, kjer so delavci, ki imajo bolj ali manj rešene stanovanjske probleme, kjer je primerna infrastruktura itd. Člani komiteja so dali še vrsto drugih pripomb, ki jih bo na seji strnila izvoljena komisija.

In kako potekajo priprave na programsko volilne seje v OO ZKS oziroma na sejo občinske organizacije ZKS Lendava? Sekretar komiteja Rudolf Leiner takole ocenjuje:

»Ko ocenjujemo priprave, imamo v mislih najprej usmeritve, ki so bile posredovane preko centralnih organov ZKS, predvsem od predsedstva. Te dajejo osnovne usmeritve in opozarjajo na naloge. Izpostaviti kaže učinkovitost delovanja ZK v vsakem delovnem in bivalnem okolju. Ker nas tarejo gospodarske in družbene težave, moramo v poročilih o delu oceniti kako smo komunisti kot idejnopolitična sila reševali posamezna vprašanja in kako smo uspeli spreminjati razmere. Kar zadeva kadrovske priprave na programsko-volilne seje v OO ZKS, lahko rečem, da so v večini primerov nakazali ustrezne rešitve, tako za sekretarje, sekretariate . . . in da smo v tej prvi fazi predlogov nanje dali soglasje tudi v predsedstvu občinskega komiteja. Določili smo tudi že čas za programsko-volilno sejo občinske organizacije ZKS Lendava, ki bo predvidoma okrog 27. februarja.«

Na četrtkovi seji občinskega komiteja so izvolili tudi novega izvršnega sekretarja. Na to funkcijo so izvolili 44-letnega Štefana Berkeja, ki je zaposlen v strokovni službi interesnih skupnostih materialne proizvodnje. Dosedanji izvršni sekretar Štefan Šoš pa je po večletnem aktivnem delu v ZK odšel že v začetku oktobra na novo delovno mesto — za pomočnika direktorja v Elmo. Člani komiteja so se mu za dosedanje delo iskreno zahvalili.

Š. SOBOČAN

G. RADGONA: TUDI PO DESET DNI NE PRIDE NITI KILOGRAM PREMOGA

PREMOGA NI NITI »NA RECEPT«

Od potrebnih 9 tisoč ton ga ne bo od 2 do 2 tisoč petsto ton — Če je premog, ni železniških vagonov!

Neuspešno oziranje radgonskih trgovcev po pošiljkah premoga pretekli teden je značilen odraz neredne in zaskrbljujoče oskrbe s tem kurivom v občini pred letošnjo zimo. Čeprav so doslej pri trgovski organizaciji Mercator Sloga — edinem oskrbovalcu potrošnikov s kurivom v občini — dobili največ (4900 ton) od grosista mariborskega Doma Smreka, nekaj malega pa tudi zaradi dolgoletnih plodnih stikov z rudarji iz Senovega (260 ton rjavega premoga), je to komaj dobra polovica potreb občanov. Vse več naročnikov, kar je posledica velikega preusmerjanja ogrevanja na trda goriva tudi v tej pomurski občini, bi ga potrebovalo skupno najmanj 9 tisoč ton.

Od dobavljenih količin sta dve tretjini lignita, drugo pa rjavi premog in briketi iz NDR in SZ. Čeprav se imajo v Mercatorju Slogi doslejšnim pošiljkam zahvaliti izključno zaradi vlaganja v razvoj premogovništva v Kolubari pred dvema letoma, ugotavljajo, da bo brez te kurjave najverjetneje ostalo precej naročnikov. Ob pomanjkanju gredo izredno dobro v prodajo sicer dragi uvoženi briketi (po okoli 26.500 dinarjev za tono) in kakih 250 ton pričakujejo še te dni. Prav tako je obljubljenih (morebiti so že prispele) 300 ton rjavega premoga iz dnevnega kopa Kamengrad, vendar bo cena zaradi potrebne separacije tudi blizu 26 tisoč dinarjev, največjo zadrego pa naj bi rešilo od 400 do 500 ton lignita iz Titovega Velenja.

Kljub temu pa bo kakih 2 do 2 tisoč 500 ton premoga premalo. Poseben problem pa so dostave in večkrat se zgodi, da zaradi pomanjkanja vagonov ne prispe na radgonsko železniško postajo tudi po deset dni niti kilogram iskanega kuriva. Zagata bi bila še večja, če ne bi v nekaterih sindikalnih organizacijah v radgonskih ozdih za svoje delavce sami priskrbeli kakih 700 ton premoga. Oskrba je torej tudi letos kritična, odgovorni pri Mercatorju Slogi pa so kljub trudu največkrat brez moči in osamljeni.

V. Paveo

Zaradi premoga bijejo plat zvona!

Preskrba s premogom in drvmi je v murskosoboški občini postala že dokaj kritična. To jasno izhaja iz podatkov, ki so jih zbrali v tozdu Merkur veletrgovine Potrošnik v Murski Soboti, ki skuša skupno s predstavniki občinskega izvršnega sveta najti čimprejšnjo rešitev. Ta pa je zaenkrat žal še zelo daleč. Treba je povedati da je premoga primanjkovalo že prejšnja leta, saj ga je, denimo, leta 1983 primanjkovalo 5 tisoč ton, lansko leto pa so ga dobili celo za 6 tisoč ton manj kot leto prej, čeprav so redno sovlagali v obnovo rudnikov, posebej v Bosni in Hercegovini. Od tam pa doslej nikoli niso dobili obljubljenih količin premoga.

Letos pa je stanje na tem področju zelo kritično, saj po izračunih primanjkuje že okrog 20.000 ton premoga. Načrtovali so, da bodo dobili 25.000 ton lignita in 17.000 ton rjavega premoga ali skupno 42.000 ton. Kljub velikim prizadevanjem veletrgovine Potrošnik in njenega tozda Merkur pa ne bodo sposobni zagotoviti vseh potrebnih količin. Do konca oktobra so namreč premog lahko razdelili le 63 odstotkom vpisanih kupcev; in še tem v omejenih količinah od 2 do 3 tone. V mariborskem Domu Smreka, ki je glavni dobavitelj premoga za območje severovzhodne Slovenije, pa jim za zdaj ne morejo zagotoviti, kolikšne količine premoga bodo lahko preskrbeli v naslednjih mesecih. Vse to vzbuja resno skrb, kako bo z ogrevanjem stanovanj, ker so se zaradi predragega kurilnega olja marsikje odločili za cenejši premog. Če bo zima ostra, se lahko zgodi, da bo ostalo sredi januarja brez premoga nekaj tisoč gospodinjstev v murskosoboški občini. Rešitev ni niti črn premog, ki bi ga uvozili iz Združenih držav Amerike, saj je visoko kaloričen in bi stal v maloprodaji od 38 do 40 tisoč dinarjev za tono, kar je precej drago. Razen tega ni možno kuriti le z njim, ampak v sestavi z lignitom, ki ga za zdaj ni dovolj.

In ker nič bolje ne kaže z drvmi, je razumljivo, da v murskosoboški občini že bijejo plat zvona. Potrebe so namreč dosti večje od razpoložljivih količin, letos pa je odpadel uvoz z Madžarske. Zdaj primanjkuje okrog tisoč prostorninskih metrov drv, kar je tretjina vseh potreb. Potemtakem bodo potrebni hitri in odločni ukrepi, kajti vsakršno odlašanje bi še poslabšalo že kritične razmere. Zato se je izvršni svet skupščine občine v Murski Soboti zavzel za odločno akcijo. O zelo pereči problematiki preskrbe s premogom bodo obvestili tudi republiški komite za energetiko in prek delegatov republiško skupščino. Menijo namreč, da to ni le problem tukajšnjega območja, ampak tudi širše družbene skupnosti. Še posebej zato, ker so družbeni objekti zaenkrat oskrbljeni le za polovico kurilne sezone 1985/86, dolgoročnih rešitev pa za zdaj ni!

Milan Jerše

Glosirano iz Murinih valov

Za spravo in zoper izobčenje

— Reka bo zagrajena, gozdovi posekani in polja zamočvirjena. »Prerokovano« nam je štirivrstno izobčenje: od vode, zemlje, ognja in zraka. Grozljiva vizija!

— Je kot grezničnikanal, še najbolj primerna za antifriz. Evropski Rio Negro. Naši severni sosedje (Avstrijci) jo nabijajo s kemikalijami, mi pa ji v Ceršaku, Sladkem vrhu, Podgradu, Nemščaku in še marsikje vzdolž rečnega toka zadajamo »milostne udarce«. Kruta sedanjost!

Mariborsko Elektrogospodarstvo ravna po logiki monopolista. Kategorično zavrača sleherno alternativo. Resda prisega na starosto naših energetikov dr. Vladimirja Šlebingerja, ki je že pred tremi in več desetletji razglabljal o Muri in njenih vodnih silah, sklicujoč se na naše stare kmečke inženirje, ki »so v starih časih spustili plavajoče mline in žage v stržen reke«, hkrati pa hoče za vsako ceno zajeziti plavajoče milijone kilovatov. Kaj pa »ceha«, ki jo bo zavoljo tega plačala pokrajina?

Načrtovana osemstopenjska murska veriga hidroelektrarn od Apač do Murskega Središča je zgodovinski izziv, zapisalo se nam je že: je naložbeni in sicerščnji salto mortale. Vendar tu in zdaj ne more iti za dilemo: za ali proti hidroelektrarnam, ampak kakšne in koliko jih bo! Na kilograme študij, raziskav in elaboratov je izdelanih, za kar so šli »težki« milijoni, opravljenih je na tisoče ur terenskih sondaž — za to je bilo izplačanih ničkoliko dnevnic, potnih stroškov in nočitev — da z maratonskimi sestanki, sejami, simpoziji in predavanji, večkrat spominjajočimi na vezanje otrobov, ne mažemo oči ne sebi ne bralstvu. In kaj se je iz vsega tega izcimilo? Nove študije, preklanja in dialogi gluhih. Ljudje ugibajo, podtikajo, se naslajajo. Mura pa, hvalabogu, še teče! (BRŽ)

V iskanju projekta Pomurje 2000 (II)

VEČNO VRAČANJE ENAKEGA

»Nenehno obešanje na vime družbe — to je tako, kot da bi dajal transfuzijo mrliču«. (Marko Bulc v intervjuju za Teleks 27. decembra lani)

Kje smo v regiji pri razvijanju manjših dopolnilnih tehnologih in dislociranih proizvodnih celic, bolj znanih kot mešana gospodinjstva in polproletarske kmetije? Koliko stvarno je razmišljanje o samozaposlovanju? Kako se spopasti s »prekletstvom bega možganov«? Pravzaprav smo ta vprašanja v prvem tovrstnem soočenju za našo okroglo mizo širše zastavili, še prej pa se skušali spopasti s trditvami strokovnjakov, da so v pomurski regiji — kot najmanj razviti slovenski regiji — očitni: nizek delež razvojno obetavnih proizvodenj, pomanjkanje razvojnih projektov v industriji in slabša uspešnost gospodarjenja. Kot ugodno izhodišče za razvoj pa ocenjujejo večje število projektov v kmetijstvu in turizmu, v katerih naj bi imela regija dobre naravne možnosti za razvoj. V isti sapi pa lahko slišimo, da so se Pomurci pri pridobivanju in izkoriščanju teh dobrih naravnih možnosti (pre)večkrat ravnal po vzoru Škota, ki je 20 let molil, da bi zadel glavni dobitek, pa ni nikdar kupil loterijske srečke. Kako je skratka z opiranjem na lastne sile oziroma energetskimi vidiki razvoja skrajnega dela severovzhodne Slovenije?

Spet se nismo povsem strinjali pri odgovorih, pa nič hudega. »Kljub vsemu nam primanjkuje kadrov. Nismo ustrezno organizirani in postavlja se vrsta dilem,« je menil sociolog **Alojz Kavaš.** »Vprašljivo je iskati rešitve v biokemizaciji in biotehnologizaciji proizvodnje, saj v drugih državah na tem delajo že pet ali deset let. Spet bomo zamudniki in za nas ni to nič drugega kot prejšnja industrializacija. Spet bomo torej posnemali. Razvoj v tem našem prostoru je asimetričen. Prišli smo do razvoja nekaterih panog, ki nimajo svoje osnove. Ali bo šlo za vračanje? Nazaj k naravi? Vprašanje alternativ je odprto: samozaposlovanje, dualna ekonomija in podobno. Ali ne bi mogli Pomurci proizvajati kakovostnih kmetijskih izdelkov — bioizdelkov — brez ne vem kakšnih kemikalij, umetnih gnojil in sploh zaščitnih sredstev ter jih prodajati na Dunaju, v Budimpešti, Trstu ali v Münchnu? se je nekoliko poenostavljeno vprašal Kavaš. »No, jaz sem imel v mislih globalno ta agrokompleks in vse, kar lahko zemlja da,« je vrnil **Geza Sočič** in v okviru dialoga o energetskih razvojnih vidikih opozoril na še ne dovolj izkoriščeno geotermalno energijo, nato pa polemiziral z razpravo **Milana Korena,** ekonomista, inženirja kmetijstva iz soboške Mesne industrije, ki jo je ta objavil v letošnji septembrski številki Sodobnega kmetijstva in jo naslovil Pomursko kmetijstvo v letu 2001 in zaposlenost.

IZGUBA V KG RAKIČAN — ŠOK ZA SLOVENCE

»Morda nimam prav, vseeno pa bom povedal svoje mnenje. Morda preveč avtomatično presaja težnje z Zahoda, da bi jih posnemali. Verjetno je rešitev drugje. V določeni meri posnemati, vendar v regiji osmisliti lastno sestavo proizvodnje. To pa je določen napor: ne gre več samo za koruzo, pšenico, sladkorno peso, ampak za sestavo, ki terja drugačen trženjski napor, tehnološki napor in podobno. In tu smo v regiji prekratki,« je razmišljal Sočič. »Tudi v sozdu ABC Pomurka, vključno z ŽVZ in KZ Panonko, niso naredili nič drugega kot posnemali ameriško pot razvoja kmetijstva. Kupili so polno mehanizacije in umetnih gnojil za kmetijske pridelovalce in to je vse. Da pa bi spremenili, prilagodili način pridelave, torej recimo mali obrat postavili v razmerje do velikega obrata, tega niso storili. Nekaj so sicer počeli s tulipani, zeljem, samo vse to je pridelano na industrijski način,« smo razumeli Kavaša.

Kaj sodite o čedalje glasnejših razmišljanjih (tudi v Pomurju) o razvijanju manjših dopolnilnih tehnologij ob dejstvu, da se vodstveni (in tudi politični) sestavi znotraj obstoječih poslovnih sistemov najbolj ogrevajo za velike poslovne sisteme, velike naložbe, polno zaposlenost in podobno? Ali jih je na pomurskih tleh mogoče uveljaviti na način Zahodne Evrope? Ali pa jih je mogoče uveljaviti na poseben način v posebni obliki in v posebnih pomurskih razmerah? Očitno je, da družbene razmere niso za to zrele, je bilo pravzaprav edino, do česar smo se dokopali.

Kaj menite o dislociranih proizvodnih celicah, bolj znanih kot mešana gospodinjstva oziroma mešane (polproletarske) kmetije, ki jih je v pokrajini ob Muri ničkoliko? Kakšno usodo jim »prerokujete«? Na ravni republike je o tem že več raziskav, nobena skrivnost pa ni, da so predsodki do navedene kategorije prebivalstva (»dvoživke«) zlasti ideološko-političnega značaja! V kriznih gospodarskih razmerah te proizvodne celice nedvomno imajo prihodnost in so lahko razvojni dejavnik, na katerega smemo računati. Toda Kavaš je vprašanje postavil drugače. »Če lahko govorimo o krizi industrializacije, se spraševujemo, če ne bo ta kriza prešla tudi v kmetijstvo. To se namreč dogaja. Milan Kneževič je v Delovi Sobotni prilogi ob radgonskem sejmu dejal, da ima najbolj vzorno kmetijsko gospodarstvo v Sloveniji KG Rakičan izgubo. To je bil malone šok za Slovence. Torej: kriza se prenaša iz industrije v kmetijstvo. Kmetje pravijo: »sedem sušnih let«. V zavesti ljudi je, da obstaja kriza in treba je nekaj ukreniti. Korenov koncept ni nič drugega kot posnemanje tistega, kar se dogaja zunaj in to ni nobena rešitev.« Sočič pa je dodal: »Izgube v Rakičanu verjetno ne bi bilo, če bi bil tukajšnji razvoj v pomurskih okvirih. Saj so bile zmogljivosti v Nemščaku (gre za svinjske farme — op. B. Ž.) vsiljene Pomurcem s slovenskega vidika.« Ampak, zakaj s(m)o jih sprejeli? Sicer pa je farma v Nemščaku menda še vedno v poskusnem obratovanju. Kar razživeli smo se! »Tu se zrcali odnos metropole in province,« je kot zapik pristavila sociologinja **Ivanka Klopčičeva.**

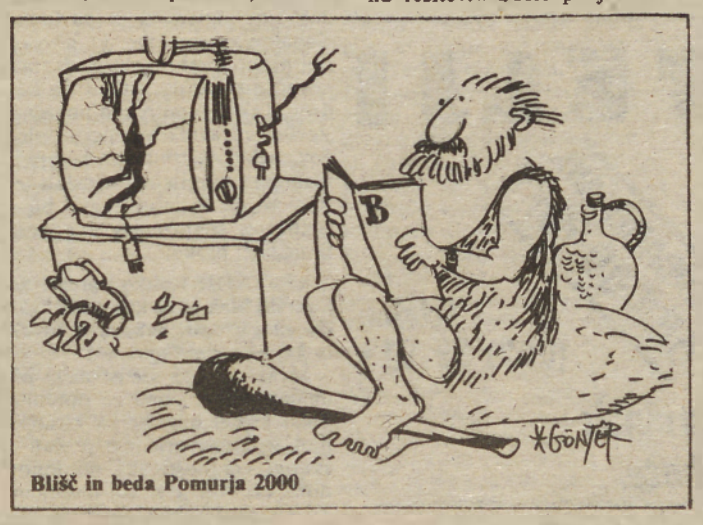

Blišč in beda Pomurja 2000.

DAVEK RAZVITEJŠIM Z IZGUBLJANJEM TALENTOV

Sicer pa se je Klopčičeva do dislociranih proizvodnih celic takole opredelila: »Do neke mere gre za vpliv jugoslovanske krize, ki vpliva tako, da se bistveno dražijo stroški življenja v mestu kot urbanem središču in se obnavlja vas, tako da ostaja večji delež mladih na podeželju kot pred leti. Zagotavljanje dohodkov iz dveh virov — iz delovnega razmerja v družbenem sektorju in iz zasebne kmetijske proizvodnje — povečuje gospodarske prihodke in omogoča trdnejšo socialno varnost temu sloju prebivalstva. Hkrati se mi vsiljuje pomisel glede intelektualne ravni, da namreč vse to znižuje kakovost življenja, ker gre velik del prostega časa za pridobivanje materialnih dobrin, in zmanjšuje možnosti in zanimanje za duhovne dobrine. Če na vse to gledam posledično in za naše pomursko okolje in če imam pri tem v mislih predvsem mlado generacijo in nizko izobrazbeno raven našega prebivalstva, vidim naravno reakcijo mladine in staršev, ko duhovnih vrednot ne zaznavajo kot vrednote. Manjše je zanimanje za izobraževanje in večja je težnja po takojšnjem zaposlovanju. To se navezuje na vlogo znanja, ki je pri razvoju in doseganju razvojne samostojnosti tega območja bistvenega pomena, pa je vprašanje, koliko jo lahko realiziramo iz lastne populacije. Da pa jo od tod moramo, vemo. Kajti manj razvita območja gotovo niso tista, ki bi pritegovala kadrovske potenciale od drugod. Kvečjemu narobe: plačujejo davek razvitejšim s tem, da izgubljajo svoje talente.«

Kavaš: »Kriza v industriji — Panonija in Tehnostroj sta organizaciji, kjer bodo začeli odpuščati delavce — opozarja in bi morala družbenopolitične delavce opozarjati na vprašanje, kaj s temi ljudmi. Edina možnost je, da se vrnejo tja, od koder so prišli.« (Vsaj začasno in z vidika preživetja!) Ali če povzamemo po Alternativah (gre za gradivo soboškega Zavoda za ekonomiko in urbanizem z naslovom Alternative dolgoročnega družbenoekonomskega in prostorskega razvoja občine Murska Sobota iz junija letos!), priče smo težnji, močno navzoči med političnimi sestavi, odpuščati tisto delovno silo, ki ima zemljo. Torej vrnitev k zemlji! Vsaj začasno! »Zato mora biti kmetijstvo pripravljeno, kaj početi z vračajočo se delovno silo. Vendar so koncepti, ki jih postavljajo kmetijci, taki, da ne potrebujejo delovne sile. Hočejo čim manj delovne sile, čim manj kmetov, da bi lahko gospodarili. Torej se tu ustavi,« je menil Kavaš. Klopčičeva pa nadaljevala: »To nas znova postavlja — kot je tudi prikazano v Alternativah — v obdobje po vsaki svetovni vojni: nakopičenje prebivalstva, ki se je sproščalo z odseljevanjem ali sezonskim zaposlovanjem drugam, ker se od te zemlje ni bilo mogoče dostojno preživljati.« Večno vračanje enakega!?

Prihodnjič: Skušali bomo izostriti nekatere sodbe o razvijanju manjših dopolnilnih tehnologij in mešanih kmetij, hkrati pa razčleniti vprašanja samozaposlovanja ter »prekletstvo bega možganov« kot svetovnega pojma. Tako kot v tem nadaljevanju — v okvirju — bomo tudi v prihodnjem objavili nekaj najpomenljivejših odlomkov iz pogovora z direktorjem projekta Slovenija 2000 — Emilom Milanom Pintarjem.

BRANKO ŽUNEC

Iz presoj Emila Pintariča

Na vprašanje — v kolikšni meri so iz sintezne študije Slovenija 2000 z dvema »razvojnima osema« (družbena integracija in stopnja ekonomskega razvoja) in več scenariji, ki kažejo »luč na koncu predora«, razvidne družbene razsežnosti regionalnega razvoja, je direktor projekta Slovenija 2000 in urbanističnega inštituta v Ljubljani odvrnil, da zelo malo. Opozoril pa je na raziskavo Analiza in ocena dolgoročnih razvojnih možnosti slovenskih regij, ki jo je izdelal inštitut za ekonomska raziskovanja iz Ljubljane v sodelovanju z razvojnim centrom iz Celja.

Načelno se je strinjal z naslednjo predpostavko: čim nižja je stopnja povezanosti (večja časovno-stroškovna distanca) med regijami določene republike ali avtonomne pokrajine in čim večja je razlika v dostopnosti posameznih središč, tem manjša je verjetnost, da bo v republiki ali avtonomni pokrajini takšna teritorialna delitev dela, ki bo presegala značilen vzorec odnosov center — obrobje (dominacije in podrejenosti). Med drugim pa dodal: »Zaradi logik razvoja prihaja do pomembnih sprememb. Pokazalo se je, da so nekatera ekonomsko in tehnološko najbolj napredna podjetja in centri zrasli ne v tistem, čemur smo doslej rekli republiški kulturni, ekonomski, upravni oziroma politični center. Tu ima tehnologija lastne zakonitosti, ki se ne ravnajo vselej po vzorcu odnosov center—obrobje.Ob dejstvu, da se Slovenija zavestno trudi ohraniti policentričen razvoj, prihajajo te možnosti še bolj do izraza. Danes imamo nekaj zelo uspešnih podjetij, ki so dislocirana daleč od republiškega centra, pri čemer se zelo jasno kaže, da postajajo nekatere obrobne regije svojevrstni centri za nekaj drugega. Tako na primer vaša regija postaja center dejavnosti, vezanih na pridelavo in predelavo hrane. V tem smislu se nam lahko kaže Ljubljana ali Gorenjska kot izrazita periferija.«

Kaj sodi Pintar o vzročno-posledičnem spletu skladnejšega regionalnega razvoja? »Gre za problem, ali bomo omogočili, da se znanje, ki ima notranjo logiko po koncentraciji in se zbira tam, kjer je le-ta največja, koncentrira zunaj največjega gospodarskega centra in vzpostavi zveza med subcentrom in republiškim centrom. Ali severovzhodna Slovenija zmore to politično, psihološko, gospodarsko moč, da ustvari dovolj pomembne centre znanja za tiste panoge, za katere postaja domicilna, se pravi za kmetijstvo in predelovalno industrijo. Mislim, da bi na tem območju morali iti v postavitev močnega centra ali inštituta, ki bi bil izrazito interdisciplinaren in bi lahko nenehno oblikoval strategijo razvoja za ta del Slovenije, hkrati pa tudi v postavitev posebnih raziskovalnih centrov, zlasti za mesno, mlečno in druge industrije in panoge. Pri tem ti centri ne bi smeli biti povsem samostojni, ampak v navezi z univerzitetnimi centri ne samo v Sloveniji, ampak v Jugoslaviji in Evropi.

OKROGLA MIZA

Odnosi izvajalec-uporabnik niso vselej človeški

V javni razpravi o akciji zbiranja dodatnih sredstev za dograditev in opremljanje kirurškega bloka soboške bolnišnice v Rakičanu je bilo izrečenih nekaj pripomb na račun odnosov zdravstveni delavec — pacient in postavljenih nekaj vprašanj o zdravstvu. Odgovor nanje smo iskali za okroglo mizo, ki smo jo organizirali v našem uredništvu. Razgovora so se udeležili: **dr. Jože Šumak** — direktor Pomurskega zdravstvenega centra Murska Sobota, **dr. Rudi Mikolič** — direktor Splošne bolnišnice Murska Sobota, **Nace Gerič** — direktor Zdravstvenega doma Murska Sobota, **Evgen Kuzma** — višji medicinski tehnik in predsednik konference sindikata Pomurskega zdravstvenega centra, **Boris Prejac** — predsednik PMS SZDL, in **Štefan Čahuk** — predsednik OK SZDL Murska Sobota. Z njimi se je pogovarjal novinar **Feri Maučec**, ki je besedilo pripravil za objavo.

VESTNIK: **Več pripomb je bilo izrečenih na račun neprimernega odnosa zdravstvenega osebja, zlasti mlajših medicinskih sester do pacientov, na nespoštovanje delovnega časa, prednosti nekaterih pacientov in na predolgo čakalno dobo za specialistične preglede.**

MIKULIČ: Na zborih občanov so bili povsod zdravstveni delavci bolnišnice ali zdravstvenega doma in so lahko na konkretne pripombe in vprašanja odgovarjali. Pripombe, ki smo jih dobili v naši delovni organizaciji so zelo splošne, vendar smo jih vseeno obravnavali na delavskem svetu, strokovnem kolegiju, sindikatu in v organizaciji Zveze komunistov. Predstavniki oddelkov so obljubili, da si bodo prizadevali motnje v odnosu bolnik-zdravstveni delavec odpravljati, če bi do njih prihajalo. Verjetno pa se ne bo dalo odpraviti dolge čakalne dobe, kajti zaradi pomanjkanja zdravnikov delajo le-ti na oddelkih in v specialističnih ambulantah, zato pri tem nekaj trpi. Nekateri oddelki so zastareli, nefunkcionalni, pacienti se ne počutijo najbolje, kadri pa preobremenjeni, zato lahko hitro pride do konfliktov pacient — medicinska sestra. Odpraviti tudi ne bomo mogli nekoliko slabše obdelave pacientov s sedanjo opremo, ki je zastarela in iztrošena.

Nace Gerič

Dr. Rudi Mikolič

Boris Prejac

GERIČ: O problemih, na katere so občani opozarjali v javni razpravi, smo razpravljali v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah ter se zavzeli, da bomo poskušali pomanjkljivosti in motnje pri našem delu odpravljati, kolikor smo le sposobni. Naš odnos do pacientov gotovo ni vedno ustrezen in je nekako odtujevanje med ljudmi, ki ga je v naši družbi vedno več, prišlo tudi med zdravstvene delavce, tako da je vedno manj človeške topline. Mi si prizadevamo, da te pomanjkljivosti odpravljamo, vendar nam to vselej ne uspeva tako kot si to želijo občani, ki so občutljivi in zaskrbljeni zaradi svojega zdravja. Zdravstveni delavci gotovo nismo znani kot najbolj redoljubni pri prihajanju in odhajanju z delovnega mesta. Veliko se s temi problemi ukvarjamo in odgovorni delavci so zadolženi, da se pozorni nanje. Ker pa smo s kadri izredno deficitarni, v Pomurju med zdravstvenimi delavci prevladuje mnenje, da so preveč obremenjeni in da tako in tako opravljajo več dela kot so normativi v Sloveniji. S tem se tudi opravičujejo, če pridejo na delo z malenkostno zamudo ali se nekoliko dalje časa zadržijo ob kavi, kar pa seveda povzroča negodovanje čakajočih pacientov. Moram pa povedati, da smo bili pri občanih in družbenopolitičnih skupnostih zdravstveni delavci vselej deležni nekoliko tolerantnega odnosa do naših pomanjkljivosti, kajti pogosto delamo v slabih delavnih razmerah in z maloštevilnim kadrom, kar povzroča zaradi izčrpanosti prevelike napetosti pri zdravstvenih delavcih. Zato bi morali tudi njih večkrat razumeti.

ŠUMAK: Vsestranski znanstveno-tehnični napredek vedno bolj izpodriva človekovo osebnost, tudi v medicini. Naj samo omenim otroka iz epruvete in presajevanje notranjih organov. Zdravstveni delavci so tako v nenehnem sporu z ideali, ki jih imajo pred očmi, in realnostjo, v kateri živijo. V podobnem »sporu« so tudi bolniki. Tako prihaja do medsebojnega obsojanja, ne da bi se oboji zavedali, da gre za iste vzroke, ki so širše družbene narave. Kako razveseljiv je tako za zdravstvenega delavca, kakor tudi za uporabnika, človek, ki je res človek. Če to ni več, ni temu sam kriv. Ob pripombah naših uporabnikov je zato nujno potrebno upoštevati nekatere subjektivne in objektivne vzroke. Predvsem mislim na usmerjanje in ugotavljanje sposobnosti naših otrok za določene poklice, ljubezen do poklica in dela z ljudmi ter pripravljenost do nudenja pomoči ljudem, ki so je potrebni. Uporabniki pa bi tudi morali upoštevati, da so zdravstveni delavci naše regije bolj obremenjeni kot drugi v Sloveniji, kar mnogokrat vpliva tudi na njihovo razpoloženje in odnose s pacienti. Upoštevati bi morali seveda tudi razpoloženje bolnika, se vživeti v njegovo vlogo. Žal se večkrat zgodi, da naši uporabniki vidijo samo sebe, ne upoštevajo pa tega, da morajo zdravstveni delavci večkrat delati preko svojih zmogljivosti. Prav v tem času prihaja do nezaželjenih odnosov, ki pa bi jih kdaj pa kdaj tudi morali grajati. Kljub vsemu pa so zdravstveni delavci z vso resnostjo obravnavali pripombe občanov in so odločeni, da upravičenim pripombam tudi prisluhnejo.

PREJAC: Mislim, da je potrebno analizirati vse dobronamerne pripombe, ki so bile izrečene v široki javni razpravi, na katerih so v velikem število sodelovali tudi zdravstveni delavci, kar je zelo pozitivno. Najbolj učinkovito bo, če se o problemih pogovorijo delavci v posameznih tozdih in sprejmejo ustrezne ukrepe. Čeprav so bile pripombe v glavnem splošne, je potrebno storiti vse, da bodo uporabniki dobili vtis, da se stvari spreminjajo, saj gre za vrsto dobronamernih pripomb. Vedeti namreč moramo, da se je delavec, kmet in obrtnik kljub vsem pomanjkljivostim zelo dobro odzval akciji dodatnega zbiranja sredstev za dograditev in opremljanje kirurgije. Že doslej smo namreč v akciji zbrali 120 milijonov dinarjev, kar pomeni veliko pripravljenost naših delovnih ljudi in občanov. Od leta 1981 pa smo za kirurgijo zbrali 850 milijonov dinarjev. To seveda ni malo, ker smo se zavestno odločili, da po 28. februarju prihodnjega leta, ko se izteče referendumski program, sredstev za kirurgijo ne bomo več zbirali na ta način, temveč le z dodatno akcijo za dograditev in opremljanje kirurgije, ki jo bomo nadaljevali v tem zimskem času in pa seveda v prvi polovici prihodnjega leta.

KUZMA: Sodeloval sem na osmih zborih občanov in lahko povem, da so bile pripombe splošne, nanašale pa so se predvsem na odnos mlajših medicinskih sester. Kot medicinski tehnik se nikakor ne morem v celoti strinjati s temi pripombami, kajti prav sestra je tista, ki ima prvi kontakt z bolnikom in mu tudi prinaša takšne ali drugačne informacije, če ne more biti sprejet ob določenem času. Glede čakalne dobe in dolgega čakanja v ambulanti pa moram povedati, da kirurška ambulanta dela v nemogočih prostorih, tako da nimamo ločene urgence od pregledov. Večkrat se čakanje tudi zavleče, če pripeljejo na oddelek poškodovanca, ki pa imajo prednost pred čakajočimi bolniki. Da pride do motenj v odnosu izvajalec uporabnik, so večkrat krivi tudi pacienti, in to tisti, ki pridejo v ambulanto v vinjenem stanju ali pa želijo izsiliti bolniški stalež, ker so neupravičeno izostali z dela. Kar se tiče pripomb glede priviligiranosti pa naj povem naslednje. Na kirurškem oddelku nimamo dovolj standardnih postelj, in v primeru, da na oddelek dobimo bolnika s težjimi poškodbami, le-ta ne more ležati na zasilni postelji, temveč ga moramo postaviti na standardno posteljo. Jasno pa je, da moramo potem pacienta, ki ni tako bolan postaviti na zasilno posteljo. To pa imajo nekateri za privilegiranost. Mi smo v sindikatu analizirali vse pripombe iz javne razprave, in čeprav so bile splošne, smo se dogovorili, da bodo vsi zdravstveni delavci nosili napise, na nekaterih oddelkih pa bomo uvedli knjižice, v katere bodo lahko pacienti vpisovali pripombe in pritožbe. Takrat bomo tudi mi lahko ukrepali proti vsem tistim, ki bi se neprimerno obnašali do pacientov.

ČAHUK: Na zborih občanov, ki smo jih v naši občini izvedli v vseh vaseh in razpravljali o akciji dodatnega zbiranja sredstev za dograditev in opremljanje kirurgije, je razumljivo, da je bilo največ govora o problematiki zdravstva. Tudi na ostalih zborih ljudje radi govorijo o zdravstvu. To pomeni, da so zelo zainteresirani, kdaj bo kirurgija zgrajena in opremljena in kakšen bo njihov zdravstveni standard. Zato moramo tudi sklope vprašanj in pripomb čim bolj natančno obravnavati, čeprav so bile splošne. To pa zato, ker se nanašajo predvsem na organizacijo dela, na delovni čas in na odnos med uporabniki in izvajalci. Občani so namreč zelo zainteresirani za boljše zdravstveno varstvo tudi v okviru te kadrovske zasedbe, zato tudi prispevajo tolikšna sredstva. Zahtevajo pa, da tudi zdravstveni delavci spoštujejo delovni čas in boljšo organizacijo, kar ne zahteva posebnih obremenitev. Veseli me, da ste v zdravstvu začeli z obravnavanjem problemov, tem pa seveda morajo slediti tudi učinki, tako da bo občan uvidel, da izrečene besede niso bile zaman in da jim je nekdo prisluhnil.

Dr. Jože Šumak

Štefan Čahuk

Evgen Kuzma

GERIČ: Vsi skupaj si želimo boljše zdravstveno varstvo, boljše delovne razmere in več kadrov, za kar pa se moramo vsi potruditi. Ne bi smeli po nepotrebnem obremenjevati že itak deficitarnih služb, uveljavljati hišnih obiskov in prevozov, če ti niso nujno potrebni. Prav tako ne bi smeli izsiljevati bolniških staležev, zdraviliškega zdravljenja, dragih zdravil in zdravljenje v višje organiziranih zdravstvenih ustanovah, če ta niso potrebna. Zdravstveni delavci pa si tudi želimo boljše razmere za delo, da bi delovni proces lažje obvladali, ne pa da moramo pogosto delati več kot so naše zmogljivosti in nas zato ne razumejo.

VESTNIK: V javni razpravi je bila izražena želja po ureditvi zdravstvene postaje v Rogašovcih in da bi bilo delo zdravnika v Prosenjakovcih pogosteje organizirano. Kakšne so možnosti?

GERIČ: V naši občini smo se že davno opredelili, da želimo približati zdravstveno varstvo občanu kar se da, ne da bi razvrednotili strokovnost in kakovost dela. V javni razpravi o mreži osnovnega zdravstva pa smo tudi opozorili na več vidikov: racionalnost, funkcionalno organiziranost in strokovnost. Vseh teh se verjetno vselej ne da upoštevati. Če bi torej gledali zdravstveno varstvo s strokovnega in organizacijskega vidika, potem je princip naslednji: zdravstvene usluge naj bodo dovolj kompleksne in kakovostne. V otroških posvetovalnicah naj bi se pri sistematičnih pregledih otrok ukvarjali predvsem specialisti, vendar je le-teh premalo. Poleg tega pa v vseh zaselkih občine tudi nimamo laboratorijskih in rentgenskih uslug, ki bi bile poleg specialista potrebne. Zato smo se pred leti tudi odločili za tako imenovane policentre, kot so Grad, Petrovci, Beltinci in seveda centralni zdravstveni dom v Murski Soboti ter za tiste najnujnejše ambulante. To so Prosenjakovci, Rogašovci in Cankova.

ČAHUK: V naši občini smo sprejeli mrežo osnovnega zdravstva in lekarn ter menijo, da trenutno ni potreb po spremembi, čeprav bi to marsikje želeli. Drugo vprašanje pa je, kdaj bomo uspeli zgraditi tiste manjkajoče zdravstvene objekte v okviru sprejete mreže. Tu konkretno mislim na Rogašovce. Ker je zdravstvena ambulanta v Rogašovcih izpadla v načrtovanju referendumskega programa, bomo morali ta problem reševati drugače.

VESTNIK: **Kdo se lahko zdravi na Kliničnem centru v Ljubljani?**

ŠUMAK: V Sloveniji smo se dogovorili in sprejeli samoupravni sporazum o skupnih nalogah za delitev dela na področju zdravstva. Na ta način smo zagotovili večjo strokovno povezanost in sodelovanje. Tako je jasno, kaj lahko in kaj smemo opravljati na naših oddelkih in kaj v višje organiziranih zdravstvenih ustanovah.

VESTNIK: **Kako pa je s kadrovsko zasedbo v novem kirurškem bloku?**

ŠUMAK: Po samoupravnem sporazumu o delitvi dela v Sloveniji naj bi bilo na novi kirurgiji 120 postelj. Glede na to bo potreben še kakšen zdravnik ter nekaj več medicinskih sester in tehnikov. Poleg tega pa moramo upoštevati pri kadrovski zasedbi, da bo drugačna organizacija dela, ker tu ne bodo samo bolniki kirurškega oddelka, temveč tudi očesnega in ušesnega, poleg tega pa združujemo vse operativne dejavnosti v bolnišnici. To pomeni, da moramo upoštevati tudi bolnice ginekološko-porodniškega oddelka. Operativno kirurške dejavnosti so zadolžene, da pripravijo ustrezno in racionalno organizacijo službe v novem kirurškem bloku.

MIKOLIČ: Mi se že nekaj časa ukvarjamo z novo organizacijo dela v kirurškem bloku in osnovni koncept je že narejen. Potrebno ga bo le še dodelati, časovno opredeliti in kadrovsko porazdeliti. Ker so v novem bloku določene aktivnosti in pa funkcionalne spremembe, ki jih doslej nismo imeli, temu sledi tudi povečanje števila določenih kadrov. Tako bo potrebno povečati število zdravnikov anesteziologov, nekaj inštrumentark, predvsem pa srednjih medicinskih sester. Ni pa še jasno, kako bo s centralno sterilizacijo v novem kirurškem bloku.

VESTNIK: **Koliko opreme za kirurški blok je že kupljene, kakšne so možnosti nakupa iz uvoza in kaj bo s staro opremo?**

ŠUMAK: Vsa sredstva, ki jih imamo, namenjamo za opremo. Tako je del opreme za kirurški blok že dogovorjen in plačan v skupni vrednosti 125 milijonov dinarjev. Naj je nekaj naštejem. To so garderobne omarice, nočne omarice, omarice z umivalniki, omarice pod okni, stenski odbojniki, stativi za intenzivno terapijo, nosilne konstrukcije za stative operacijskih dvoran, talne plošče za operacijske mize, kompletna plinska oprema za medicinske pline vključno s postajo in zabojniki. Kupili smo že tudi negatoskope za operacijske dvorane. V ta širši sklop opreme za kirurški blok pa bi lahko šteli tudi vročevodni kotel v vrednosti 23 milijonov dinarjev in 350-kilovatni agregat v znesku 17,5 milijonov dinarjev. To je oprema, ki smo jo že kupili in jo imamo deloma vgrajeno, oziroma jo bomo dobili do konca leta. Tudi del medicinske opreme v vrednosti 800.000 nemških mark želimo še letos kupiti, za kar imamo zagotovljena devizna sredstva v celoti, med tem ko nam še manjkajo dinarska sredstva. To so operacijske luči, narkozni in kirurški stativi ter anestezijski aparati. Kar se tiče stare opreme moram žal povedati, da je v celoti ne bo mogoče prenesti v novi kirurški blok iz več razlogov. V novem bloku imamo neprimerno več prostorov za bolnike, pa tudi za zdravstvene delavce. Že s površinskimi načrti je bilo predvideno, kakšna medicinska in nemedicinska oprema bo potrebna, pa tudi inštalacije so bile temu primerno narejene. Poleg tega je dosedanja medicinska oprema iztrošena, v večini primerov 80-odstotno. Gotovo pa bomo v novi kirurški blok prenesli vso tisto rabljeno opremo, ki jo bo mogoče uporabiti.

VESTNIK: **Kako pa bo z vzdrževanjem novega kirurškega bloka?**

ŠUMAK: Že od začetka gradnje kirurškega bloka se zavedamo, da bodo porasli stroški vzdrževanja, ker je več prostorov, več bomo potrošili električne in toplotne energije. Predvideva se, da je potrebno pri novih naložbah v zdravstvu kasneje nameniti 10 odstotkov od celotne vrednosti za vzdrževanje. Doslej smo za naložbe v zdravstvu s prispevno stopnjo zbirali 0,6 odstotka in računali smo, da bomo kasneje lahko ta sredstva uporabili za vzdrževanje, ko ne bo več potrebno za naložbe. Teh sredstev se bo letos zbralo v Pomurju okrog 130 milijonov dinarjev. Upamo, da bomo kljub vsemu ta sredstva lahko obdržali in to bi naj zadoščalo za delovanje kirurškega bloka.

VESTNIK: **Veliko vprašanje je bilo v javni razpravi o republiški solidarnosti, ki je menda vprašljiva?**

ŠUMAK: Republiška solidarnost, ki so jo združevale občinske zdravstvene skupnosti v Sloveniji, je bila zapisana v ustrezne planske dokumente tega srednjeročnega odbdobja in tudi sprejeta na skupščini Zdravstvene skupnosti Slovenije. Res je, da je bila prvotno dogovorjena solidarnost premaknjena na leti 1984 in 1985, tretjina vseh sredstev pa je bila prenesena kot obveznost Zdravstvene skupnosti Slovenije v naslednje srednjeročno obdobje. Ta sredstva republiške solidarnosti so se zbirala iz prispevnih stopenj za zdravstvo v posameznih občinah. Ustrezen zvezni zakon pa nam žal to možnost prepoveduje v naslednjem srednjeročnem obdobju. Tačas ne vemo, na kakšen način bo ta obveznost republike do naše regije urejena. Prepričani pa smo, da bodo Zdravstvena skupnost Slovenije ter z njo družbenopolitične organizacije in skupnosti našle zadovoljivo rešitev za dograditev kirurškega bloka.

OPEKARNA MARIBOR ● RADVANJE
Maribor, Streliška 16 a

GRADITELJI

PO ZNIŽANIH CENAH IN Z BREZPLAČNIM PREVOZOM DO 150 km

MONTAŽNI STROPOVI »NORMA«

PRIHRANEK DO 50.000 din

S POPUSTOM PRODAJAMO TUDI TRAJNOŽARNE PEČI

Telefon (062) 39-911

Z enakimi ugodnostmi lahko dobite naše strope v vseh trgovinah z gradbenim materialom veletrgovine *Potrošnik Murska Sobota.*

Za dobro ljubiteljstvo v kulturi

»Dobro ljubiteljstvo je temelj za kulturno dejavnost v občini,« je na letni konferenci občinske zveze kulturnih organizacij v Murski Soboti dejal predsednik republiške zveze Tone Stefanec. Predsednica občinske zveze kulturnih organizacij Murska Sobota Erna Brumen pa je bila nedvoumna v interpretaciji, ko je postavila v ospredje slab posluh za kulturo v soboški občini. Ne le da kultura že dalj časa nima prednosti (tudi sedaj ne, ko jo sicer v republiki ima), tudi pravega občutka zanjo ni med tistimi, ki glasno kritizirajo, na prireditve pa ne prihajajo. Znašajo se nad slabo obveščenostjo, bistvo pa je v tem, da niso kultivirani in nimajo odnosa do kulture. O tem je kritično govorila tudi predsednica enega najbolj dejavnih kulturnih društev v soboški občini — to je bogojinskega kulturnega društva — Anica Gregorec, pritrdili pa so ji tudi drugi delegati, čeprav je v začetku kazalo, da bo letno konferenco prekril delegatski molk.

Zapolnili so ga vabljeni gostje, med katerimi je bil predsednik skupščine občinske kulturne skupnosti Ivan Obal v svojem izvajanju neposreden v tistem delu, ki se je nanašal na pogrešani abonma gledaliških predstav, o katerem govorimo že vsa leta, pa še sedaj ni dogovorjen, čeprav bi prav v teh časih, ko so sredstva vedno bolj omejena in tako izhodiščne možnosti slabe, morali biti organizacijsko sposobni in ponuditi najboljše; neodvisno od potenciranih težav in prostorskih omejitev.

Tudi zato, ker so razdalje do kulturnih centrov vedno daljše in dražje, organiziranih obiskov prireditev v njih malo, stik v obratni smeri, da bi profesionalci prihajali k nam, pa postaja vse bolj ohlapen, se bo potrebno nasloniti na lastne sile. Ne le frazeološko, ampak z odpravljanjem ločnice med ljubiteljstvom in profesionalizmom, kadar gre za kakovost, in tej dajati prednost. V obliki pametno razporejenega denarja, ki pač je (čeprav v omejenih količinah), in profesionalizaciji ljubiteljstva z izborom in nastavitvijo usposobljenih kadrov za usmerjanje množice ljubiteljev. Kajti po statističnih podatkih je v občini 49 kulturnih društev in 208 sekcij, v katere se vključuje 5848 članov, ki so s skupnimi močmi organizirali 437 kulturnih prireditev, ki jih je obiskalo okoli 87.400 ljudi. Obisk je običajno boljši na podeželju, kjer so kulturne dvorane in gasilski domovi običajno pretesni za vse, zato pa ostajajo napol prazne dvorane v občinskih središčih. Zakaj, ostaja vprašanje, del odgovora pa je v smernicah Zveze kulturnih organizacij za naslednje srednjeročno obdobje, v katerem naj bi bile v kulturno vzgojo vključena vsa okolja in vse starostne skupine občanov, poudarek pa je tudi na vzbujanju zanimanja in posredovanja kulturnih vrednot.

Navsezadnje pa je najbolj odvisno tudi od tako imenovanih kulturnih vrednot posredovanega seveda.

Brigita Bavčar

Množičnost in kritičnost

V LENDAVI VSE BOLJ POGREVAJO IDEJO O NOVEM KULTURNEM DOMU

V primerjavi s prejšnjimi leti, ko se je občnega zbora kulturnega društva v Lendavi udeležilo nekaj več kot deset članov, je bilo tokrat povsem drugače: prišlo jih je čez petdeset. Kaže torej, da se v kulturni zavesti Lendavčanov le nekaj premika na bolje.

V poročilu o delu v minulem obdobju so samokritično priznavali, da še zdaleč niso uresničili načrtovanega programa. Tako so na prehodu iz starega v novo leto priredili silvestrovanje, kar se zdi na prvi pogled nekoliko čudno, češ tudi kulturniki se gredo gostince, vendar ta veselica ni bila samo pridobitniška, saj so poskrbeli za ustrezen kulturni program. Silvestrovanje s kulturnim programom bodo pripravili tudi letos, spet v dvorani Nafte, še prej pa se bo treba dogovoriti z Golfturistovim tozdom Naradno zdravilišče Lendava, ki je dvorano menda že najel. Prirejanje kulturno-zabavne prireditve ob koncu leta je pomemben vir denarja za dejavnosti med letom.

V tem letu so bili zelo aktivni člani folklorne skupine, saj so se udeleževali vseh pomembnejših prireditev v Pomurju, v notranjosti Slovenije (na primer koprskih srečanj), plesali so na Hrvaškem in Madžarskem. Folkloristi tudi večkrat plešejo v hotelu Lipa in navdušujejo predvsem tuje goste. Med letom so sicer imeli nekaj težav s prostorom za vaje, zdaj pa jim ga je pokrovitelj spet odstopil.

Lutkovna skupina se prav tako lahko pohvali, saj je imela kar 31 predstav. Sodelovala je tudi na območnem srečanju, žal pa ne tudi na republiškem, ker je menda zbolel eden od igralcev.

Literarna sekcija je še mlada, izdala pa je bilten, v katerem so se literati predstavili. Z delom bo treba seveda nadaljevati.

In kako je v dramski sekciji? Pri društvu delujeta dve: slovenska in madžarska. Slovenska ni uspela naštudirati načrtovanega dela (obljubljajo, da bodo zato toliko bolj poprijeli zdaj), bolj pridni pa so bili člani madžarske gledališke skupine, ki so prav v teh dneh doštudirali dramo in jo bodo v kratkem predstavili na generalki.

V tem pregledu ne gre prezreti tudi fotografske sekcije. Člani te so sicer poslikali nekaj filmov, eden pa je posnel film o trgatvi, to pa je menda vse.

Pri lendavskem kulturnem društvu naj bi delovala tudi likovna sekcija, žal pa kakih večjih skupnih dosežkov ni; posamezникom, ki kot amaterji slikajo, kiparijo ... premalo ali pa sploh ne pomagajo akademsko izobraženi umetniki, vsaj ne organizirano. Tako prostor v gradu, ki je bil namenjen temu, ni bil izkoriščen in so ga zdaj dodelili drugi dejavnosti.

Verjetno smo v tem zapisu prezrli še kako aktivnost članov lendavskega kulturnega društva. Na občnem zboru so namreč ugotavljali, da jih drugje včasih bolj poznajo kot doma.

Glede na odlično udeležbo na občnem zboru, ki je bil v gostišču, čeprav prostorov za take shode ne manjka, recimo novi prostori krajevne skupnosti, lahko sklepamo, da bodo člani društva v novi sezoni še bolj delavni. Če bodo v kratkem postavili na oder gledališko delo, ob koncu leta pripravili kulturno slovo od starega leta, če bodo folkloristi še naprej tako lepo plesali, potem je to že nekaj. Ne pa seveda vse, kar lahko zmorejo, pokažejo. Uspehi pa naj bi bili še večji, ko bodo v Lendavi rešili problem kulturnega hrama. Zdaj sicer imajo kinodvorano, večjo dvorano Nafte in večnamenski prostor v osnovni šoli, to pa še zdaleč ni tisto, kar si želijo kulturni delavci in verjetno velika večina Lendavčanov sodoben kulturni dom. Kulturniki so kritizirali osnutek mestnega referendumskega programa, s katerim ni predvideno zbiranje sredstev za kulturni dom. Še več: poudarjali so, da bi morali denar zanj zbirati celo na ravni občine, torej tudi z občinskim samoprispevkom. Posebna delovna skupina, ki so jo izvolili na občnem zboru, bo pripravila poročilo o prostorskih razmerah v Lendavi in ga posredovala občanom krajevne skupnosti.

In ker smo že pri kulturnih domovih, poglejmo še predlog dolgoročnega načrta razvoja občine Lendava do leta 2000: v prvo etapo uresničevanja naložbene politike na področju kulture uvršča naslednje objekte: dokončanje kulturnega doma v Dobrovniku, ureditev dvorane v večnamenskem prostoru v OŠ v Lendavi, obnovitev vaških dvoran ... V drugem obdobju (leto 2000) bo pri naložbah v kulturne objekte dana prednost: ureditvi kulturnih dvoran v pomembnejših lokalnih središčih (2 dvorani) in **gradnji občinskega kulturnega doma v Lendavi.**

Kulturni dom v Lendavi torej bo, vprašanje pa je, kdaj. In ker to ne bo tako kmalu, četudi bi naredili prizidek k stari občinski zgradbi, bo treba čimprej primerno usposobiti eno izmed sedanjih dvoran. Sicer pa bo te dni prišla v Lendavo skupina strokovnjakov iz Ljubljane, ki bo skušala svetovati, kako vsaj za nekaj časa v sedanjih prostorih ustvariti možnosti za nastope domačih gledaliških in drugih skupin in za gostovanja.

S. SOBOČAN

Ignac Meden

O OBLIKI RAZMIŠLJAMO,

IGNAC MEDEN: AVTOPORTRET, OLJE-PLATNO, 1985

z njo računamo, jo pretehtano spreminjamo. Ker z njo računamo, in ker mora eksistirati v slikarstvu le kot barvna ploskev, je treba računati tudi z relacijo med barvo in obliko. V njej je, kar je v barvi izračunljivega, in v njej je, kar je v obliki neizrekljivega (nerealnega, nesimetričnega).

Tako je na preprosti zloženki, ki je izšla ob odprtju razstave v Klubu mladih v soboškem gradu, zapisal Ignac Meden. Akademski slikar se sočasno z razstavo v Murski Soboti predstavlja tudi v Kruševcu, kjer so razstavljeni njegovi portreti in avtoportreti. V novem razstavnem prostoru v soboškem gradu pa je njegovo delo grajeno na prefinjeni slikarski izkušnji in dobiva novo dimenzijo, lahko bi rekli skoraj arhitekturnega ogrodja, ter daje življenje vsakemu svojstvenemu delu posebej. Za to je potrebno dolgoletno delo in študije ter smisel za prenos z elementi likovnega na platno.

Pravo slikarstvo je metafizično dobesedno. Z absolutnim računati se ne da. Kreacija ni ustvarjanje absoluta, temveč iskanje ter najdenje takšne »strukture« slikarskih dejstev, da se v vsakem posebej v njej prikaže. Razmišljanje filozofa v slikarju razvija Ignac Meden dalje, zato je vredno prebrati zapisano in videti razstavljeno.

bb

IZŠLO PRI POMURSKI ZALOŽBI

Potem ko se je odselil iz Ljubljane v Senožeti, sva se z Miškom Kranjcem redkeje videvala, a kadar sva se srečala na njegovem domu, sva vselej pokramljala tudi o sodobni slovenski literaturi, predvsem pa o njegovem delu in novih pisateljskih načrtih. Med takim pogovorom sva zadela tudi na vprašanje, kako je opisal slovenske kristjane, odkar je v začetku tridesetih let prenehal verovati v krščansko mitologijo in ontologijo. Kristjan mu je namreč zahajal v zgodbe od prvih, še folklornih zapisov in začetnih novel, pa vse do zadnje knjige v sedemdesetih letih. Opisal in razčlenil ga je na način in tolikokrat, da je več kot dokazal, da ga je vera zanimala kot duhovna, moralna in čustvena stvar pa tudi kot konfesionalna, cerkvena zadeva. V nasprotjih med krščanstvom in marksizmom je štiri desetletja sodeloval na strani marksizma, ne da bi podcenjeval krščansko etiko. Religijo je spremljal in umeval kot izraz globokih premikov v družbeni zavesti oziroma kot posledico teh premikov v minulosti.

V nekem pogovoru sva si pobliže ogledala panoramo epskih oseb in izrazitejših epskih prizorov, ki še posebno potrjujejo njegovo pozornost na ta fenomen. Tedaj je omenil, da bi rad izdal knjigo novel in romanesknih odsekov, v katerih je upodobil kristjana in njegovo verovanje. Ni povedal, katere bi izbral v takšno knjigo, in tudi naslova zanjo ni omenil. Pričujoči izbor in naslov poskušata vsaj približno uresničiti njegovo željo. Kažeta nam humanista in prosvetljenca, ki je v duhovnem spopadu XX. stoletja svojega bralca usmerjal k znanstvenemu, materialističnemu pogledu na človeka, družbo in svet, ko mu je razgrinjal duhovne in etnične vrednosti, krize in zmaličenosti, ki jih verovanje vrezuje v ljudi.

Tako je zapisal v uvod knjige, ki jo je izdala Pomurska založba, izbral in uredil podobe vernikov v Kranjčevi prozi dr. Franc Zadravec.

»Poleg štirih novel so teksti izbrani še iz osmih romanov. Razvrstil jih nisem po času nastanka, čeprav deloma tudi po tem, ampak predvsem po tematskih sklopih, ki pa jih tudi ni bilo mogoče do kraja uskladiti. Logični kompozicijski princip je terjal začeti z besedili, ki jih je Kranjec napisal skoraj nazadnje, govorijo pa o zasnovi njegove duhovne slike sveta ter o okolju, v katerem je živel kot otrok in mladostnik. Osebna nazorska zasnova pa odmik od nje ter duhovne in moralne posebnosti vaškega religioznega okolja so zajeti v prvih dveh poglavjih knjige. Tretje vsebuje podobe mo-

ralnih in političnih deformacij enega dela slovenskih katoličanov med narodnoosvobodilnim bojem. V četrtem poglavju si sledijo prizori nasprotij idealističnega in materialističnega nazora med vaškimi ljudmi in med izobraženci v desetletjih socialistične revolucije. Peto pa prinaša odseke iz romarskega krščanstva, ki je tudi dandanašnji politično obarvano,« pojasnjuje avtor.

Knjiga ima 511 strani, s fotografijo Miška Kranjca mlajšega jo je opremil Franc Mesarič, v nakladi 5000 izvodov založila Pomurska založba, značilno Kranjčev pa je v njej objavljen, citat iz romana Mladost v močvirju: »Mi v Poljani nismo ponali ne nebes ne paradiža. O vsem nam je govoril le župnik s svojim kaplanom, o vsem je pisalo v bibliji. Nebesa in paradiž so se spreminjali za nas v pravljice. V poljanskem močvirju ljudje nismo sanjali o nebesih, tudi o paradižu ne. Poskušali smo, da bi tudi v tem revnem, zapuščenem svetu vsaj za silo mogli živeti.«

OB DVOJEZIČNI LIPNIŠKI REVIJI LICHTUNGEN

Znamenje »podedovanega sorodstva«

V spremni besedi dvojezične dvojne številke revije Lichtungen, ki izhaja v Lipnici na avstrijskem Štajerskem, je Emil Breisach zapisal: »Razveseljivo je, da so se Lichtungen v tem zvezku posvetile novi književnosti naše sosednje dežele Slovenije. Tako se nadaljuje pametna tradicija, ki izvira iz ustanovnih let Foruma Stadtpark. Alois Hergouth je takrat iskal stike s slovenskimi avtorji in prek prijateljevanja z lirikom Kajetanom Kovičem dosegel redno izmenjavo, ki je dobila svojo kulturno politično težo z gostovanjem Foruma Stadtpark v Moderni galeriji v Ljubljani in s povabilom slovenskim umetnikom za nastop pri njih. Odtlej se ti stiki s slovenskimi avtorji niso pretrgali. Publikacije na obeh straneh so objavile prevode pomembnih avtorjev in tudi radio je vedno znova oddajal besedila slovenskih pesnikov. Srečanje štajerskih in slovenskih avtorjev na predvečer državnega praznika v Retzhofu izpričuje odprtost Markusa Jaroschka, ki Južno Štajersko pojmuje kot naravno stičišče s sosednjo deželo onkraj meje. Tako se ohranja podedovano sorodstvo, ki ga razločno čutimo tudi v besedilih avtorjev iz obeh dežel«.

Šlo naj bi potemtakem za javnosti malo manj znano, če ne sploh neznano tradicijo srečanj naših (slovenskih) in štajerskih (avstrijskih) književnikov, kar je konec oktobra v dvorcu Retzhof pri Lipnici dajalo svojsko draž literarno-glasbenemu večeru, o čemer smo sicer že poročali. Pa vendar ta kulturni dogodek na obmejnem delu avstrijske Štajerske ne bi smel ostati zgolj znamenje časa, ampak bi moral pomeniti veliko več. Revija, v kateri so teksti — poezija in proza — avtorjev kot so France Filipič, Slavko Jug, Kajetan in Jurij (sin) Kovič, Alois Hergouth, Oto Eggenreich in drugih, nas navaja k razmišljanju, da je potrebno in koristno tovrstne stike razvijati, jih poglabljati in širiti še na druga področja tako imenovane duhovne nadgradnje. Revijo domiselno bogatijo reprodukcije del akademskega slikarja in grafika Bojana Golje in Geralda Brettschuha.

(B.Ž.)

Kulturni koledar

MURSKA SOBOTA — V Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec razstavlja svoja dela akademska slikarka Suzzana Kiraly-Moss iz Lendave.

V Klubu mladih v gradu se pod oboki nove galerije predstavlja akademski slikar Ignac Meden.

V študijskem oddelku Pokrajinske in študijske knjižnice v Grajski 2 bo od 27. novembra do 13. decembra na ogled razstava Književno in publicistično delo Jožeta Javorška (ob njegovi 65-letnici).

V splošnoizobraževalnem oddelku knjižnice v soboškem gradu pa bo od 25. novemra do 7. decembra odprta razstava Književne novosti splošnoizobraževalnega oddelka PIŠK.

LENDAVA — V Galeriji Lendava je odprta pregledna razstava slik akademskega slikarja Franca Mesariča iz Murske Sobote. Na ogled je izbor iz obdobja 1970 do 1985.

RADENCI — V Razstavnem paviljonu hotela Radin so razstavljeni akvareli Alice Jevšnik in male plastike Vilija Kranjca.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA so: Ela Peroci — ZA LAHKO NOČ (ponatis Mladinske knjige), ATLAS SLOVENIJE (Mladinska knjiga) in Miško Kranjec — MED NEBOM IN ZEMLJO (Pomurska založba).

Kulturni večeri v Lendavi

V naslednjem mesecu se vsem, ki so s kulturo kakor koli »obremenjeni«, v Lendavi obeta sila živahen program. Ta bo ob četrtkih in sobotah izmenično v kinu Lendava in dvorani Ina-Nafte, ponudba pa bo zajemala tako domačo ustvarjalnost kot gledališko kulturno ponudbo od drugod, in še pesmi ter glasbene nastope za nameček.

Dan pred dnevom republike bo v njegovo počastitev v kinu proslava, na kateri bo v okviru festivala Revolucija in glasba nastopil moški pevski zbor Partizan iz Maribora. Na praznično soboto pa bo v dvorani Ina-Nafte sentimentalni kabaret. Songe, romance in poezijo bosta interpretirala Rajko Stupar in Franci Toth. V začetku decembra bo z izborom tekstov Radoja Domanovića gostoval igralec Radoslav Milenković. Naslov monodrame je Naši dani. Nekoliko kasneje bodo v gosteh operni solisti Don Pasquale, na sporedu pa je tudi predavanje o rock glasbi. Tako bo zanimivo za vsak okus, vse pa bo gotovo zadovoljila Večerja na pogrebnem zavodu — gledališka uprizoritev Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja. Za madžarsko govoreče med prebivalci Lendave in okolišani pa bo posebej zanimiva predstava A Kerok iz gledališča v Zalaegerzsegu.

bb

ZGP POMURSKI TISK PRAZNUJE 30-LETNICO

Pomurski tisk je delovna organizacija, ki v svoji prehojeni 30-letni poti v pomurskem prostoru ni vzbujala posebne pozornosti, oziroma bolje rečeno je ni bila deležna, če seveda izvzamemo založbo. Pozornosti je bila deležna bolj ob trenutnih slabostih kot pa ob uspehih, ki jih je neprestano dosegala. Delovna organizacija se je razvila iz nič, čeprav ne moramo trditi, da tiskarske tradicije v Murski Soboti in Prekmurju ni bilo. Za predvojni čas pa bi lahko rekli, da je bila bogato razvejena. Vendar so stroje, s katerimi sta bili opremljeni predvojni tiskarni v Murski Soboti, odpeljali, ker po takratni oceni v Murski Soboti ni bilo možnosti niti potreb za razvoj tiskarske dejavnosti. Toda razmere so se spremenile in narekovale ustanovitev delovne organizacije, ki se bo ukvarjala s tiskanjem. »Ustanovitev Pomurskega tiska je treba povezati s potrebami in razvojem sredstev javnega obveščanja, še zlasti časopisa. V letih 1948-50, ko so se porajali lokalni časopisi širom po Sloveniji, je bil leta 1949 ustanovljen tudi tednik Ljudski glas, predhodnik sedanjega Vestnika. Zaradi težav, ki so jih imeli s tiskom v tistem času, smo želeli dobiti nazaj tiskarno, ki bi poleg tega opravljala storitve za takrat že oživelo pomursko gospodarstvo. To nam je tudi uspelo. Mislim, da je Pomurski tisk od obstoja dalje naredil poseben samorastniški razvoj. S svojim razvojem pa se je Pomurski tisk vključeval med nosilce območnega razvoja, čeprav ne med največje, pa med pomembne. Hkrati pa je uspešno zakorakal v mednarodno delitev dela,« razmišlja ob jubileju hestor Pomurskega tiska Jože VILD.

RAZLIČNI, VENDAR SORODNI POD ISTO STREHO

Tri desetletja so minila od ustanovitve Pomurskega tiska. Ustanovitev sega v leto 1955, ko so se 1. junija združili delavci takratne Obmurske tiskarne, ki je shodila šele leto poprej, skupaj z delavci Obmurskega vestnika, knjigotržnimi in založniškimi delavci, ki so svoje kulturno poslanstvo prav tako začeli šele leto poprej z izidom prve knjige Nekaj bi vam rad povedal, literarnega dela pisatelja Miška Kranjca. Združili so se pod skupno streho v delovni organizaciji ČGP Pomurski tisk.

Tiskarji, knjigotržci, novinarji in založniki so se tako znašli pod skupno streho, saj so takrat ugotovili, da bodo svoje želje po napredku in rasti lažje uveljavili, če jih bo več, s skupnimi močmi, kar je bil porok za obetaven razvoj. Začetke so spremljale težave, vendar sta zagnanost pri delu in vera v uspeh premagala vse ovire in tako so izdelki iz obratov takratnega Pomurskega tiska, ki so bili kakovostni, dobivali vedno več kupcev.

V začetku šestdesetih let sta se zaradi posebnih interesov iz delovne organizacije izločili časopisna in radijska dejavnost, ki delujeta še danes v samostojnem zavodu. Vendar pa se ni zmanjšal obseg dejavnosti delovne organizacije, saj so se že porajali drugi novi programi.

Kartonaža, v kateri predelajo 7000 ton kartona. V naslednjem srednjeročnem obdobju naj bi ga 9000 ton.

»V tridesetih letih smo nedvomno dosegli pomembne rezultate, ki so tudi vidni. Kljub težavam zaradi zaostrenih gospodarskih razmer predvidevamo dokaj ugodne rezultate poslovanja. Ustvarili bomo 3,3 milijarde prihodka, akumulacija znaša 320 milijonov dinarjev, povprečni osebni dohodki pa 43.600 dinarjev. V naslednjem srednjeročnem obdobju pa bomo posvetili vso pozornost nakupu sodobne tehnologije, kar bo zagotovilo uspeha in konkurenčnosti in še bolj uspešnega prodora delovne organizacije v mednarodno delitev in na tuja tržišča.« Tako pravi Bela Pavlič, generalni direktor Pomurskega tiska.

Obrat embalaže, ki je praktično začel iz nič, je kaj hitro opravičil tveganje takratnih zanesenjakov. Naše območje je zahtevalo vedno večje potrebe po vseh vrstah embalaže. Tako je nastala Kartonaža, ki je od sredine šestdesetih let pa do danes napravila ogromen razvoj in je danes že nosilec razvoja in moči delovne organizacije.

Hiter razvoj vseh dejavnosti je zahteval nova tržišča, območje je postalo pretesno, prisotnost v slovenskem in jugoslovanskem prostoru je bila vedno večja in nujna, pa tudi tuja tržišča jim niso bila več nedosegljiva. Rasti fizičnega obsega proizvodnje so sledile spremembe tudi na organizacijskem področju. Dosedanji obrati oz. dejavnosti so dobili drugo vsebinsko obliko, kar je v samoupravni organiziranosti pogojeval tudi Zakon o združenem delu. Tak so v začetku sedemdesetih let bile ustanovljene tri temeljne organizacije in delovna skupnost skupnih služb:

— Tiskarna
— Pomurska založba
— Kartonaža
— Delovna skupnost skupnih služb
— Eureko, ki so ga ustanovili lani

Vendar pa ni ostalo le pri tem. Razvoj gre dalje, in tako so v začetku osemdesetih let v Tiskarni uvedli izdelavo reklamnih kock v sodelovanju s firmo Ritter iz ZRN, ki so v pretežni meri namenjene za izvoz. To sodelovanje je dobivalo vedno večji obseg, sledilo je skupno vlaganje sredstev tujega partnerja in Tiskarne. Tako je v letošnjem letu začela s proizvodnjo tudi četrta TO v naši DO — EURECO. Čeprav so v začetni fazi običajno določene težave, ji zaželimo uspeh s skupno željo, da bi bilo takih in podobnih izdelkov in programov še več, kajti le tako bomo še hitreje napredovali. V okviru samoupravne organiziranosti so temeljne organizacije en del opravil prenesle na DSSS, in to predvsem administrativno-strokovna opravila, avtomatsko obdelavo podatkov, vzdrževanje strojev in skrb za prehrano ter drugi družbeni standard. Administrativno-strokovna opravila, predvsem prodaja in nabava, pa potekata v okviru TO.

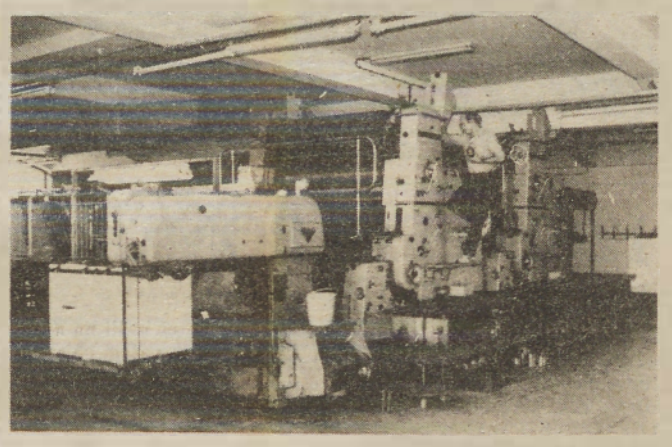

Pridobitev za tiskarno je 4-barvni ofsetni tiskarski stroj.

V preteklih letih so si večkrat zastavljali vprašanje, ali je njihova samoupravna organiziranost, organizacija posameznih služb oz. poslovnih funkcij najustreznejša. Vsaka predlagana rešitev je imela pozitivne in negativne strani. Razmišljali so o tem, da bi se dalo uspešno povezati po proizvodnem načelu, kar pa zahteva velike spremembe, tudi v tehnološkem procesu, pa tudi prostorske možnosti ne govorijo temu v prid. Tudi skupna prodaja in nabava sta bili neštetokrat predmet razprav, da bi našli najboljšo rešitev. Gotovo ima ta način nešteto prednosti, vendar pa sedanja organizacija dela v proizvodnji in zagotavljanje naročil zanjo, predvsem pa povezanost s pripravo dela in neposredna odgovornost za zasedenost proizvodnih zmogljivosti so utemeljitve, ki so razprave o tem umirili. Vendar ne za vselej! Gotovo bi moralo biti v sedanji inačici organiziranosti teh služb več sodelovanja med TO in skupnih opravil na ravni DO. Skratka, prizadevati si moramo za združevanje, ne pa za razdvajanje.

Na vprašanje, ali so zastavljene cilje uresničili, bi lahko odgovorili pritrdilno, in to utemeljili z doseženimi rezultati in razvojem.

Vendar pa vsega, posebno pa načrtov, ni moč doseči brez medpanožnega sodelovanja na področju organizacije in kontrole kakovosti dela, nagrajevanja po delu, vendar vse skupaj z ustreznim informacijskim sistemom z avtomatsko obdelavo podatkov. To so področja, kjer jih čakajo še obsežne naloge, vendar se z njimi spoprijemajo.

Eden bistvenih ciljev je doseči višjo kakovostno raven proizvodnje, v kar se mora vključevati nadzor kakovosti proizvodnje. Vse to pa mora biti povezano s sistemom nagrajevanja.

Na področju nagrajevanja si prizadevajo uvesti novo metodologijo za vrednotenje del in nalog v DO, ob hkratni dopolnitvi sistema nagrajevanja. S tem bodo končno napravili bistven premik naprej, zato pred tem ciljem, pred katerim so, sedaj, v tretje, ne smejo obstati in obupati.

Vseh teh nalog pa ne bo moč uresničiti brez ustrezno razvitega informacijskega sistema na osnovi avtomatske obdelave podatkov. Na področju AOP so v zadnjih letih orali ledino, vendar so dosegli lepe uspehe. Prizadevajo si, da ne sme biti AOP namenjen samo statičnim knjigovodskim evidencam, ampak da pomaga pri načrtovanju, sprejemanju in obračunu proizvodnje.

Ena pomembnih nalog, ki je v Pomurskem tisku niso zanemarili, v sedanjem obdobju pa ima prednost, je usposabljanje kadrov, brez katerih si ni moč zamisliti napredka in uresničitve ciljev, ki zahtevajo vse več strokovnega organizacijskega in komercialnega znanja.

V Pomurskem tisku je zaposlenih 614 delavcev, od tega 277 žensk. Po temeljnih organizacijah so zaposleni takole razporejeni:

V tozdu Kartonaža 274 delavcev, tozdu Tiskarna 145, tozdu Založba 78, tozdu Eureco 38 in v delovni skupnosti 79 delavcev.

Po izobrazbi pa je sestava zaposlenih takšna: visoko izobrazbo ima 15 delavcev, višjo 36, srednjo 74, nižjo 14, visokokvalificiranih je 22, kvalificiranih 188, polkvalificiranih 223 in nekvalificiranih 42 delavcev.

Veliko pa je storjenega tudi na področju socialne politike v delovni organizaciji, saj so ves čas od ustanovitve skrbeli tudi za delavca zunaj tovarne. Tako so leta 1959 kupili prva 3 stanovanja, do danes pa so že lastniki 62 stanovanj, stanovanjske probleme pa so reševali tudi s pomočjo posojil za zasebno gradnjo. Znotraj delovne organizacije je urejeno tudi zdravstveno varstvo. V Kartonaži so se pred 13-timi leti odločili, da vsako leto 10 starejšim občanom omogočijo brezplačen oddih na morju. Do letos je to izkoristilo 117 delavcev. Pred leti so podoben sklep sprejele tudi druge temeljne organizacije. Sicer pa imajo za oddih 15 ležišč v Rovinju in 8 v Savudriji. Poleg tega imajo še hišice na Malem Lošinju, v Žatonu in Baški.

Temeljna organizacija ZALOŽBA

Direktor Pomurske založbe Jože Ternar je takole strnil svoja razmišljanja o njeni prehojeni poti in poslanstvu:

POMURSKA ZALOŽBA je eden od tozdov delovne organizacije ZGEP Pomurski tisk. Je sicer eno leto starejša od matične delovne organizacije, saj je prvo svojo knjigo izdala leta 1954. To je bila jubilejna, 25. knjiga Miška Kranjca NEKAJ BI VAM RAD POVEDAL. Kranjčeva dela in dela drugih domačih, predvsem pomurskih piscev, zgodovinarjev, geografov, etnologov in drugih proučevalcev preteklosti in sedanjosti pokrajine so bila in ostajajo najpomembnejši del vsakoletnega knjižnega programa Pomurske založbe. S knjižnimi izdajami njihovih del je založba veliko prispevala k hitrejšemu vključevanju Pomurja v vseslovenske tokove življenja.

V letih razvoja in iskanja trdnejšega, pomembnejšega mesta med drugimi slovenskimi založbami je Pomurska založba previdno širila in bogatila svoj vsakoletni knjižni program — z novimi vsebinskimi področji, z novimi deli, ki so jih prinašale in narekovale spremembe, nove oblike našega življenja in dela; dvojezično šolstvo, odpiranje mej in kulturno sodelovanje s sosednjimi deželami; svobodnejši kulturni razvoj narodnosti z obe strani slovensko-madžarske meje; neuvrščenost in potreba po spoznavanju kulture tudi dežel v razvoju; temeljitejše spoznavanje in povezovanje kulturnih in drugih prizadevanj narodov in narodnosti znotraj naše dežele . . .

Da bi te in druge naloge Pomurska založba bolje in uspešneje opravljala, se je že v drugem desetletju svojega delovanja začela povezovati in sodelovati z več domačimi založbami in z madžarsko založbo Europa. Plod tega sodelovanja so predvsem višje naklade skupno izdanih knjig del domačih avtorjev, zaradi česar so knjige cenejše, kot pa bi bile sicer; so čedalje pogostejše knjižne izdaje slovenskih leposlovnih del, prevedenih v madžarščino, in madžarskih leposlovnih del, prevedenih v slovenščino; je čedalje več knjig leposlovnih in drugih del avtorjev madžarske narodnosti.

Za popolnejši prikaz 30-letne dejavnosti Pomurske založbe je treba omenit še eno njeno dejavnost: knjigotrštvo na veliko in drobno. Knjigotrški delavci družno z drugimi delavci Pomurske založbe s svojo redno dejavnostjo in ob njej opravljajo v soboški občini, v Pomurju pomembno kulturno dejavnost. Poleg tega, da ob izidih pomembnejših knjig pripravljajo srečanja njihovih avtorjev z bralci in druge kulturne prireditve, si prizadevajo čimbolj povezati knjigarne z okoljem, v katerem poslujejo. V teh prizadevanjih so delavci soboške knjigotrške poslovalnice ustanovili Svet knjigarne ter mu določili obsežne naloge in opravila. Skupno s člani Sveta knjigarne in drugi delavci založbe skrbijo za čim večjo popularizacijo knjige po šolah, delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih.

Z vso takšno in tolikšno dejavnostjo je Pomurska založba v tridesetih letih potrdila svojo potrebnost in upravičenost, območno zasidranost v vplivnem območju svojega delovanja, to območje večstransko povezala z vseslovenskim narodnim prostorom in s tem prispevala doslej pomemben delež v širšo zakladnico slovenske kulture.«

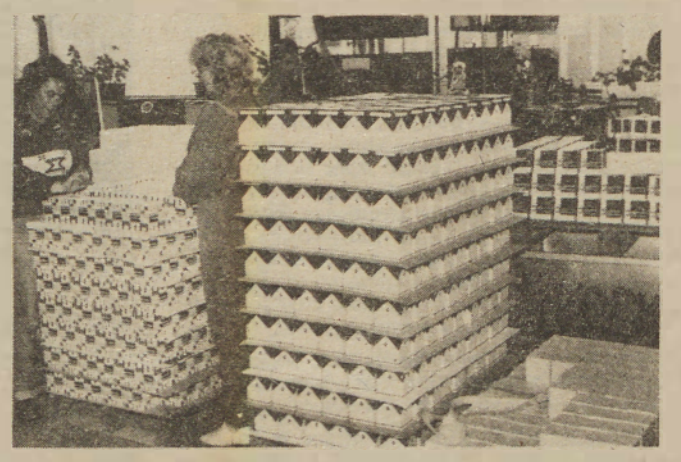

V tiskarni so začeli z izdelavo reklamnih kock, iz česar se je razvil tozd EURECO.

Temeljna organizacija KARTONAŽA

Janez Štotl takole predstavlja Kartonažo, v tem trenutku najuspešnejšo temeljno organizacijo v Pomurskem tisku: »Vsekakor je pri predstavitvi neke delovne organizacije potrebno upoštevati več dejstev. Eno izmed pomembnih sta zmogljivost in proizvodna usmeritev k sorodnim organizacijam. V naši delovni organizaciji smo usmerjeni v izdelovanje embalaže, in sicer je to komercialna, ki prevladuje, in transportna embalaža. V Sloveniji smo eden od treh vodilnih izdelovalcev komercialne embalaže. Letno predelamo okrog 7000 ton kartona in nekaj 100 ton papirja.

Povedati moram, da je konkurenca izredno močna. To pa je pozitivno vplivalo na položaj naše delovne organizacije, saj smo prav zaradi ostre konkurence na neki način pripravljeni pričakali zaostrene gospodarske razmere, kar se tudi pozitivno odraža na položaj delovne organizacije. Po opremljenosti smo pri vrhu, vendar nekoliko zaostajamo za tistimi delovnimi organizacijami, ki so še imele možnost nakupa strojev na zahodnem tržišču. Tehnologijo uvažamo z vzhodnih držav. Kljub težavam na področju oskrbe, ki so bile in so še, dosegamo zadovoljive, če ne že dobre finančne uspehe.

In na koncu se moram ustaviti pri razvoju, ki je opredeljen v temeljih plana, ki smo ga v razpravi že sprejeli. Tako bomo nadaljevali in utrjevali sedanji proizvodni program, povečali kakovost in poskušali doseči določeno gotovost. Hkrati pa bomo dopolnili naš program in povečali izvoz. Proizvodnjo bomo povečali od sedanjih 7000 na 9000 ton predelanega papirja. To pa bo zahtevalo nove naložbe, zlasti v opremo.«

Temeljna organizacija TISKARNA

»Čeprav je bil časopis tisti, ki je uveljavil zahtevo po ponovni oživitvi tiskarstva v Murski Soboti, pa je prav tiskarna tista, iz katere so se razvile in se še razvijajo druge proizvodne dejavnosti v obdelavi ali predelavi papirja. Ravno tiskarna je izobrazila kader, ki je bil nosilec razvoja drugih dejavnosti. Pozneje so namreč mnogi tiskarji, stavci in knjigovezi postali kartonažerji, zlasti slednji. Delo v tiskarni smo začeli na starem tiskarskem stroju, potem pa smo dobili dva novejša stroja. Takrat smo poleg tiskanja začeli izdelovati prve kartonske škatle, kar je bil zametek za razvoj kartonaže. Sami pa smo se vse bolj specializirali in se usmerjali v delo, kjer smo imeli največ možnosti, to pomeni vključevanje v delitev dela med slovenskimi tiskarnami. Opredelili smo se za večbarvni tisk. V glavnem gre za tiskanje raznega propagandnega materiala (prospekti, katalogi, koledarji itd.) in monografij. S tovrstno dejavnostjo si je tiskarna pridobila ugled zaradi kakovosti. Žal pa smo tudi tu naleteli na problem, namreč omejitev uvoza kakovostnih papirjev. To pa je tiskarno prisililo, da si je poiskala možnosti uveljavitve na tujih trgih, s čimer je ustvarila devize za uvoz reprodukcijskega materiala. To pa je pomenilo razvoj in uveljavljanje v mednarodni delitvi dela. Začeli smo z izdelavo reklamnih blokov, iz tega pa se je razvil nov tozd Eureco. In če se povrnem k tiskarni, lahko rečem, da nam je tisk uspelo posodobiti s 4-barvnim ofest tiskalnim strojem, vlagati pa bo potrebno še v posodobitev tehnologije za pripravo dela in v oskrbo s kakovostnimi surovinami,« razmišlja Pavel Škraban, v. d. direktorja Tiskarne.

Temeljna organizacija EURECO

»Tozd Eureco je bil ustanovljen v letošnjem letu. Žal rezultati poslovanja niso taki kot smo jih pričakovali. Vzroke gre iskati v zmanjšanem povpraševanju po reklamnih kockah. Po drugi strani pa trga še nismo uspeli v celoti obdelati, čeprav se že uveljavljamo na italijanskem in avstrijskem tržišču. Pravi rezultati pa se bodo pokazali šele v naslednjem letu, ko bomo osvojili še novo tehnologijo — za samolepilne reklamne bloke, ki jih v Evropi še ne izdelujejo,« pravi direktor Eureca Bojan Žunič.

Cena mleka in kakovost

Čeprav tudi cene mleka ne sledijo sproti vseh stroškov, ki jih imajo rejci krav molznic, v Pomurju že nekaj let ugotavljajo, da je prireja mleka za živinorejce še najbolj spodbudna. Po podatkih za letošnje leto, se je odkup mleka v Pomurju celo povečal, to pa tudi ne preseneča, saj pretežni del odkupljenega mleka prihaja v pomurske mlekarne od kmetov.

Z oktobrom so se odkupne cene mleka (in s tem seveda tudi maloprodajne) spet povečale, kar je še spodbudilo rejce k večji prireji. Sočasno z višjimi cenami pa je izšel tudi predlg, da bi mlekarne mesečno ugotavljale tudi kakovost oddanega mleka in od nje bi bila odvisna tudi cena, ki jo bodo rejci za oddano mleko dobili. Po tem predlogu bodo s 1. januarjem prihodnje leto začeli opravljati reduktazno preizkušnjo, s katero bodo ugotavljali kakovost oddanega mleka. Pri mleku, ki vsaj dve uri ne bo vzdržalo reduktazne preizkušnje, se bo cena zmanjšala za 10 odstotkov, mleko, ki bo vzdržalo od 2 do 4 ur, bo ostala cena nespremeljena, mleko, ki bo vdržalo več kot 4 ure, pa bo 5 odstotkov dražje. Za rejce je to pomembna novost, saj bo odslej cena mleka poleg odstotka maščobe odvisna tudi od kakovosti.

Poznavalci sicer pravijo, da s tem pomurski rejci ne bodo prizadeti, saj že doslej ugotavljajo, da je kakovost oddanega mleka daleč nad republiškim in jugoslovanskim povprečjem. Ocenjujejo, da le kakšnih 10 odstotkov vseh oddanih količin mleka ne bo vzdržalo reduktažne preizkušnje, z nekoliko več pozornosti, ob večji čistoči in boljši skrbi pri vzdrževanju molznih strojev pa se bodo te količine še zmanjšale.

L. K.

Izgube v kmetijstvu naraščajo

Težave v kmetijstvu, na katere tudi pomurski kmetijci opozarjajo takorekoč že dve leti, vendar brez posebnega uspeha, se vse bolj kažejo v svoji pravi obliki.

Posledica nespoštovanja tržnih zakonitosti je vse večji razkorak med cenami vhodnih surovin in kmetijskih izdelkov, zaradi cenovnih nesorazmerij pa prihaja kmetijstvo v vse težavnejši finančni položaj. To še posebej drži za živinorejo, kjer nam je v Pomurju sicer bolj ali manj uspelo zadržati stalež, predvsem osnovno plemensko čredo, vendar na račun neugodnih finančnih rezultatov. To potrjujejo tudi podatki za letošnjih devet mesecev, ko večini kmetijskih organizacij združenega dela ne ostajajo sredstva za poslovni sklad, vse več jih posluje na meji rentabilnosti, povečuje se število izgubarjev, naraščajo pa tudi same izgube.

Pomursko kmetijstvo je v letošnjih devetih mesecih »ustvarilo« več kot 464 milijonov dinarjev izgub, kar je dobrih 3 in polkrat več kot v enakem lanskem obdobju, izgube v kmetijstvu pa predstavljajo več kot petino izgub celotnega pomurskega gospodarstva. Položaj je najbolj zaskrbljujoč v soboški občini, kjer kar polovico vseh izgub v gospodarstvu odpade na kmetijstvo.

Med že tradicionalnimi izgubarji se tudi tokrat pojavlja soboška Mesna industrija, tozd Klavnica, ki je v devetih mesecih ustvarila dobrih 211 milijonov dinarjev izgube ali 2,7-krat več kot v lanskih prvih devetih mesecih, nanjo pa odpade slaba četrtina vseh občinskih izgub. Prevelike razlike med odkupnimi cenami živine ter cenami mesa in mesnih izdelkov so osnovni razlog za nastajanje izgub, k njim pa so svoje prispevali še zmanjšano klanje prašičev za 14 odstotkov in zmanjšan obseg storitvenega klanja ter manjša izdelava gotovih izdelkov. Zaradi obnove kafilerije in izpada pri kafilerijskih izdelkih je bila proizvodnja manjša za 19 odstotkov, proizvodnja klobasičarskih izdelkov je bila manjša za 6 ter sušenega mesa in izdelkov za 15 odstotkov. Med vzroki za izgube v Mesni industriji navajajo še zmanjšano prodajo, naraščanje obrestne mere za najeta posojila za obratna sredstva ter naraščanje negativnih tečajnih razlik.

Največji izgubar v kmetijstvu je v devetih mesecih tozd Prašičereja Beltinci Kmetijskega gospodarstva Rakičan. Resnejše težave v tej temeljni organizaciji so se sicer pojavljale že lani, ko so v devetih mesecih prikazali nekaj čez 7 milijonov dinarjev izgube, letos v enakem obdobju pa je ta izguba narasla že na blizu 227 milijonov dinarjev. V tej temeljni organizaciji že dve leti opozarjajo, da prodajne cene prašičev ne vzdržijo visokih cen krmil, ker obsega reje niso zmanjšali, so izgube neizbežne.

Če so v enakem lanskem obdobju še poslovali pozitivno, se letos v devetih mesecih srečujejo z izgubo vse Agromerkurjeve temeljne organizacije. Od skupne izgube več kot 26 milijonov dinarjev odpade dobra polovica na tozd Proizvodnja perutninskega mesa, poleg stroškov, ki so glavni vzrok za izgubo, je k njej veliko prispeval še izpad pri izvozu mesa zaradi razlik med domačo in izvozno ceno.

Nekoliko spodbudnejši ob vsem tem pa so podatki, da so letošnjih devet mesecev brez rdečih številk zaključile nekatere organizacije združenega dela v kmetijstvu, ki so v enakem lanskem obdobju imele izgubo.

Med njimi naj omenimo tozd Kapelčan Vinogradniškega gospodarstva Kapela. Ljutomerčanov tozd Predelava mesa Simentalka, predvsem pa Ljutomerčanov tozd Živinoreja in poljedelstvo. Slednji je lani v devetih mesecih beležil dobrih 20 milijonov dinarjev izgube, letošnje enako obdobje pa je zaključil pozitivno.

Ludvik Kovač

»Dober podkovni kovač ni bil nikoli brez dela!«

To, da smo kovača Franca Kotnika iz Bučečovec našli na njivi, ne pa v kovačnici, le potrjuje njegove zadnje besede ob našem obisku, češ da se dandanes samo s kovačijo ne da preživljati, zato so se mnogi poklicni kovači povezali z delovnimi organizacijami ali pa se ukvarjajo še s čim drugim — kakor na primer on s kmetijstvom.

Po eni strani je bila to nuja, saj sta z ženo podedovala precej zemlje, vendar je imel veliko veselje do kmetovanja in je še dokupil nekaj njiv. Samo s kovačijo bi le težko shajali, saj je že od nekdaj znano, »da na deželi ni še noben kovač obogatel.«

Ko smo stopili v kovačnico, je ogenj na ognjišču še tlel. Na našo željo je Franc pritisnil na meh, ki je bil narejen 1882. leta. Kupil ga je že rabljenega in mu pozneje kupil novo obleko, kakor je sam rekel.

V Pomurju je vse manj kovačev, še posebno podkovnih in vozovnih kakršen je Kotnik. Pravi, da se je za kovaštvo navdušil že v zgodnjih otroških letih, ko je kot trileten otrok gnal meh stricu-kovaču. V tistih časih je bila glavna delovna sila po poljih konj, torej je bilo veliko dela za »podkivača«. Za vozovnega in podkovnega kovača je bilo treba obiskovati posebno strokovno šolo v Ljubljani, ki je trajala šest mesecev, prav tako je moral narediti mojstrski izpit. Kot mojster se ukvarja s kovaštvom že od 1951 leta, v zadnjih letih pa je nekakšen uradni skrbnik ljutomerskih kasačev. Podkavanje teh konj je še posebno težko in natančno delo, poleg tega mora za vsakega konja posebej narediti podkve. In kako se podkuje:

»To delo je težko, vendar pa spet ni tako hudo, če ga delaš z veseljem — zame je zvok podkavanja enak dobri glasbi. Samo podkavanje je precej natančno, paziti moraš, da konja ne zakuješ. Najbolj pomembno pa je, kako pripraviš kopito, tako da odgovarja konju, lastnik pa je zadovoljen.«

Dober kovač ni bil nikoli brez dela, je povedal Franc, in tudi on ni bil. Zmeraj je imel nekakšen poseben odnos do strank in občutek do dela — če je bilo potrebno ga je opravil, čeprav se je ura že bližala polnoči.

Konji včasih radi brcnejo, vendar je naš sogovornik v vseh teh letih le dvakrat dobil brco: »Enkrat sem enega držal, nenadoma je skočil in me udaril z zadnjo nogo v zadnjico. Drugič pa sem dobil brco v vojski, kjer sem bil dve leti »podkivač«. Konj me je udaril v prsi — sicer sem se umaknil, vendar ne dovolj hitro. Bili pa so lepi življenjski dogodki v tem poklicu in bolj je bil konj živahen, večje veselje sem imel pri podkavanju.«

Tudi v njegovi kovačiji še ni zagotovljen naslednik, saj ne ve, kako se bo sin določil — za kovaštvo ali za kmetijstvo. Prepričan pa je, da kovačija z vsem orodjem ne bo izumrla in da se bo še slišala »kovaška muzika« v Bučečovcih. Sin je namreč izučen kovač in je štiri leta delal pri njem kakor pomočnik. Če torej sam ne bo zmogel več tega težkega, vendar lepega dela, ga bosta opravljala sin in prijatelj.

Franc Kotnik iz Bučečovec je podkovni in vozovni kovač, sedaj pa skrbi za ljutomerske kasače.

V zadnjih letih skoraj ni mladega človeka, ki bi se odločil za kovača, čeprav je Franc prepričan, da je tudi danes na deželi zanj dovolj dela in ga bo še v prihodnje. Za konec pa nam je dejal: »Odločiti se danes za ta poklic — to bi bilo zelo težko. Kajti v tistih davnih časih si le redkokje videl kakšen avto ali traktor. Da sem kovač, mi ni bilo žal, nikoli v življenju, čeprav sem kot šolar želel iti v meščansko šolo, vendar za to ni bilo denarja. Tako sem si željo, ki sem si jo zadal kot otrok, izpolnil.«

Bernarda Peček

VINOGRADNIŠKO GOSPODARSTVO KAPELA

razpisuje

JAVNO DRAŽBO

7. decembra 1985 ob 9. uri na upravi VG Kapela za nepremičnine:

a) **vinčarija-hiša Radenski vrh 20** s pripadajočim gospodarskim poslopjem in stavbnim zemljiščem parc. št. 64/3 velikim 173 kv. m in parc. št. 1325 veliko 370 kv. m. Izklicna cena je 2,104.344 din. Predkupno pravico ima stanovalec hiše.

b) **gospodarsko poslopje v Paričjaku št. 24** Izklicna cena je 292.524 din. Posebej se plača stavbišče, cena 444 din za kv. m.

Ob 10. uri na delovišču Turjanci pa za naslednja osnovna sredstva:

	izklicna cena za kos
7 krožnih bran	25.000 din
2 traktorski kosilnici	20.000 din
1 rotacijsko koso	50.000 din
2 samonakladalni prikolici	150.000 din
1 dvoosno prikolico	30.000 din
1 traktorsko škropilnico	50.000 din
1 puhalnik Tajfun	70.000 din
1 transporter	50.000 din
1 kultivator	15.000 din
2 stiskalnici na »prešpan«	70.000 din
1 traktor Univerzal, generalno popravljen z garancijo	700.000 din
1 sejalnico za koruzo	30.000 din
1 sejalnico za koruzo	80.000 din
2 trosilca za hlevski gnoj	150.000 din

Interesenti morajo eno uro pred začetkom dražbe plačati 10-odstotno varščino od izklicne cene pri blagajni uprave VG Kapela. Če dražitelj na dražbi ne uspe, dobi varščino vrnjeno. Informacije ob delavnikih od 7. do 12. ure na upravi VG Kapela.

ZA ZDRAVO BARVO MESA IN KLOBAS

Tisti, ki nekaj da na kakovost mesnih izdelkov, ve, da morajo biti zdrave rožnato rdeče barve. Včasih smo uporabljali čilski soliter. Danes imamo na voljo SALAMURIN, že pripravljeno mešanico za hitro razsoljevanje mesa. Z dodatkom SALAMURINA in začimb izdelava domačih klobas, salam ter prekajenega mesa ni več nobena umetnost.

TKI HRASTNIK 125 let

DOBRO JE, ČE VESTE

Priprava komposta in njegova raba

V vsakem gospodarstvu se vsak dan nabere dokaj organskih odpadkov, za katere ne vemo, kam z njimi. Med njimi so tudi snovi, ki se hitro razkrajajo: olupki, njivski odpadki, trava, nezrel plevel, listje, okvarjeno sadje, žagovina, saje, pepel in drugo. Vse to sodi na kompostišče, kjer bo v letu dni do treh let postalo zelo uporabno gnojilo.

Kompost je organsko gnojilo, ki nastane z razpadanjem organskih snovi. V vrtnarstvu je zelo uporaben, če ga znamo pravilno pripraviti. Ko je dozorel, je črna, rahla humozna sprstenina, ki jo za različne rastline pripravljamo v različne mešanice.

Ker se proces razpadanja (humificiranja) organskih snovi razvija ugodno le ob primerni vlagi in zraku ter ob sodelovanju gniloživk (le-te zahtevajo za svoj razvoj apno), moramo poskrbeti predvsem za ugodne razmere, in sicer:

kompostišče mora biti postavljeno na polsenčnem prostoru ob robu vrta, kjer bo vse leto dovolj vlage. Dodatno poskrbimo za vlažnost z zalivanjem. Da hkrati kompost še obogatimo, ga zalivamo z gnojnico ali pa z vodo, kateri smo dodali 3 kg popolnega gnojila na 1000 l vode;

za zračnost kompostnega kupa poskrbimo tako, da že med polnjenjem dodamo tudi kakšno večjo vejo, sicer pa kup vsaj dvakrat na leto premečemo. Tega ne smemo delati v času zmrzali in ob sončni pripeki, ker bi sicer zavrli razvoj bakterij. Kompostni kup ne sme biti višji od 1,5 m in ne širši od 2,5 m, da bi prišlo v njega dovolj zraka;

ker so za razkrajanje organskih snovi potrebne tudi gniloživke, dodamo med premetavanjem kompostu nekoliko apna v prahu. Če imamo na voljo še omet, cestni prah ali pepel, jih prav tako lahko primešamo kompostnemu kupu med premetavanjem;

kompostni kup moramo večkrat na leto očistiti plevela. Četudi ga morebitna zasaditev z bučami ali kumarami ščiti pred soncem, pa ga vendarle enostransko izkorišča ter mu odvzema prepotrebno vlago, zato ni zaželena;

pred uporabo kompost presejemo. Tako odstranimo vse nepreperele snovi (plastika, pločevina, les, steklo, kamni, veje, kosti, dlaka);

pred uporabo kompost tudi razkužimo. V ta namen uporabimo lahko na m³ presejanega komposta 0,75 kg orthocida ali brasicola. Prašivo pomešamo z vso kompostno maso.

Večkrat smo prisiljeni poiskati načine za hitrejšo pripravo komposta. To dosežemo že v letu dni takole:

na 20 cm debelo plast neorganskih snovi potresemo 10 ali 20 cm hlevskega gnoja, nanj pa nasujemo še 10 cm debelo plast šote; nato plasti v enakem razmerju ponovimo, nakar obložimo ves kup še s plastjo ilovice (5 cm);

pri končnem oblikovanju kompostnega kupa napravimo na vrhu plitvo korito, skozi katero bomo kompost laže zalivali.

Če želimo pripraviti kompost za posebne namene, npr. za saditev vresnic in rododendronov, napravimo v polsenčnem vrtnem prostoru rajši drug kup (morda kar zadaj za skupino iglavcev), kjer bomo zbirali organske snovi in jih prekrivali z gozdno iglavko in vresnico. Tukaj seveda ne bomo uporabljali apna za hitrejši razkroj, raje bomo počakali nekaj mesecev dalj, da bo kompost sam dozorel.

Če potrebujemo primeren kompost za dognojevanje trate, je najbolje, da zbiramo odkos na posebnem kupu. Da se vlažna trava ne bi vnela, dajmo vmes kakšno vejo ali druge lesne odpadke.

Kadar kar najhitreje potrebujemo uporaben kompost, pripravimo tako imenovani šotni kompost, ki je zrel za uporabo že po dveh mesecih. Napravimo ga tako, da dve vreči šote navlažimo s približno 500 l vode in pustimo čez noč. Naslednji dan dodamo šoti 10 kg apnenega prahu, 20 kg Thomasove žlindre in 10 kg 40 % kalija, vse to dobro pomešamo ter napravimo kompostni kup. Kup moramo nato obložiti z ilovnato zemljo ter ga izoblikovati tako, da bo imel na vrhu nekakšno koritce, ki bo omogočalo lažje zalivanje. Že po enem mesecu je kompost goden za prvo prekopavanje, nato ga ponovno oblikujemo ter obložimo z zemljo. Če ga bomo v naslednjem mesecu izdatno vložili, bo uporaben za setev in saditev zlasti tistih rastlin, ki jim ugaja šotna zemlja.

Pomembnost komposta je spoznala tudi industrija, ki ga pridobiva iz raznih odpadkov (odcedki iz kanalizacije, odpadki iz klavnic, tobačne industrije, mlinske industrije itd.) na industrijski način. Takšen kompost dobimo v vrečah, uporaben pa je predvsem za enostavnejše gojitvene namene, npr. za gnojenje vrtnin in trat, za sejančke in pikirance, za dognojevanje zahtevnejših rastlin pa je vendarle boljši popolnoma zrel domači kompost.

Na trgu so se pojavili zelo praktični kompostni silosi v različnih izvedbah: plastični, mrežasti, betonski in leseni. Vsi so praktični in napravljeni tako, da se kompostna snov bodisi skozi luknje ali zračne reže stalno prezračuje. Prednost takih silosov je tudi v tem, da jih lahko prenašamo. Sicer pa so tudi v estetskem pogledu lepo oblikovani.

RABA KOMPOSTA

Kompost je najboljše sredstvo za gnojenje in si ga v sodelovanju z naravo napravimo sami, brez stroškov. Njegova kakovost je tem boljša, čim pestrejše so bile sestavine. Ni pa potrebno, da bi bilo v njem kaj živalskega gnoja.

Zrel kompost presejemo skozi grobo sito. Pri tem večje, nerazpadle dele vrnemo na kompostni kup, do prihodnjič bodo tudi ti izginili. Presejan kompost uporabimo za izboljšanje zemlje, kadar v vrtu sejemo ali sadimo nove rastline. S kompostom si pridelamo krepke in zdrave rastline, odporne proti škodljivim boleznim in insektom. Dokazano je, da ti napadejo samo slabo hranjene rastline.

Kakor drugih gnojil tako tudi komposta nikdar ne vkopavamo globlje v zemljo, ampak ga potresemo in primešamo gornji, razpadajoči zemeljski plasti.

Kjer je dovolj komposta, ne potrebujemo nobenega drugega gnojila, niti živalskega. S kompostom ne moremo rastlinam škodovati tako kakor z drugimi gnojili, če jih uporabimo preveč ali preveč koncentrirane. Pridelki, ki zrastejo na dobri, s kompostom preskrbljeni zemlji, so po svoji notranji vrednosti in okusu boljši kakor pridelki, ki so zrasli na kakršnikoli drugače pripravljeni zemlji.

Turnišče: cene pujskov

Do zaključka redakcije sicer nismo prejeli poročila s sejma v Turnišču, vendar smo zvedeli, da je ponudba pujskov že nekaj časa dokaj skromna. To je verjetno posledica krize v prašičereji, saj so rejci precej zmanjšali osnovno plemensko čredo. Je pa po pujskih v zadnjem času veliko povpraševanje in temu primerne so tudi cene, ki se gibljejo tudi okrog 16 tisoč dinarjev za par.

Enotno delovanje komunistov med ljudmi

Zveza komunistov prehaja v sklepno obdobje vsebinskih in kadrovskih priprav na programsko-volilne seje osnovnih organizacij ZK in organov občinske organizacije ZKS. Te aktivnosti se časovno povezujejo s pripravami na 10. kongres ZKS in 13. kongres ZKJ, ki bosta prihodnje leto. Zato sta razumljivi posebna angažiranost in vključevanje članov osnovnih organizacij in organov ZK pri reševanju najpomembnejših aktualnih družbenih vprašanj ter uresničevanju konkretnih smeri in ciljev politične aktivnosti v naslednjem obdobju. O tem je stekel pogovor s sekretarjem predsedstva občinskega komiteja Zveze komunistov v Murski Soboti Rudijem Cipotom.

INTERVJU

VESTNIK: Člane Zveze komunistov v soboški občini čaka v tem obdobju zares veliko nalog. Tovariš sekretar, katere med njimi bi kazalo še posebej izpostaviti?

RUDI CIPOT: Na tej stopnji je aktivnost komunistov usmerjena predvsem na nekaj zelo pomembnih področij. Omenim naj, da se prav zdaj, precej ubadamo s pripravami na volilne seje osnovnih organizacij ZK, ki morajo biti do konca letošnjega leta. Prav tako potekajo priprave na programsko—volilno sejo občinske konference in vse predkongresne aktivnosti, ki so s tem povezane. Toda naloge komunistov niso le v tem, da se ukvarjamo sami s sabo, ampak se mora naša aktivnost v tem trenutku čutiti predvsem znotraj Socialistične zveze in Zveze sindikatov, kjer potekajo podobne in tudi zahtevne naloge. Tu posebej izpostavljam prizadevanja za uspešno izvedbo referendumskega programa, kjer je treba ustvariti ustrezno politično ozračje. Zato moramo vsi komunisti nastopiti kot eden v zagovarjanju pravilno zastavljenega vsebinskega koncepta, da bomo občinski samoprispevek zbirali za ceste in šole. Tu ni nobene druge možnosti, kljub nekaterim informacijam, ki so zaradi kirurgije negativno odmevale med našimi občani. Politično vodstvo se tega problema zaveda in bomo napeli vse sile, da bi ustrezno rešili dokončno financiranje tega objekta.

VESTNIK: Posebnega pomena so gotovo vsebinske in kadrovske priprave na volilne seje osnovnih organizacij ZK. Čemu nameravate dati posebno pozornost?

RUDI CIPOT — sekretar predsedstva OK ZKS Murska Sobota.

RUDI CIPOT: Doslej je bilo v navadi, da so na teh volilnih sejah pretresali precej široko družbenoekonomsko problematiko celotne občine. To pomeni, da so se spuščali v daljše razprave in se na ta način velikokrat odvrnili od svojih lastnih problemov. Zato naj bi bližnje volilne konference usmerili v probleme lastnega okolja, še posebej, ker ugotavljamo, da v devetih mesecih kar 13 organizacij združenega dela v občini posluje z izgubo, ki znaša čez 910 milijonov dinarjev. V tej zvezi bo zelo pomembna aktivnost komunistov v teh kolektivih, kjer morajo odkrivati vzroke, se opredeliti za reševanje problemov itd. Tudi drugi komunisti morajo enotno nastopati v vseh akcijah, ker je to po mojem glavni problem članstva ZK; pa ne le v naši občinski organizaciji, ampak tudi v vseh višjih organih ZK. Naloge občinskega komiteja so bile po 16. seji CK ZKJ in 16. seji CK ZKS usmerjene predvsem na tiste probleme, ki jih v naši občini najbolj čutimo. Osrednja vsebinska točka je problem kadrov in uresničevanje pravilne kadrovske politike. To pa seveda ne pomeni, da bi se morale osnovne organizacije v občini opredeljevati samo okrog tega vprašanja, saj imajo veliko drugih lastnih problemov, ki jih je treba odpravljati.

VESTNIK: Nič manjšega pomena pa ni tudi dosledno uresničevanje delovnih in akcijskih programov, ki so povezani z učinkovitostjo delovanja ZK. Kakšno je vaš emnenje?

RUDI CIPOT: V prihodnje moramo v večji meri kot doslej izpostavljati nenehno delovanje komunistov med ljudmi. Tu je nujen enoten pristop, člani Zveze komunistov pa morajo kot razlagalci s svojimi argumenti vplivati na okolje, kjer naj se uveljavijo širši družbeni interesi, ne pa ozki pogledi. To se je pokazalo tudi na nedavnih sestankih, kar kaže, da še nismo dovolj usposobljeni. Zato čaka osnovne organizacije še veliko nalog pri idejnopolitičnem usposabljanju in marksističnem izobraževanju članstva. Nesprejemljivo je različno delovanje komunistov v združenem delu in krajevnih skupnostih, ki do določenih vprašanj zavzemajo povsem drugačna stališča. Opozoril bi tudi na problem sprejemanja članov v ZK, kjer bo nujna večja angažiranost komunistov. To velja tudi za njihovo vključevanje v akcije Socialistične zveze in Zveze sindikatov. Kadrovanje in volitve v družbenopolitične organizacije in skupnosti sta namreč zelo pomembni nalogi sedanjega časa. Prenehati moramo tudi s prakso, da ponekod na kolegijih oziroma neformalnih koordinacijah v delovnih organizacijah onemogočajo uresničevanje sprejetih stališč osnovnih organizacij ZK. Neredko pa svoje aktivnosti usmerjajo mimo političnih izhodišč, ki jih imajo občinski komite ali druge družbenopolitične organizacije v občini.

Milan JERŠE

LENDAVA

Samokritičnost v sindikatih

V teh dneh končujejo občne zbore v osnovnih organizacijah zveze sindikatov v lendavski občini. Le-ti so dokaj dobro obiskani, pa tudi samokritični, nam je zatrdil sekretar občinskega sindikalnega sveta Janez Bošnak. Na njih namreč obravnavajo aktivnost in učinkovitost sindikatov pri uresničevanju sprejetih programskih usmeritev, kot so pravočasnost obravnavanja »gradiv« za delavske svete, kako je bilo s predlogi, ki so jih dali v osnovnih organizacijah; potem ali je sindikat sodeloval pri sprejemanju družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov; kako je bilo upoštevano načelo delitve dohodka in sredstev za osebne dohodke; kakšna je povezava med posameznimi organizacijami sindikata in občinskim sindikalnim svetom itd. Skratka: gre za vrsto problemov, ki zadevajo slehernо osnovno organizacijo. Ob tem pa je vendarle treba ugotoviti, da prevladuje skrb za socialno varnost delavcev in v tej zvezi predvsem problem osebnih dohodkov. Le-ti sicer rastejo, vendar v nekaterih organizacijah združenega dela in tudi v družbenih službah (ali pa predvsem v teh!) še vedno niso uspeli doseči ustrezne višine osebnih dohodkov, pa tudi tam, kjer so povprečni osebni dohodki sicer ustrezno visoki, stanje še ni zadovoljivo, kajti razponi med najnižjim in najvišjim osebnim dohodkom so še vedno preveliki. Osebni dohodki naj bi bili praviloma odvisni od dela in rezultatov dela, vendar so ponekod pogoji gospodarjenja nemogoči in je še tako velik trud včasih skorajda zaman. Ne glede na take skrajnosti pa na občnih zborih vendarle zdravo ugotavljajo, da je še vedno nekaj skritih rezerv, kot je na primer delovna (ne)disciplina, ki lahko pomembno vplivajo na večji dohodek in s tem tudi na osebne dohodke.

Š. SOBOČAN

LETO 1945: ZMAGALI SMO — OHRANITI REVOLUCIJO!

BELA BERGLEZ

PO OSVOBODITVI

Prekmurje je bilo prva dokončno osvobojena slovenska pokrajina. Ko so aktivisti prekmurske partizanske čete po 3. aprilu 1945 v Prekmurju vzpostavili prvo oblast v svobodni pokrajini, se je v nekaj dneh v Prekmurje prebila tudi delegacija SNOS, pravzaprav del takratne slovenske oblasti. Prva slovenska vlada je bila imenovana šele maja 1945 v Ajdovščini. Delegacija SNOS se je v Murski Soboti nastanila v takratnem hotelu Krona (sedanja Zvezda) in je pomagala pri vzpostavitvi domače oblasti. Sekretar okrajnega odbora OF in KP za soboški okraj je po prihodu delegacije SNOS postal profesor Janko Liška, ki je Prekmurje dobro poznal, saj je v predvojni Jugoslaviji služboval kot napreden profesor na soboški gimnaziji in sodeloval s prekmurskim revolucionarnim gibanjem. Profesor Liška je tako usmerjal organiziranje krajevnih odborov OF po vaseh s pomočjo aktivistov OF, ki jih je zbral iz prekmurske partizanske čete in izmed zavednih domačinov. Izmed teh je formiral tudi prekmursko partijsko organizacijo in okrajni partijski komite, ki je postal nosilec politične akcije v okraju. Najpomembnejša naloga je torej bila čim hitreje formirati krajevne odbore OF. Ti so bili na ravninskem delu Prekmurja v precejšnjem številu formirani že med NOB, zlasti med delovanjem prekmurske partizanske čete, le nekaj teh pa je bilo formiranih v soboškem okraju. Po spominu pa lahko rečem, da so bili v večji vasi soboškega okraja ustanovljeni odbori OF že v aprilu 1945, v nekaj vaseh pa šele proti koncu leta ali celo v letu 1946. Lažje je šlo z ustanavljanjem mladinskih aktivov. Mladina je bila že od začetka tudi nosilka delovnih akcij (zasipavanje strelskih jarkov, popravila cest in mostov, obiski in obdarovanja ruskih ranjencev ipd). Številne mitinge je po vaseh na prostem ali v skednjih zelo dobro organizirala prav mladina, ki jo je takrat kot okrajna sekretarka vodila Lea Talanji. Za 1. maj 1945 skoraj ni bilo večjega kraja, kjer ne bi praznovali skupaj z Rdečo armado. Spominjam se, da je na prvomajski proslavi v bodonskem gozdu delegat OF in mladine iz Šalamenec predal za maršala Tolbuhina posebno darilo: živega pava.

Pomembna postojanka v Murski Soboti, kjer je bil sedež političnih akcij, je bil hotel Krona (sedaj Zvezda). Tam je stanovala delegacija SNOS, pa tudi skoraj vsi ostali pomembnejši funkcionarji. Tam so se vsak dan shajali tudi politični aktivisti, ki so takrat delovali v okraju in dobivali navodila za svoje politično delo.

Krona je postala nekak politični in gospodarski center. Sicer se je celotno politično in gospodarsko življenje usmerjalo in vodilo iz enega foruma, to je bil okrajni odbor OF in okrajni komite KP. Sekretar obeh je bil prof. Liška. Hotel Faflik (sedanji Central) je zasedala Rdeča armada in Bacev hotel naša vojska. Torej hotel Krona je ponovno postal zgodovinska stavba (po murski republiki leta 1919).

Lahko bi rekli, da je postal sedež začasne prekmurske republike. Krona je bila tudi center, kjer so aktivisti dobivali navodila za svoje delo na terenu, se nahranili in po potrebi tudi prenočevali. Vse komuniciranje v Kroni je usmerjala aktivistka Mima Pajkova kot nekak adjutant med aktivisti in člani SNOS ter sekretarjem.

Poleg vzpostavljanja ljudske oblasti z ustanavljanjem odborov OF so imeli aktivisti tudi nalogo razkrinkavati okupatorjeve sodelavce in ljudi za volitve v krajevne ljudske odbore v juliju 1945 (priprava kandidatov, volilnih imenikov ipd). Krajevni ljudski odbori in okrajni ljudski odbor so bili prvi po vojni izvoljeni organi oblasti.

V juniju 1945 je bil v Ljubljani v Tivoliju na prostem pod košatimi drevesi kongres OF, ki je začrtal smernice za povojno delo odborov OF. Tudi iz soboškega okraja smo bili delegati na tem kongresu.

Prav tako je v juniju 1945 v okraju pričelo delovati tudi sodišče slovenske narodne časti. To sodišče je vodil predsednik Viktor Prohimir, tožilec je bil dr. Franc Gobar, sodniki pa Alojz Gašparič, Rudi Čarni, Jože Podlesek, Jože Šiftar in Štefan Kuhar. V obravnavi je bilo okrog 100 oseb, katerim je bilo očitano, da so se pregrešili v času okupacije zoper slovensko narodno čast — bodisi zaradi sodelovanja z okupatorjem ali kako drugače. Od teh so bili nekateri oproščeni, drugi pa kaznovani z odvzemom volilne pravice ali z lažjim oz. težjim prisilnim delom od 1 do 10 let, v nekaterih primerih tudi z zaplembo premoženja.

Volitve v krajevne in v okrajni ljudski odbor so bile v juliju 1945. Za vsako vas je bil izvoljen organ krajevne oblasti. Prvi izvoljeni okrajni ljudski odbor se je konstituiral v sestavi: Jože Šiftar kot predsednik, Bela Berglez kot podpredsednik, Ciril Tručl kot tajnik in poverjeniki — za notranje zadeve Koloman Cigut, za kmetijstvo Flisar, za trgovino Franc Čeh in verjetno še kakšen. Pomembno poverjeništvo je bilo za gradnjo, vodil ga je podpredsednik okraja, načeloval pa mu je arh. Feri Novak. Osnovna naloga tega poverjeništva je bila obnova porušenih cest in mostov ter obnova porušenih in požganih hiš med fronto na Muri, zlasti v Petanjcih, Skakovcih, Gederovcih in Cankovi. Vaščanom, ki so to pomoč potrebovali, smo pomagali predvsem z gradbenim materialom. Pri Okrajnem ljudskem odboru so se pričele organizirati posamezne službe, tako za popis in evidenco narodne imovine, za preskrbo prebivalstva itd.

Komisija za narodno imovino je ugotavljala, zbirala in razporejala tako imenovano narodno imovino. To so predstavljala zaplenjena premoženja narodnih izdajalcev, ki so bodisi pobegnili z okupatorjem, kot Hartner, Bajlec ipd., ali jim je bilo premoženje zaplenjeno na sodišču (Valy, Benko, Cvetič, Šiftar) — narodne časti ali vojaškem. Po sklepu Avnoja je bilo zaplenjeno premoženje vsem Nemcem oziroma vodilnim članom Kulturbunda. Iz tega zaplenjenega premoženja so nastajala prva državna podjetja, kot tovarna mesnih izdelkov (prej tovarna Benko) tovarna perila Mura (precj Cvetič, Šiftar), Bajlečeva hiša je postala stavba gozdnega gospodarstva, Valijeva vila je postala zborno mesto in okrevališče vračajočim se internirancem, pozneje pa sedež okrajnih političnih organizacij OF, KP, ZSM. Zaplenjena posestva v nemških vaseh ob meji so dodelili kolonistom iz Bele Krajine in s Koroške. Nekaj te imovine pa se je razprodalo. Referat narodne imovine je bil v pristojnosti slovenske vlade, v M. Soboti pa ga je vodil Jože Humar.

Pomembno delo je opravila komisija za ugotavljanje vojnega dobička, ki je bila imenovana in zaprisežena v sestavi: Bela Berglez kot predsednik in člani Jože Šiftar, Štefan Kuhar, Štefan Šiftar, Ernest Hojner. Vojni dobičkarji so bile osebe, ki so jim vojne okoliščine omogočile pridobiti oz povečati premoženje. Vojne dobičkarje so prijavljali predvsem KLO, vsak pa je bil tudi sam dolžan prijaviti vojni dobiček. V okraju M. Sobota je bilo prijavljenih okrog 125 oseb, nekateri so bili oproščeni, drugim pa je bil ugotovljen vojni dobiček in so ga morali plačati. Med temi je bilo največ trgovcev, gostilničarjev, mlatilničarjev in samostojnih uradnikov (advokati). Na odvzem vojnega dobička je bilo obsojenih okrog 50 oseb. Vojni dobiček je predstavljala razlika vrednosti premoženja leta 1941 in 1945. Kdor dobička ni sam prijavil, je bil še kaznovan z 10 do 30 odstotki, kazni na ugotovljeni vojni dobiček.

Pomembna in velika naloga je bila popis vojne škode. Ta se je popisovala na posebnih obrazcih od osebe do osebe. Res, da od te škode ni nihče nič dobil, je pa bil argument pri mirovnih pogajanjih.

V drugi polovici leta 1945 je bila ena najpomembnejših nalog priprava volitev v ustavodajno skupščino Jugoslavije. Po vseh vaseh je bilo veliko sestankov, udeležba pa dokaj dobra. Sestanke so vodili mnogi mladi in neizkušeni aktivisti, pridobitve NOB pa so razlagali zelo različno. Ponekod so te pridobitve pojasnjevali tako, kot da smo že v komunizmu, da ne bo davkov, da bo vsak dobil po svojih potrebah itd. Aktivisti so bili premalo pozorni na močno podtalno delovanje reakcije. V soboškem okraju sta za zveznega poslanca kandidirala Miško Kranjec in Koloman Cigut. Predvsem na ravninskem delu in v goriških odročnih vaseh okrog Markovec pa so ljudje napolnili tudi takoimenovane črne volilne skrinjice, ki so predstavljale opozicijo.

se nadaljuje

GNOJEVKA JE NAJCENEJŠE GNOJILO
CREINA VAM PA POMAGA PRI PREVOZU
S CELO PALETO TIPOV CISTERN
OD 1000 DO 10.000 LITROV

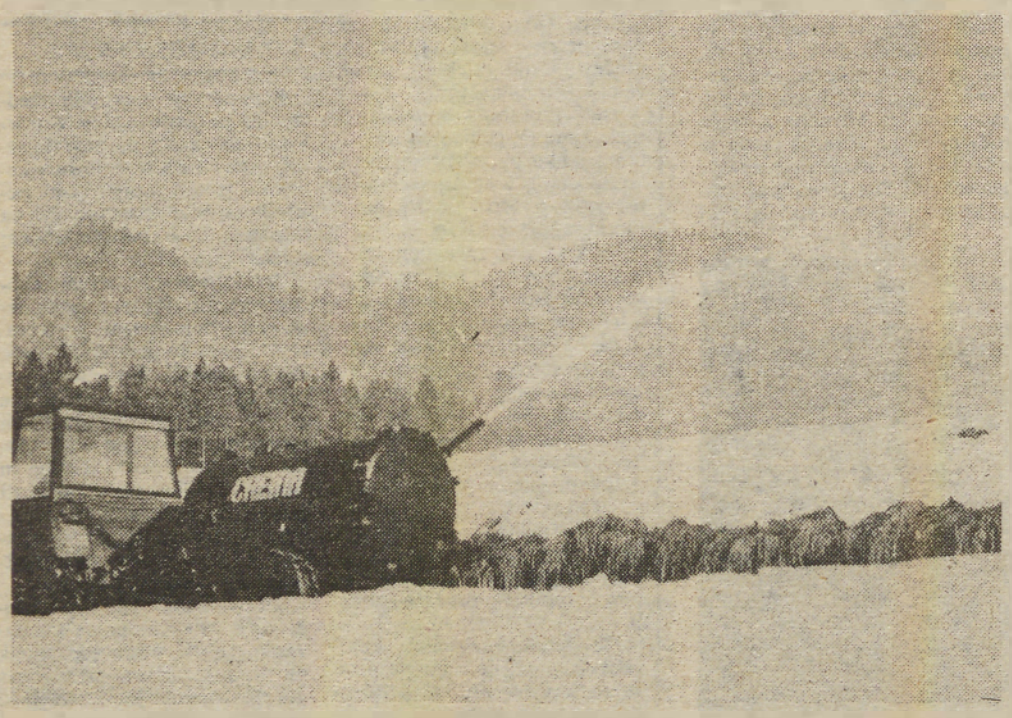

Iz programa vam nudimo tudi toplo cinkane cisterne, katerih življenjska doba je trikrat daljša od običajnih.
Vse informacije o nakupu dobite v prodajalnah s kmetijsko mehanizacijo.

Takojšnja dobava traktorskih in električnih mešalcev za gnojevko!

CREINA
ALPETOUR
agros

PROIZVODNJA KMETIJSKE MEHANIZACIJE
KRANJ Mirka Vadnova 8,
telefon (064) 23 857, 28 161

JAT

RED LETENJA ZIMA '85/86

VELJA DO 30. MARCA 1986

ODHODI IZ MARIBORA V

Dan	Odhod	Prihod	Št. leta	Via
BEOGRAD				
....5..	06.00	06.50	JU761	
1234.6.	07.00	07.50	JU761	
DUBROVNIK				
...4...	07.00	09.05	JU761/722	BEG
1..4...	07.00	13.20	JU761/406	BEG
OHRID				
..3....	07.00	12.55	JU761/780	BEG
SARAJEVO				
....5..	06.00	08.10	JU761/650	BEG
1.3..6.	07.00	09.05	JU761/652	BEG
SKOPJE				
....5..	06.00	20.45	JU761/798	BEG
.2.....	07.00	17.50	JU761/794	BEG
1.34...	07.00	20.45	JU761/798	BEG
SPLIT				
....5..	06.00	09.50	JU761/704	BEG
1.....	07.00	09.50	JU761/704	BEG
..3....	07.00	12.50	JU761/706	BEG
.....6.	07.00	13.25	JU761/408	BEG
TIVAT				
....5..	06.00	10.10	JU761/680	BEG
.23....	07.00	10.10	JU761/680	BEG
ALŽIR				
...4.6.	07.00	13.20	JU761/032	BEG
ATENE				
.2.....	07.00	13.45	JU761/434	BEG
BAGDAD				
..3....	07.00	23.59	JU761/054	BEG
CHICAGO				
1.....	07.00	17.05	JU761/506	BEG
...4...	07.00	18.10	JU761/566	BEG
CLEVELAND				
...4...	07.00	15.40	JU761/566	BEG
1234.6.	07.00	12.20	JU761/210	BEG
MADRID				
....5..	06.00	13.35	JU761/254	BEG
1.....	07.00	13.25	JU761/250	BEG
MONTREAL				
.....6.	07.00	16.10	JU761/560	BEG
MOSKVA				
1.3....	07.00	15.000	JU761/132	BEG
NEW YORK				
12...6.	07.00	15.00	JU761/504	BEG
...4...	07.00	16.40	JU761/508	BEG
PARIS				
.2.4.6.	07.00	13.20	JU761/240	BEG
TORONTO				
.....6.	07.00	18.00	JU761/560	BEG
TRIPOLIS				
..3..6.	07.00	14.00	JU761/042	BEG
ZURICH				
....5..	06.00	14.40	JU761/320	BEG
1234.6.	07.00	14.40	JU761/320	BEG

Vozni red je samo informacija in se lahko spremeni brez predhodnega obvestila. Vsi časi so lokalni.

Legenda:
1234567 dnevi v tednu,
a prihod naslednji dan

PRIHODI V MARIBOR IZ

Dan	Odhod	Prihod	Št. leta	Via
BEOGRAD				
12345.7	21.05	22.00	JU768	
DUBROVNIK				
...4...	17.40	22.00	JU727/768	BEG
1..4...	18.00	22.00	JU407/768	BEG
OHRID				
1...5..	19.35	22.00	JU783/768	BEG
SARAJEVO				
....5..	16.50	22.00	JU657/768	BEG
.2.4..7	19.10	22.00	JU659/768	BEG
SKOPJE				
12345.7	08.00	22.00	JU791/768	BEG
SPLIT				
12345.7	19.40	22.00	JU709/768	BEG
TIVAT				
.2345.7	10.40	22.00	JU681/768	BEG
ALŽIR				
...4...	14.10	22.00	JU033/768	BEG
ATENE				
.2.....	14.45	22.00	JU435/768	BEG
BAGDAD				
1..4...	01.25	22.00	JU051/768	BEG
CHICAGO				
1.....	18.45	22.00a	JU507/768	BEG
...4...	19.25	22.00a	JU569/768	BEG
CLEVELAND				
...4...	17.40	22.00a	JU569/768	BEG
MADRID				
1.....	14.15	22.00	JU251/768	BEG
....5..	14.25	22.00	JU255/768	BEG
MONTREAL				
.....6.	17.10	22.00a	JU557/768	BEG
MOSKVA				
1.3...7	16.00	22.00	JU133/768	BEG
NEW YORK				
...4...	19.40	22.00a	JU509/768	BEG
.2...6.	18.00	22.00a	JU505/768	BEG
1.....	22.45	22.00a	JU507/768	BEG
PARIS				
.2.4..7	14.20	22.00	JU241/768	BEG
TORONTO				
...4...	17.00	22.00a	JU561/768	BEG
TRIPOLIS				
..3....	15.00	22.00	JU0430768	BEG
ZURICH				
12345.7	15.30	22.00	JU321/768	BEG

Informacije in rezervacije:

JAT MARIBOR, Cankarjeva 3,
tel. (062) 26-161, 26-155
JAT LJUBLJANA, Miklošičeva 34,
tel. (061) 314-314, 314-341

JAT P/O LETALIŠČE MARIBOR,
tel. (062) 691-640,
ali v vaši turistični agenciji

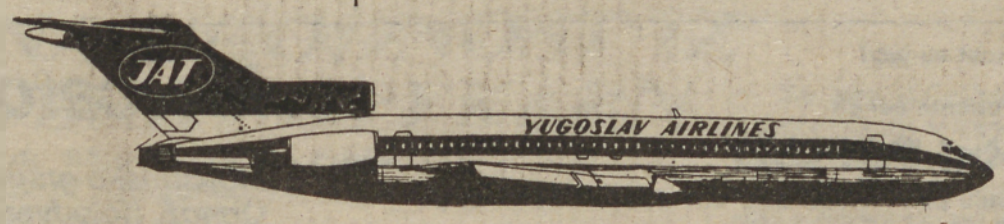

Hertz Rent a Car — KOMPAS JUGOSLAVIJA

KOMPAS JUGOSLAVIJA, TOZD HERTZ RENT A CAR — Ljubljana

Obveščamo vse cenjene stranke in poslovne partnerje, da smo tudi v Murski Soboti odprli našo poslovalnico za izposojanje osebnih in tovornih vozil ter avtobusov. Poslovalnica je na Titovi 26 in dela vsak dan od 7.00 do 15.00. Ob nedeljah in praznikih zaprto, prvo soboto v mesecu odprto od 7.00 do 12.00.

Vse informacije na tel. 21 312 — Kompas Murska Sobota.

ZŠAM Ljutomer
Avtošola, ul. Nade Rajh 15

objavlja prodajo

osebnega avtomobila Z 101 C, ki bo 7. 12. 1985 ob 10. uri na sedežu avtošole. Izklicna cena 100.000 din, leto izdelave 1979, vozilo je parkirano na dvorišču šole.

Prometni davek plača kupec.

Zbor delovne skupnosti skupnih služb
sisov družbenih dejavnosti občine Lendava

razpisuje

prosta dela in naloge za obdobje 4 let (reelekcija)

1. VODJA DSSS SISOV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI IN ORG. TAJNIK SKUPŠČINE OZS LENDAVA
2. VODJA SPLOŠNO-KADROVSKE SLUŽBE IN ORG. TAJNIK SKUPŠČINE ORS LENDAVA

Kandidati morajo poleg z zakonom in družbenim dogovorom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:
k 1. in 2. točki
— visoka oz. višja izobrazba pravne, upravne, ekonomske ali organizacijske smeri,
— pet let delovnih izkušenj pri delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
— aktiven in pozitiven odnos do tradicij socialistične revolucije, samoupravljanja, sodelovanja in povezovanja združenega dela in do družbenih interesov nasploh ter interesov družbene samozaščite in vseljudske obrambe,
— pravilen odnos do odgovornosti za gospodarjenje z družbenimi sredstvi,
— organizacijske sposobnosti, ki zagotavljajo, da bo s svojim delom prispeval k uresničevanju smotrov in nalog delovne skupnosti.

Kandidati naj oddajo ponudbe z ustreznimi dokazili v kadrovski službi DSSS, Kranjčeva 4, 69220 Lendava, v ' dneh po objavi razpisa.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

CERTUS Avtobusni promet Maribor, n. sol. o.
TOZD
AVTOBUSNI PROMET n. sub. o.
69000 MURSKA SOBOTA
Bakovska 29
Telefon: (069) 21-684
Prometna operativa: (069) 21-459

CERTUS Maribor TOZD AVTOBUSNI PROMET MURSKA SOBOTA
odbor za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge:

1. **2 voznikov avtobusa** za območje Gor. Radgone
   1 voznika avtobusa za območje Rogašovec
   Pogoji:
   — KV voznik D kategorije,
   — 6 mesecev delovnih izkušenj pri opravljanju del in nalog voznika
   ali
   — 2 leti delovnih izkušenj pri opravljanju del s C kategor.,
   — bivališče v G. Radgoni ali okolici oziroma v Rogašovcih ali okolici.
2. **Obračunavanje osebnih dohodkov,** za določen čas — nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu
   Pogoji:
   — srednja šola — ekonomska,
   — 2 leti strokovne prakse.
3. **Čistilka avtobusov,** za določen čas — nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu
   Pogoji:
   — vsaj 6 razredov osnovne šole,
   — bivališče v M. Soboti ali okolici,
   — delovni čas je popoldne.

Prijave sprejema tajništvo tozda, Bakovska 29, Murska Sobota osem dni od dneva objave.

Center za socialno delo Gornja Radgona, v ustanavljanju

objavlja
prosta dela in naloge

socialnega delavca

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:
- končana višja šola za socialne delavce,
- opravljen strokovni izpit,
- eno leto delovnih izkušenj
- vozniški izpit B kategorije.

Stanovanja ni
Poskusna doba 3 mesece.
Vloge sprejema Center za socialno delo Gornja Radgona 8 dni po objavi.
Nastop dela 1. 12. 1985.

Za bližnjico med Porabjem in Prekmurjem

Do Porabja zemljepisno ni daleč, pravzaprav gre le za strelјaj, zaradi meje pa je potrebno prevoziti veliko kilometrov in porabiti več kot dobro uro, preden lahko obiščemo naše ljudi na sosednjem Madžarskem. Prav toliko pa potrebujejo tudi oni, da lahko vrnejo obisk in pridejo v Jugoslavijo, čeprav se predvsem starejši med njimi spominjajo časov, ko so peš merili razdalje. Tudi do Murske Sobote (s katero je bila svojčas avtobusna zveza in promet živahnejši kot zdaj, ko se zaradi dragega bencina vse manj ljudi odloča za pot) so se odpravljali in stik je bil tesnejši. Da bi ga obnovili, ljudje onstran meje vse glasneje razmišljajo, kako pomemben bi bil mejni prehod Martinje-Gornji

Poštarica Hanžekova je zgovorna, hitra in dinamična ženska, ki jo je težko zgrešiti pri obhodu na Gornjem Seniku na sosednjem Madžarskem.

Senik, ki bi omogočil bližnjico med Prekmurjem in Porabjem.

Vera Gašpar, ki smo jo obiskali v novi trgovini na Gornjem Seniku, kjer je poslovodkinja, je zelo jasno izraziła željo po mejnem prehodu: »To bi bila zares pridobitev, ki jo težko čakamo, saj bi odprta meja pomenila večji pretok, v trgovini pa večji promet.«

Ta že sedaj ni slab, saj je povpraševanje večje od ponudbe. Trgovina je bila namreč med obiskom po inventuri dokaj prazna. Skladišče je v Szombathelyu, običajno pa ne dobijo od tam vseh naročenih količin. Predvsem živil, kruha na primer, ki ga je zmanjkalo in ni bojazni, da bi kdaj ostal. Še večje težave z oskrbo pa se obetajo pozimi, ko se predvsem starejši ljudje (in teh je med prebivalci Porabja največ), stežka odločajo za pot v osrednji Monošter, kjer je trgovin več in ponudba v njih pestrejša. Kraj pa postaja vse bolj tudi središče, v katerem najdejo delo mladi in tako ostajajo v pokrajini, ki so jo pred leti množično zapuščali. Industrije v Porabju skorajda ni, nova tovarna kos, ki se obeta, pa bo nudila večje možnosti za zaposlitev. Čeprav je zemlja in z njo zajamčena hrana, pomeni zaposlitev socialno varnost in napredek je viden v novih hišah, ki rastejo kot prizidki ali samostojni objekti. Z mladimi se namreč v nekoliko odročno in nerazvito območje med mejama ob reki Rabi vrača življenje, za katerega živahnejši utrip bi bil

Vera Gašpar je poslovodkinja nove trgovine na Gornjem Seniku in sogovornica, ki se izraža v maternem jeziku, v njem pa tudi poje pri zboru Avgust Pavel.

nedvomno velikega pomena omenjani mejni prehod.

Za kulturni utrip pa so poleg lastne ustvarjalnosti pomembna tudi gostovanja. Tako je v oktobru gostovalo gledališče Tone Čufar z Jesenic, in obisk predstave je bil najodzivnejši prav na Gornjem Seniku. Česte so izmenjave zborov, poleg pevcev pa živahni tudi folkloristi in med mladimi dobro sprejeti lutkarji. Čeprav je prav med mladimi vedno manj maternega jezika in madžarščina v šolah opravi svoje je pravo doživetje v goričkem dialektu izgovorjena slovenska beseda na madžarskih tleh.

Nanje so stopili tudi slovenski televizijci, ki so v sodelovanju z madžarskimi kolegi snemali oddajo o življenju v Porabju in na narodnostno mešanem območju v okolici Dobrovnika pri nas. Njen naslov je:

ŽIVLJENJE NA OBEH STRANEH MEJE

To narodnostno življenje naj bi predstavile tri slovenske in tri madžarske družine na obeh straneh meje, seveda z vseh tistih zornih kotov ki vplivajo nanj. S prikazom vrtcev, kulturnih skupin, mladine in posameznikov, ki s svojim delom vplivajo na narodnostno življenje. Posameznike iz izbranih družin je spremljala kamera (v režiji Staša Potočnika in ob prisotnosti novinarja Petra Kujarja) pri domačih opravilih, na delovnem mestu, v šoli in na študiju ter pri vsakdanjih opravkih in kulturnem — javnem udejstvovanju. Kaj je zabeležila kamera znanega snemalca Joca Žnidaršiča, bomo na malih ekranih lahko kmalu videli in tudi primerjali, koliko je bila uresničena režijska zamisel, da naj bi dogajanje teklo vzporedno, zdaj na slovenski, zdaj na madžarski strani, se pravi, da bi montaža omogočala seznanjanje in takojšnje primerjave obeh strani meje. Zanimivo je tudi izhodišče, da naj bi bil socialni sestav družin podoben in predstavljene tri generacije: starši, dedje in vnuki. Izvedba pa bo gotovo odmevna tudi zato, ker bo zlasti gledalce madžarske televizije seznanila s problematiko, ki je (po mnenju novinarjev, ki sodelujejo pri izvedbi) večini neznana. V Porabju (posebno še na Gornjem Seniku, kot je opozorila ena od sogovornic), imajo namreč težave s slišnostjo madžarskega radia (postaj v Budimpešti in Győru) ter spremljanjem programa madžarske televizije. Bojda je problem, ker ni ustreznega televizijskega kabla, denarja zanj pa tudi ne, zato pa je prav odmeven slovenski program soboškega radia ob koncu tedna, predvsem v nedeljo, ko imajo ljudje največ časa za poslušanje. Pretok informacij je torej živahen, živahnejši pa bi bil tudi pretok ljudi, če bi bila meja med Prekmurjem in Porabjem odprta s prehodom, ki bi zbližal ljudi in skrajšal razdalje.

Brigita Bavčar
Foto: Ella Pivar

Številčna je bila telvizijska ekipa Radio-televizije Ljubljana in madžarske televizije iz Győra, ki se je zbrala v Porabju med našim obiskom z namenom, da posname utrip življenja na obeh straneh meje.

PREDSTAVLJAMO VAM

NEMIREN ZDRAVKO

So ljudje, ki na delovnih mestih še tistega, kar jim je osnovna naloga, ne opravljajo vestno. Takih, ki bi poleg rednega dela poprijeli še kje drugje ali pa predlagali izboljšave, pa tudi ni veliko, pač iz »prepričanja«: to ni moja naloga, naj jo opravi tisti, ki je za to plačan. Ker je temu tako, preseneča, da nam ne gre še slabše.

Zdravko Žižek, zaposlen v Toku v Žižkih na delovnem mestu vzdrževalca strojev in naprav ter stavbe, bi — če bi se strogo držal opravljanja določenih nalog — lahko imel mirne dneve. Toda nemiren, kot je, vedno nekaj tuhta in končno odkrije tehnično izboljšavo. Naj jih nekaj opišemo!

Do nedavnega so delavke jemale lepilo iz vedri podobne posode z ročno zajemalko, kar je bilo dokaj primitivno. Zdravko je to opazil in naredil pripravo za natakanje lepila. Reč je pravzaprav preprosta: vedra z lepilom so postavljena v neke vrste kovinsko »košaro«, ki je na vodoravnem nosilcu, ta ima ročaj in lepilo lahko izliješ v manjšo posodo na podoben način kot beton iz mešalca.

Zakaj bi delavke še naprej ročno upogibale robove raznih usnjenih in drugih trakov, ko pa je tu Zdravko s preprostim pripomočkom, ki ga pritrdiš na šivalni stroj pred iglo in šivanje teče hitreje. Nič več zamud pri ročnem upogibanju robov!

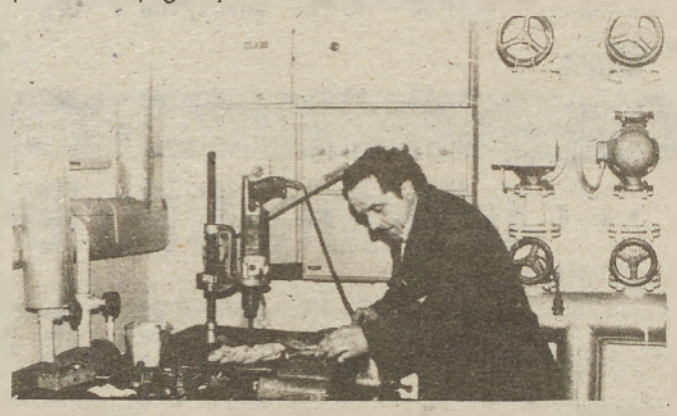

Moderne ženske torbice niso na zadrgo, ampak se zapirajo s sponko, ki je pritrjena na poseben kovinski okvir. Le-ta je na odprtem delu torbice. Dokler Zdravko ni naredil pripomočka, ki se sestoji iz dveh kovinskih plošč (ustrezno oblikovanih seveda), so delavke pritrjevale okvirje s posebnimi kleščami. Zdaj gre delo hitreje od rok, obe strani okvirja pa sta enakomerno stisnjeni.

Gremo dalje! Na stroju za izrezovanje pasov so bili okrogli noži na osi med seboj v enaki razdalji, kar je sicer omogočalo rezanje več enako širokih pasov. Toda večkrat je potrebno hkrati izrezati pasove oziroma trakove različnih širin. Za to seveda niso šli kupit novega stroja, saj je Zdravko dal predlog, pozneje pa izdelal »distančnike« različnih širin in poslej lahko hkrati režejo trakove različnih mer. Pravkar k temu stroju izdelüje pripravo, ki bo omogočala navijanje izrezanih trakov.

Grelca kurilnega olja v rezervoarju sicer ni izdelal sam, ampak je skupaj z direktorjem predlagal, kako prej rešiti često zmrzovanje olja, kar je onemogočilo kurjenje. Pozneje so v rezervoar, v katerem je 7 tisoč litrov olja, vgradili toplotni grelec, ki ga segreje do 60 stopinj in — razumljivo — olje ne zmrzuje več. Toplo olje tudi lepše gori in je toplotna izkoriščenost dosti večja kot prej.

Zdravko Žižek, ki je sicer doma v Žižkih, dela v Toku 5 let. V tem času je dal več pobud za izboljšavo delovnih postopkov in, kot ste prebrali, naredil tudi nekaj pripomočkov. Z njimi sicer niso mnogo privarčevali, so pa dosegli, da delo teče lažje in hitreje. No, ker je po poklicu strojni ključavničar, ki je tudi vešč varjenja, je naredil veliko kolesarnico, zabojnik za papir, v skladišču reprodukcijskega materiala je v sredini med stropom in tlemi postavil kovinske nosilce, nanje pa pritrdil deske, naredil kovinske stopnice in tako sta iz enega prostora nastala dva. Zdaj je skladišče zgoraj, spodaj pa je kontrola gotovih izdelkov.

Zdravko za svoje delo prejema normalen osebni dohodek, zdaj pa so ga predlagali za ustrezno moralno priznanje.

Š. SOBOČAN

V BUNČANIH TOKRAT ZARES

Močno je deževalo, ko smo bili na obisku v Bunčanih, v krajevni skupnosti Veržej. Franček je kar takole po domače dejal, da ob takem vremenu še psa ne bi pustil ven. Poljska opravila so zastala, tam, kjer napeljujejo telefonsko omrežje, ni bilo nikogar. Redkobesednost. Pa vendar!

Bunčani zaslužijo pozornost že zato, ker vrsto let namenjajo pozornost ohranjanju domačij; ohraniti hočejo tisto pristno, za pokrajino primerno, čeprav je treba za take stvari odšteti več denarja kot za novo gradnjo. Bunčani naj bodo Bunčani. Nekako tako je dejal tudi Feliks Jureš, ki je v teh jesenskih dneh najbolj zaposlen s telefonijo, pač predsednik gradbenega odbora. Zaupali so mu to funkcijo, ker vedo, da je dosleden, da sovraži ljudi, ki obljub ne izpolnjujejo, in da se včasih tudi »razpištoli«, če ne gre drugače. Vse gre brez zlobe, brez zamer.

Dnevi do praznika republike, ko naj bi v Bunčanih priključili prve od 39 telefonov, so šteti. Hitijo, kot se le da. Tudi tajnik veržejske krajevne skupnosti Janez Ferenc včasih prime za lopato. Mogoče mu bo kdaj za to celo malo žal, kajti Feliks je pred izposojenim telefonskim aparatom začel zaupno naštevati prve »telefonske žrtve«. Na odličnem prvem mestu bo bratranec Franček, ki se je udomačil v Logatcu, malo manj miru bo imel veterinar, oni v občinskem središču pa bi bili, vsaj nekateri, veseli, če bi prišlo pri napeljavi telefonov do zatikanj. Manj stroškov, manj poti. Marsikaj se da urediti po telefonu. Novih pridobitev krajani zagotovo ne bodo izkoriščali, neučakani pa so. Nimajo trgovine, nimajo gostilne. Veržej pa je daleč. Veliko so naredili, vsak naročnik je za začetek prispeval sto tisoč dinarjev, zagotovili so najnujnejše drogove, krajevna skupnost pa tudi ni odpovedala.

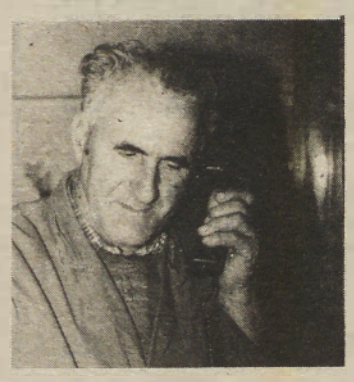

»Še pred praznikom republike se bo začelo,« je dejal predsednik odbora za napeljavo telefonov v Bunčanih Feliks Jureš. Prva »žrtev« bo bratranec Franček . . .

Okrog telefonije očitno ne bo prišlo do večjih zatikanj, zato v Bunčanih že precej glasno govorijo o novi skupni naložbi. Rabi bi kupili gasilsko brizgalno, podobno kot jo imajo v Krištancih. Pobud skoraj nihče ne odklanja.

J. Stolnik

ODKUPUJEMO SVINJSKE TER VSE DRUGE ŽIVALSKE KOŽE

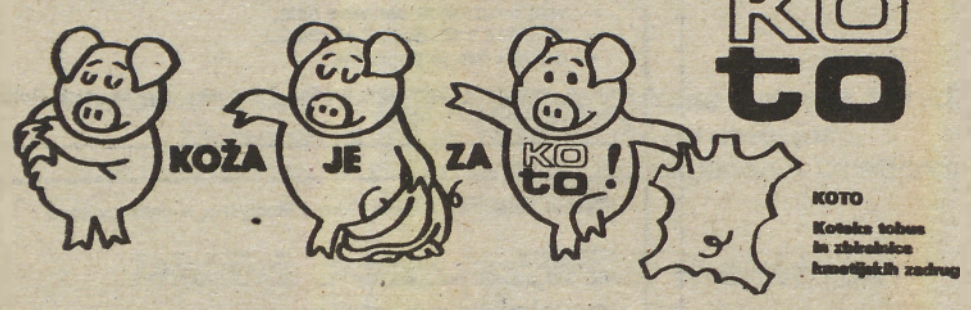

POPRAVEK

V reportaži iz Spodnje Ščavnice pod naslovom Tudi drobne stezice vodijo do sreče, se nam je pri razgrnitvi razvojnih ciljev v tej krajevni skupnosti v besedilo prikradel tiskarski škrat. Gre seveda za predvideno asfaltiranje občinske ceste proti LEŠANAM in ne Lomanošam.

BELTINCI

V tednu starejših občanov

Na zadnji razširjeni seji komisije za socialno-zdravstvena vprašanja v krajevni skupnosti Beltinci so že razpravljali o pripravah na proslave v tednu starejših občanov. Sklenili so, da bodo ob praznovanju tedna starejših občanov — teh je v krajevni skupnosti 238 — v soboto, 23. novembra, pripravili proslavo s pogostitvijo v prostorih osnovne šole, 51 bolnih pa bodo obiskali in obdarili po domovih. Ne bodo pozabili tudi na 6 občanov iz krajevne skupnosti, ki so v domu oskrbovancev v Rakičanu.

V pripravah in izvedbi bodo, poleg članov komisije, sodelovali člani odbora Rdečega križa in članice komisije za družbeno aktivnost žensk. Pester kulturni program bodo izvajali cicibani, učenci osnovne šole, moški zbor KUD in pevke ljudskih pesmi društva upokojencev Beltinci.

A. H.

NORIČKI VRH

Javna razsvetljava

S skupno akcijo krajanov novega naselja Noričkega vrha in Poličke ulice v Gornji Radgoni ter ob pomoči krajevne skupnosti Gornja Radgona je v tem predelu pred dnevi zasvetila javna razsvetljava. Krajani tega dela krajevne skupnosti G. Radgone so prispevali po 4.000 din na zaposlenega in opravili veliko prostovoljnega dela pri postavljanju električnih drogov. K akciji je krajevna skupnost prispevala 300.000 din.

Zasvetilo je 15 luči javne razsvetljave, ki je bila na tem območju že dolgo načrtovana.

S to skupno akcijo so krajani novega naselja na Noričkem vrhu spet dokazali, da so složni. Pred tem so že gradili ceste in vodovodno ter telefonsko omrežje.

Franci Klemenčič

GORNJA RADGONA

Vsako drugo soboto poroke popoldne

Do sedaj je bilo moč sklepati zakonsko zvezo v Gornji Radgoni le ob sobotah dopoldne. Zaradi tega so se mnogi odločali za poroke v Vidmu ob Ščavnici. Sedaj pa bodo tudi v Gornji Radgoni poroke popoldne, in sicer vsako drugo soboto.

Sicer pa število porok v Gornji Radgoni v letošnjem letu narašča. Do sedaj jih je bilo že čez 70, lansko leto pa 58.

Franci Klemenčič

GRADITELJI!

že danes izkoristite izjemno ugodnost za jutri
do 30. 11. 1985
opečni izdelki in prevoz po konkurenčnih cenah

DAJEMO 10-odstotni POPUST

Informacije in prodaja pri izdelovalcu po telefonu 062 701 459, 701 047 in pri vseh večjih trgovskih organizacijah

Mercator-Ograd

Industrijsko gradbeno podjetje, p.o.
Ormož, Kolodvorska 7

Komentiramo

Deloza in Bakovci jesenska prvaka

Pomurske rokometne ekipe uspešno tekmujejo v drugih slovenskih ligah, kjer nastopajo Deloza in Velike Polane in Beltinka iz Beltinec v ženski ter Bakovci, Krog in Radgona v moški konkurenci. Žal tokrat prvič po več letih Pomurje nima predstavnika v prvi slovenski ligi, zato je tem bolj razveseljivo, da sta oba jesenska naslova v vzhodni skupini druge slovenske lige za moške in ženske prišla v Pomurje.

To pa tudi pomeni, da nismo izgubili stika s kakovostjo rokometa v slovenski ligi.

V drugi slovenski ženski rokometni ligi — vzhodna skupina, je naslov jesenskega prvaka osvojila Deloza iz Velike Polane z 12 točkami in tako uresničila napovedi po izpadu iz prve slovenske lige. Polančanke so izgubile samo eno srečanje z ekipo Izlake-Zagorje v gosteh. Zato bodo morale prav s to ekipo, ki jim je z istim številom točk za petami, obračunati na domačih tleh spomladi. Sicer pa so rokometašice Deloze, razen edinega spodrsljaja, na vseh tekmah igrale dobro, njihova uvrstitev pa tudi kaže, da so nesrečno izpadle iz prve slovenske lige. V klubu tožijo, da imajo premalo tekem, najti v ligi nastopa le osem moštev, zato načrtujejo, da se bodo vključili v eno od zimskih lig v Hrvaški ali Sloveniji in se tako dobro pripravili za nadaljevanje prvenstva. Zadovoljni so tudi z uspehi mlade ekipe, ki je v pomurski ligi brez poraza zasedla drugo mesto, kar je dokaz, da v klubu načrtno skrbijo za naraščaj. Rokometašice Beltinke iz Beltinec so v jesenskem delu tekmovanja dosegle tri poraze — z Delozo, Lisco in Zagorjem — ter z 8 točkami pristale na četrtem mestu. S to uvrstitvijo so v klubu zadovoljni, zlasti še, ker so srečanji z Lisco in Zagorjem izgubili samo z enim golom razlike, prehiteli pa so bivša slovenska ligaša Rudarja in Šmartno. K zanesljivejši igri Beltinke je precej pripomogla izkušena Kociprova, ki se je iz Deloze vrnila v matični klub. Prevelikih želja pa v klubu v nadaljevanju prvenstva nimajo. Računajo, da se bodo okrepili z dvema igralkama in tako razširili število nastopajočih ter se dobro pripravili za tekmovanje. Čeprav jim prihajata v goste vodeči ekipi, bi bili zadovoljni, če bi na koncu zasedli tretje mesto.

V drugi slovenski moški rokometni ligi, vzhodna skupina, so naslov jesenskega prvaka osvojili rokometaši Bakovec s 15 točkami. Izgubili so tekmo v Ormožu in igrali neodločeno v Mariboru z Branikom. Premagali pa so tekmeca za najvišje mesto — Fužinar z Raven in Krog. S to bero so pri klubu zadovoljni, saj so tako tudi uresničili načrtovano število točk. V spomladanskem delu bodo nastopali okrepljeni, saj se vračajo od vojakov Lovenjak, Kuhar in Titan. Zimski odmor bi radi izkoristili za vključitev v eno izmed zimskih lig in se tako dobro pripravili za nadaljevanje tekmovanja. Zavedajo se, da jih čakata težki tekmi na Ravnah s Fužinarjem in v Krogu in da bo od teh dveh sečanj tudi precej odvisno, kdo bo novi prvak. Rokometaši Kroga so z 12 točkami zasedli tretje mesto ter izgubili srečanja s Fužinarjem, Aerom Celje in Bakovci. Ker pa se v končni razvrstitvi ekip ne bodo upoštevale tekme z Aerom Celje, ki tekmuje izven konkurence, je tako razlika v točkah med Bakovci, Fužinarjem in Krogom najmanjša. Če odštejemo točki Bakovcem, ki so jih dobili z Aerom Celje, potem imajo Bakovci in Fužinar po 13, Krog pa 12 točk. To pa pomeni, da se bodo prav te tri ekipe potegovale za naslov prvaka. Najboljšo razvrstitev spomladi ima Krog, saj bo gostil Fužinarja in Bakovce. Tako so v Krogu tudi zadovoljni z doseženim številom točk, čeprav bi z malo športne sreče lahko dosegli tudi več.

Radgona pa je z 2 točkama zasedla zadnje, deseto mesto. Čeprav imajo le 2 točki, ki so ju dobili zaradi prekinitve tekme z Ormožem, so v tej sezoni igrali precej boljše kot prejšnjo, tako da bi lahko bila njihova bera točk večja. Zaradi neizkušenosti so namreč po nepotrebnem izgubili nekatere tekme, kot z Branikom, Aerom Celje in Veliko Nedeljo z enim oziroma tremi goli razlike. Tako so tudi nadejajo, da bodo spomladi igrali uspešneje in da se bodo obdržali v ligi.

V pomurski moški rokometni ligi je v jesenskem delu tekmovalo sedem ekip. Naslov jesenskega prvaka je osvojila rezervna ekipa Bakovec brez poraza. V ženski konkurenci pa je nastopalo pet ekip. Jesenski prvak so postale rokometašice Radgone zaradi boljše razlike v golih Deloze II, obe pa sta še brez poraza. Če smo v letošnji sezoni lahko bolj zadovoljni s številom sodelujočih ekip v pomurskih ligah, pa ne moremo biti zadovoljni z organizacijo in strokovnim delom v nekaterih klubih. Tako se tudi dogaja, da na nekaterih tekmah ekipe niso nastopale niti s potrebnim številom igralk. Gotovo bi morali tekmovanju v pomurskih ligah nameniti več skrbi, če želimo nadaljnji uspešnejši razvoj rokometa v pokrajini ob Muri.

Feri Maučec

Najuspešnejša SD Štefan Kovač Turnišče

SD Štefan Kovač Turnišče je pripravilo tradicionalno tekmovanje v streljanju z zračno puško za 10. memorial Štefana Kovača. Med 7 ekipami je zmagala SD Št. Kovač Turnišče s 689 krogi pred SD Planika Turnišče, 677, in SD Ina-Nafta Lendava, 632 krogov. Najboljši posameznik je bil Franc Gruškovnjak s 178 krogi pred avgustom Žalikom 175 (oba ŠK) in Darkom Draškovičem (Planika) 175 krogov.

V Lendavi se je začelo tekmovanje v občinski strelski ligi. V prvem kolu je sodelovalo 8 ekip. Prvo mesto je zasedlo SD ŠK Turnišče s 1366 krogi pred SD Jezero Dobrovnik, 1339, in SD Planika Turnišče, 1319 krogov. Posamezno: Stanko Jerebic, Franc Gruškovnjak (oba ŠK) in Bojan Donko (INA), vsi po 351 krogov. A. Sep

Tišina, Skakovci in Noršinci

Končano je bilo tretje kolo tekmovanja v prvi in drugi članski ter pionirski občinski strelski ligi Murska Sobota. V prvi ligi vodi SD Tišina pred Panonijo in SCT, vsi imajo po 6 točk. Sledijo: Šalovci, Gančani, Brezovci in Boris Kidrič po 4, Grafičar, Sebeborci, Petrovci in Cankova po 2 ter Noršinci B, ABC MI in Križevci brez točke. V drugi ligi vodi Ledava iz Skakovec pred Tišino B, Gederovci in Muro B, vsi imajo po 6 točk. Sledijo: Boris Kidrič B, 25. maj po 4, Noršinci C, Obrtniki, Cankova B, Bakovci in Andrejci po 2 ter Mura C, Černelavci in Kančevci brez točke. Med posamezniki je v vodstvu Branko Bukovec s 1123 krogi pred Štefanom Balaškom 1113, Janezom Horvatom 1110, Karlom Turnerjem 1092 in Jožetom Kovačičem 1091 krogov. V občinski pionirski ligi vidojo Noršinci I s 27 točkami pred Krko I 25, SCT 23, Tišino I in Graničarjem po 16, KRKO II 15 itd. Med posamezniki pa je na prvem mestu Andrej Horvat s 486 krogi pred Brankom Balažičem 482 in Zoranom Horvatom 481 krogov (vsi Noršinci).

VI. pokal Mure

Strelska družina Mura iz Murske Sobote organizira v počastitev dneva republike tradicionalno VI. tekmovanje v streljanju z zračno puško za pokal Mure. Tekmovanje bo na strelišču v Murski Soboti v soboto, 30. novembra 1985, ob 8.00. Tekmujejo tričlanske ekipe ne glede na starost in spol. Prijavnina za ekipo je 750, za posameznike pa 250 dinarjev.

KOŠARKA

Dvojna zmaga Pomurja

V prvenstveni tekmi slovenske ženske košarkarske lige je Pomurje iz Murske Sobote v Ljubljani premagalo ekipo Slovana s 60:44. Strelke za Pomurje: Govorčin 19, Borc 16, Koren 11, Šiško 10, Kardoš 4. V naslednjem kolu igra Pomurje doma z Jesenicami.

V tekmovanju druge slovenske moške košarkarske lige — vzhod je Pomurje iz Murske Sobote v pomurskem derbiju v Gornji Radgoni premagalo Radgono z 88:73. Strelci: Fridau 18, Nekrep 15, Lah 15, Roškar 10, Glavnik 8, Horvat 4 in Škof 3 za Radgono ter Juteršnik 25, Merklin 17, Roškar 15, Štihec 10, Marinič 8, Sakovič 7, in Titan 6.

Zmagi kadetinj in kadetov

V petem kolu tekmovanja v območni slovenski košarkarski ligi za kadete je Pomurje v gosteh premagalo Slovenj Gradec s 74:68. Strelci: Andrejek 17, Tušar 23, Gašpar 12, Banič 14, Tinev in Hanžekovič po 4.

V četrtem kolu tekmovanja v območni ligi kadetinj pa je Pomurje premagalo Litijo z 62:49. Strelci za Pomurje: Gerič 24, Drožina 18, Kolar 9, Kuharič 5, Lihteneger 4 in Hari 2.

NOGOMET

Zmaga Nafte in poraz Mure

V predzadnjem kolu jesenskega dela tekmovanja v slovenski nogometni ligi je Ilirija v Ljubljani premagala Muro iz Murske Sobote z 2:1. Gol za Muro je dosegel Gabor. V zadnjem kolu igra Mura doma s Slovanom.

V območni slovenski nogometni ligi — vzhod pa so odigrali zadnje jesensko kolo. Nafta je v Lendavi premagala Fužinarja z 2:1. Gola sta dosegla Ferencek in Nagy.

MALI NOGOMET

Drugi turnir ob dnevu republike

Osnovna organizacija ZSMS Boris Kidrič Murska Sobota organizira v počastitev dneva republike tradicionalni II. turnir v malem nogometu. Turnir bo 29. in 30. novembra 1985 v telovadnici srednješolskega centra v Murski Soboti. Žrebanje ekip pa bo 22. novembra 1985 ob 18.00 v Domu Partizana v Murski Soboti. Prijavnina za ekipo je 2.000 dinarjev.

II. RRL — moški

Jesenski del

BAKOVCI	8	7	1	1	240:197	15
Fužinar	9	6	1	2	250:196	13
KROG	9	6	0	3	226:215	12
V. Nedelja	9	4	3	2	206:194	11
Ormož (—1)	9	5	1	3	193:195	10
Aero Celje	9	5	0	4	242:247	10
Branik	9	4	1	4	188:180	9
Drava	9	2	0	7	184:233	4
Šempeter	9	1	0	8	175:220	2

ODBOJKA

Prvi poraz Ljutomera

V nadaljevanju prvenstva v drugi slovenski moški odbojkarski ligi je Ljutomer gostoval v Stronjski reki in izgubil z 2:3, čeprav je že vodil z 2:0. To je prvi poraz Ljutomerčanov v letošnjem tekmovanju. Tekma med Topolšico in Radenci pa ni bila odigrana. V ženski konkurenci je Šempeter v Beltincih premagal Pomurje s 3:0.

Ženski turnir 29. november

Odbojkarski klub Pomurje iz Murske Sobote organizira v počastitev dneva republike pod pokroviteljstvom Večernjega lista in ABC Pomurke ženski odbojkarski turnir. Na turnirju bodo sodelovale ekipe Čakovca, Varaždina, Puconec in Pomurja. Turnir bo v četrtek, 28. novembra 1985, ob 16. uri v telovadnici osnovne šole 17. oktober v Beltincih.

POL — ŽENSKE

Vodijo Puconci

V pomurski ženski odbojkarski ligi sta bili doslej odigrani dve koli. Rezultati — I. kolo — Ljutomer : Mladost II 3:0 Mladost I : Puconci 0:3; II. kolo — Mladost II : Puconci 0:3 in Ljutomer : Mladost I 3:2.

Puconci	2	2	0	6:0	4
Ljutomer	2	2	0	6:2	4
Mladost I	2	0	2	2:6	0
Mladost II	2	0	2	0:6	0

POL — MOŠKI

Pomurje brez poraza

V pomurski moški odbojkarski ligi so v tretjem kolu igrali — Veterani : Puconci 2:0, Pomurje : Veterani 2:0 in Pomurje:Puconci, 2:0.

ŠPORTNA GIMNASTIKA

Najboljši telovadci v Murski Soboti

Partizan Murska Sobota, društvo za športno rekreacijo in telesno vzgojo, je prevzel organizacijo privlačne, vendar zahtevne športne prireditve v športni gimnastiki. Gre za tradicionalno tekmovanje za 17. jugoslovanski pokal v gimnastiki, na katerem bo sodelovalo po dvanajst najboljših tekmovalcev v Jugoslaviji. Obenem pa bodo tekmovali tudi pionirji in pionirke za pokal Slovenije, ki je že 12. po vrsti. Ta kakovostna prireditev — in za pomurske razmere redkost — bo v soboto in nedeljo, 14. in 15. decembra letos, v dvorani srednješolskega centra v Murski Soboti. V ta namen je bil imenovan organizacijski odbor s številnimi komisijami in odbori, ki bodo pripravili vse potrebno za prireditev. Ker je športna gimnastika v Pomurju slabo razvita, z njo se nekaj ukvarjamo v društvih Partizan, bo prireditev morda prispevala k večji popularizaciji te dejavnosti, ki v Pomurju ima določeno tradicijo. To pa bo tudi priložnost, da si ogledamo nastop naših najboljših telovadcev Jugoslavije, pa tudi obetajoči kader iz Slovenije.

HOKEJ NA TRAVI

ABC Pomurka četrta v ZRN

Hokejisti ABC Pomurke iz Murske Sobote so se udeležili mednarodnega turnirja v dvoranskem hokeju v Ingolstadtu v ZR Nemčiji. V svoji skupini so v predtekmovanju premagali HSV Ingolstadt z 9:2 in Passau s 5:3, izgubili pa z ekipo Schwabacha z 2:5 ter zasedli drugo mesto. V sklepnem delu tekmovanja za tretje in četrto mesto so izgubili po ogorčeni borbi z Erlangenom s 3:5 in zasedli četrto mesto. Turnir je bil posvečen 5-letnici HSV Ingolstadt, s katerim Sobočani že tri leta uspešno sodelujejo. Za ABC Pomurko so nastopili: Š. Mesarič, M. Mesarič, Kerman, V. Zelko, Fujs, Črnko, Časar, Bukvič in Lenarčič.

MURSKA SOBOTA

Sejem zimskošportne opreme

Smučarski klub Pomurje iz Murske Sobote organizira v soboto, 23. novembra 1985, od 9. do 13. ure že tradicionalni sejem zimskošportne opreme. Na sejmu, ki bo v prostorih Partizana v Murski Soboti, bodo prodajali novo in staro opremo, obiskovalcem pa bodo svetovali tudi smučarski vaditelji. Lani je bil sejem izredno dobro obiskan in tako udeležbo pričakujejo tudi tokrat.

KOŠARKA

Tečaj za nove sodnike

Medobčinska košarkarska zveza Pomurja bo organizirala tečaj za nove košarkarske sodnike in pomožne sodnike. Kandidati se morajo prijaviti najpozneje do 28. tega meseca na naslov: Pomurska košarkarska zveza, Murska Sobota, Mladinska 3. (Tel. 21-428).

NAMIZNI TENIŠ

Zmaga in poraz

Sobočani so gostovali v Szombathelyu na Madžarskem in se v povratnem srečanju pomerili z ekipo Savarie. V srečanju prvih ekip so prepričljivo zmagali, najboljši je bil najmlajši član ekipe Mirko Unger, druga ekipa pa je zanesljivo izgubila in v tej ekipi se ni odlikoval prav nihče. Dogovorili so se, da naj bi postala ta srečanja spet tradicionalna, saj so bila nekaj let prekinjena.

Rezultati: SAVARIA I — SOBOTA I 1:15 (Unger M. 4, Kuzma 4, Benkovič 4, Benko 3); SAVARIA II — SOBOTA II 10:6 (Žitek 2, Sinic 2, Unger M. 1, Veren 1).

M. U.

SOLIDEN NASTOP

Tradicionalno, že 15. odprto pionirsko prvenstvo Varaždina je letos zbralo rekordno število nastopajočih: 350 iz 58 klubov Jugoslavije. Pomurci so v tako močni konkurenci dosegli solidne uvrstitve, lep uspeh pa pomeni četrto mesto ekipe Sobote in Radgončana Rihtariča pri mlajših pionirjih.

V ekipni konkurenci pionirjev je prva ekipa Sobote (Fridrih, Gerendaj) v polfinalu izgubila z Vitezom z 1:3 in v borbi za tretje mesto z Valpovko z 0:3. Uspeh pomeni tudi uvrstitev Radgone (Öri, Rihtarič) med najboljših 16 v konkurenci 87 ekip. Med posamezniki sta Gerendaj in Fridrih izpadla že v drugem kolu; Najboljši je bil spet najmlajši Janko Öri, ki je z uvrstitvijo med najboljših 16 dosegel lep uspeh v konkurenci več kot 100 pionirjev, isti rezultat pa je dosegla Jasna Breznik pri pionirkah. V konkurenci mlajših pionirjev, kjer je bila udeležba največja, saj je nastopilo čez 120 igralcev, je velik uspeh dosegel Rihtarič iz Radgone z uvrstitvijo na četrto mesto, ko je v polfinalu izgubil z zmagovalcem Ignjatovičem (Olimpija) z 0:2 in v borbi za tretje mesto s Škafarjem (Ol.) z 0:2. Med najboljših 32 se je uvrstil Beltinčar Tratnjek, pri mlajših pionirkah pa je lep uspeh dosegla Koroščeva z uvrstitvijo med najboljših 16, ko je po dobri igri izgubila z zmagovalko Vujadinovičevo (Ivangrad z 0:2, v drugem setu na razliko.

M. U.

OD 6. DO KONCA NOVEMBRA
IZREDNA UGODNOST IZ KRIŽEVSKIH OPEKARN

— Prihranili boste do 85.000 din, če boste kupili modularni blok 6/1 in polnila za gradnjo vaše stanovanjske hiše.

KRIŽEVSKE OPEKARNE
KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU
tel.: 82-517 ali 82-552

— Za oba izdelka dobite 10 odstotkov popusta. Kupite ju lahko v opekarni ali v vseh trgovinah z gradbenim materialom.
Če pa hkrati razmišljate o nadaljnji gradnji, vam Križevske opekarne ponujajo opečno kritino, za lepši in prijetnejši videz vaših bivalnih prostorov pa opečni tlakovec.

Za hitro celjenje zlomov

Zima se bliža in ljubitelji smučanja že hrepene po belih opojnostih, medtem ko zdravniki najverjetneje že premišljajo o novih in novih zlomih, ki spremljajo množično smučanje. Med zlomi je veliko zapletenih, pogoste pa so tudi težave s celjenjem močno poškodovanih kosti. Zato kar pravi čas prihaja novica, da so v Kaliforniji odkrili biokemično snov, ki pospešuje celjenje poškodovanih kosti in krepi oslabljene.

Doslej so se zdravniki hujših poškodb kosti lotevali s prenosom kostnega tkiva ali z vstavljanjem vsadkov iz umetnih snovi, kar pa je dokaj draga stvar. Medicinski raziskovalci že dalj časa iščejo ključne snovi, ki so poglavitni dejavniki pri naravnem celjenju kosti. In eno so našli. Gre za hormonom podobno beljakovino: le-ta sproži tvorbo celic, ki obkrožijo kostno tkivo in ustvarijo hrustančno tkivo, iz katerega nastane kost. Protein so poimenovali s kratico CIF; našli so ga tako v človeških kot v živalskih kosteh, vendar pa v premajhnih količinah, da bi lahko sam po sebi bistveno dosegel v zdravljenje hujših poškodb kosti.

Zdravniki zdaj opravljajo poskuse, ki naj bi potrdili praktično uporabnost novih odkritij. Poskušajo doseči rast novega hrustanca in rast poškodovane kosti s pomočjo izvlečka iz proteina CIF in nekaterih drugih snovi. Z zdravilno beljakovinsko zmesjo zapolnijo poškodovani del kosti. Nato steče proces tvorbe hrustanca in zaraščanja kosti.

Zaenkrat opravljajo poskuse le na živalih.

Trojčki iz evpruvete

Elena Anas iz Santa Monice v Kaliforniji si je trinajst let jalovo prizadevala, da bi zanosila, zdaj pa je po spočetju »v epruveti« rodila — trojčke. Porod je bil pet tednov pred rokom in s carskim rezom, sicer pa je ves postopek od spočetja v laboratoriju izpeljal dr. William Karow. Kljub prezgodnjemu porodu se trije fantki dobro držijo, vsak pa tehta 1,8 kilograma.

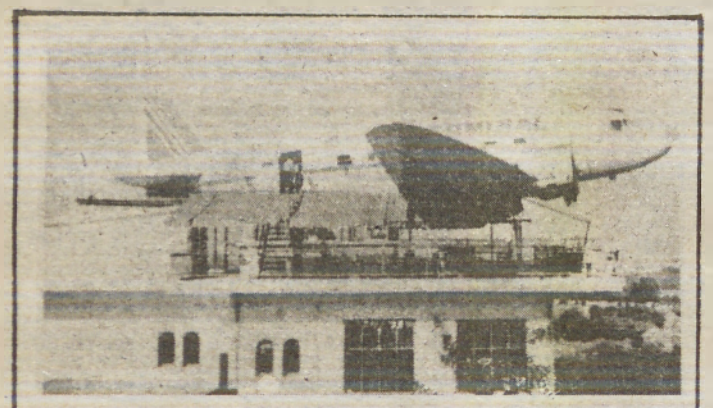

Grk Anastasi Ioanides bi rad vzbujal pozornost, zato je na streho svoje mehanične delavnice namestil staro vojaško letalo

Ogroženi prihodnji rodovi

Potomci tistih Indijcev, ki so bili izpostavljeni delovanju metilizocianata po eksploziji v Bhopalu, se bodo verjetno rodili z genetskimi okvarami, meni skupina 25 indijskih znanstvenikov. Ti so spremljali zdravstveno stanje 508 moških in 601 ženske, ki so bili najbolj izpostavljeni strupu iz tovarne za proizvodnjo pesticidov multinacionalke Union Carbide in ugotovili resne biokemične spremembe pri prizadetih. Imunski sistem preživelih je resno poškodovan, obrambna sposobnost belih krvniček pa bistveno manjša. Ugotovili so kromosomske spremembe, ki se prenašajo iz roda v rod.

Večina žrtev trpi za nespečnostjo, motnjami v srčnem utripu, moški tožijo nad impotenco, ženske pa nad menstrualnimi motnjami. Podlegajo težjim vnetjem, okužbam in manj škodljivim strupom, ki jih sicer zdrav organizem sploh ne čuti.

POMURSKA DVOLASTNIŠKA
— Zadnjič sem slišal tole parolo: »Pomurski dvolastniki, združite se!«
— Na štajerski strani smo za to.
— Na prekmurski tudi.
— Kje pa je potem zaprека?
— Ni kriva Mura. Časa nimamo. Mnogi imamo ob popoldanskih šušmarjenjih obveznosti tudi v službi . . .

Najbolj razširjeno ime na svetu je Mohamed, in to v različnih inačicah: Muhamed, Meho, Mehmed, Mahomat.

x x x

Ko je Benjamin Franklin leta 1752 izumil strelovod, so ga cerkvene oblasti obtožile, da »moti božjo jezo«.

drugje smo prebrali

Preden je Thomas Jefferson postal predsednik ZDA, je bil državni tajnik. S petimi pomočniki je v letih pred začetkom 19. stoletja vodil vso zunanjo politiko in upravljal državno blagajno, izdajal zakone itd. Danes opravlja vse to 28 tisoč ljudi.

x x x

Samček neke vrste južnoafriških ptičev zgradi vsako pomlad več gnezd, da si lahko izvoljenka izbere tisto, ki ji je najbolj všeč.

Pomoč zoper kraje

Po trgovinah, še posebno po velikih blagovnicah, se veliko krade, škoda zaradi drobnih in velikih tatvin pa je precejšnja, zato ni nič čudnega, če trgovci iščejo nove in nove načine, kako bi tatovom stopili na prste. Med novejšimi izumi je veliko pozornost zbudila magnetna nalepka, ki opozori z alarmom, če hoče kupec predmet, označen z njo, prenesti mimo blagajne, ne da bi plačal. V mnogih blagovnicah so se opremili z njimi (med njimi je tudi ena v Ljubljani). Vendar je sistem že pokazal eno slabost — tat lahko magnetno nalepko odstrani z izdelka in potem alarmna naprava molči.

Mnogo težje pa bo tat v trgovini kos močno izboljšanemu sistemu magnetne vrvice, ki so ga izdelali v ZDA. Elektronska vrvica je skoraj neopazna in majhna. Mogoče jo je všiti v blago, nalepko, prilepiti na drugo stran etiket, na notranjo stran predmetov, skratka, skriti na najrazličnejših mestih. Celo v tovarnah bi lahko z njimi opremili izdelke. Tako dobro skrite in nevidne vrvice tat pač ne more odstraniti.

Potem teče sistem podobno kot z magnetnimi nalepkami. Pri blagajni trgovka s psoebno napravo razmagneti oziroma deaktivira vrvico in kupec svobodno uporablja kupljeni predmet. Če pa ga kupec ukrade inprikrije, elektronska vrvica pred izhodom sproži tam nameščeno napravo, ki zapre vrata in zažene zvočni alarm. Prednost vrvice proti tatovom je tudi v tem, da je cenejša od magnetnih nalepk.

VSE DALJŠI SEZNAM

»Izumrtje grozi prav vsem brazilskim divjim živalim, ne le nekaterim,« zatrjuje biolog Faical Simon iz Sao Paola. Njegov zaskrbljeni glas je le eden od mnogih, ki se zadnja leta vse glasneje oglašajo v obrambo divjine v zelenih pljučih našega planeta, kot radi pravimo območjem tropskega pragozda v porečju Amazonke. Ta največji kos divjine, v katerem živi največ različnih živalskih in rastlinskih vrst, doživlja že vrsto let silne spremembe. Civilizacija nezadržno prodira vanj, z njo pa vse tisto, kar je v nje smrtonosnega za divjino: uničevanje okolja, rastlin in živali.

Brezobzirna gonja za dobičkom botruje nepremišljenemu izsekavanju gozda, brezumnemu lovu in plenjenju. Zato je spisek ogroženih živalskih vrst iz leta v leto daljši, začenši od male sivomodre ptice Anodorhyncun glaucus do ptice mitu-mitu-mitu.

Mnogih od teh ptic in drugih živali, ki so se znašle na listi ogroženih, že nekaj let ni nihče opazil. Prav lahko, da so že izumrle in jih ni več, vendar pa mora po mednarodnih merilih preteči najmanj 50 let odsotnosti neke vrste, da jo proglasijo za izumrlo.

Če ptice izumirajo zaradi uničenega okolja, pa nekaterim drugim živalim grozi izumrtje zaradi človeškega pohlepa. Na udaru so krokodili, ki dajejo svojo kožo (neprostovoljno seveda) za čeveljčke, torbice, denarnice in preobleke sedežev v avtomobilih blazirancev, neusmiljeno padajo pod streli volkovi, divji psi, izginjajo ribe, želve; skratka, silno življenjsko bogastvo deževnega pragozda se krči in izginja. Kakšne so lahko posledice tega izginjanja, si danes niti še ne znamo v celoti predstavljati.

Sue Ashton, trenutno reklamira konzerve s sesekljanim korenčkom za pse.

Evropski rekorderji

Na evropskih tleh slej ko prej ostajajo kronani kadilci Španci. Posebna sociološka raziskava je pokazala, da je kajenje glavni vzrok smrti v tej deželi. Zaradi kajenja umre vsako leto okrog 30.000 ljudi. Žalostni rekord drži jo v svojih rokah že celi dve desetletji.

Raziskava je pokazala, da je tobak nakopal neozdravljive težave in smrt najbolj zagrizenim španskim kadilcem, in sicer pride kar 90 odstotkov kadilcev med žrtve pljučnega raka, 75 odstotkov je kadilcev med umrlimi za kroničnim bronhitisom in četrtina med umrlimi zaradi obolenj na koronarnih arterijah.

Presenetljiv je podatek, da bi,kot zatrjujejo raziskovalci, 70 odstotkov kadilcev opustilo kajenje, če bi jim tako odredili zdravniki. Toda kako naj možje v belem kaj takega svetujejo, ko pa so sami najhujši kadilci. V Španiji skoraj ni zdravnika, ki bi bil sam dal dober zgled in nehal kaditi. V Veliki Britaniji je 80 odstotkov zdravnikov nekadilcev in morda je tudi to eden od razlogov, da je v tej državi kajenja manj kot pred leti. V Španiji pa morda iz istega razloga ostajajo na vrhu evropske lestvice.

In še ta podatek: Španke se veliko težje odrečejo cigareti kot Španci. Tačas pa je takih, ki se odrekajo kajenju, največ v višjih družbenih plasteh.

KITAJSKE NEVESTE ČAKAJO

Kwok Yuk Tim živi na čolnu skupaj s še šestimi odraslimi in štirimi otroki. Že pet let ji teče življenje na lesenem plovilu, na njem kuha, pere, skrbi za svoja dva otroka, pospravlja in veže preproste plastične rože za borno plačo. Zanjo je čoln dom in hkrati njena ječa, saj ne sme stopiti z njega, ker ji to prepovedujejo hongkonški zakoni. In to nič kaj veselo usodo deli z več kot 850 drugimi ženami, ki so doma s Kitajskega in so poročene s Hongkongžani. Tamkaj jim pravijo »neveste s čolnov«.

Okoli njih se je zadnje čase zakuhalo že nekaj vroče krvi, saj kolonija »nevest s čolnov« zahteva svoje pravice, ki so med drugim zapisane tudi v listini človečanskih pravic. Nesrečne Kitajke opozarjajo na diskriminacijo, saj v nasprotju z njimi hongkonški moški nimajo nobenih težav, če si nevesto pripeljejo iz Amerike, Evrope ali Avstralije, medtem ko njim ni dovoljeno stopiti na hongkonška tla.

»Neveste s čolnov« ob hongkonški obali pa so le droben delček vseh Kitajk, ki čakajo, da bodo dobile dovoljenje in se preselile k svojim možem. Okoli 80.000 Kitajk čaka onkraj meje na dovoljenje, odkar so se hongkonški moški vse pogosteje odločali za poroko s Kitajkami. Po njihovem mnenju so Kitajke v primerjavi s hongkonškimi dekleti manj zahtevne, bolj ubogljive in marljivejše gospodinje. In tako si je vsako leto poprečno kar po 15.000 moških vzelo za ženo Kitajko. Armada nevest, ki ne morejo k možu, pa se je tako zaskrbljujoče povečala.

Seveda ima strah vlade pred naseljevanjem svoje korenine. Prebivalstvo Hongkonga se je v štirih desetletjih strahovito povečalo. Od 600.000 je naraslo na 5,4 milijona. Tolikšno prebivalstvo na majhnem delu kopnega pa pomeni veliko breme. Stroški za bolnišnice, prevoz, oskrbo ipd. naraščajo čez mero in mesto jim že dolgo ni več kos.

DOBRA ZNANKA
PAVLIHOVA PRATIKA 86
VAS ŽE ČAKA!

BREZ SLOVESA
— Kakšno bo Pomurje leta 1990?
— Dodo se je odgovoru izognil, izjemoma, res izjemoma, plačal in odšel brez slovesa . . .
DVOUMNA
— Če bi znala Mura govoriti . . .
— Gre za reko, ali tovarno?

Na letošnjem tekmovanju nenavadnih vozil so predstavili tudi motorno kolo za 20 oseb. Izdelalo ga je 18 strokovnjakov znane japonske avtomobilske tvrdke Honda.

PIŠTA modrüje

Obrt nan v peti je trn velki,
v varaši, občini pa zaselki.
Šujster, šnajder, švelgya, pek,
bogati za nas so vsi poprek.

Istina ka te preveč nucamo,
ne ven pa zakoj se fkrčmo trücamo.
Za pejneze nan tan nej je žao,
ništerni ›se ka ma‹ tan bi njao.

Sreča ka nega privatne boute,
ta odnesla bi vse dobroute.
V državnoj či velka razlika je v cejni,
za potrošnikov žep tou »niča« ne pomejni.

Toužimo, kričijmo, kak so vsi bogati,
sami sej v očij ščemo lagati.
Vsi drüjgi majo brege pa dole,
san je pa taksi ka komaj žive.

KLOBASE TAKO IN DRUGAČE

Morate nositi očala in ker ste nečimerni, jih seveda skrivate in tako mučite svoje oči. Verjemite, da zelo grešite in si delate škodo. Pogumno stopite pred ogledalo in izberite okvir, ki vam bo všeč. Mi vam ponujamo Diorjev model okvira. Če pa ne nosite očal, bo za vas morda zanimiva ogrlica. Ker so soboškega zlatarja okradli, jo boste morali poiskati v Parizu.

Čeprav dandanašnji rejci svinj ne gledajo več na zimo kot na čas za koline, ampak koljejo takrat, ko je gospodinja vzela zadnjo vrečko mesa iz zamrzovalnika, je vendarle res, da v domači »proizvodnji« nastanejo najboljše klobase le pozimi. Za vse, ki se pripravljate na koline, smo pripravili naslednji sestavek.

Za pripravo **domačih klobas** uporabimo vratovino, meso s trebuha, meso, ki ga odrežemo pri čiščenju slanine in manjše kose mesa z glave. Vse to zmeljemo, začinimo s soljo, poprom, papriko in česnom. Ko smo že vešči pripravljanja mase za klobase, z dodajanjem nekaterih posebnih začimb dosežemo kakovost, zaradi katere nas bodo prijatelji hvalili ali tudi grajali. Napolnjena tanka črева oblikujemo po željeni velikosti, nato pa jih obesimo, da se odcedijo. Praviloma sušimo klobase v ohlajenem dimu osem dni.

Sremske klobase so iz stegna in trebušnega mesa z dodatkom govedine v razmerju 2:1. Zmleto meso zalijemo z vodo, v kateri se namaka česen (na liter vode 2 glavici stolčenega česna), kar naj nekaj časa stoji. Zatem dodamo sol, mleti poper, nageljnove žbice in po želji tudi pekočo papriko. Končno vse to omesimo z rokami in napolnimo črева. Sremske klobase se sušijo v dimu približno dva tedna.

Kranjske klobase bomo naredili iz bolj mastnega mesa (vratovina in meso s trebuha). Z nožem razrežemo meso na čim manjše koščke. Solimo, popramo in zalijemo z vodo, v kateri se je namakal česen. Maso dobro omesimo in pustimo, da počiva najmanj 12 ur. Poseben okus bomo dobili, če masi dolijemo pol kozarca vina. Toliko manj moramo dodati vode. Kranjske klobase sušimo od 8 do 10 dni.

Hrenovke so iz drobno mletega trebušnega mesa, kateremu smo dodali poper, majaron in sol. Te vrste klobas niso trajne. Ne kuhamo jih v vreli vodi, ampak jih le obarimo pri 80 stopinjah Celzija 15—20 minut.

Pečenice. Drobno sesekljano meso skupaj s slanino (razmerje je ena proti ena in četrt) je osnovna sestavina. Začimbe pa so sol, poper in česnova voda. Tudi te klobase so le za takojšnjo uporabo.

In še **kulen**, ki je pri nas manj znan. Meso s stegna ali pleče narežemo na drobne koščke in posolimo. Dodamo poper in pekočo papriko (kulen mora biti pikanten). Vse skupaj dobro premešamo in napolnimo črева. Sušenje traja tri tedne.

Domača lekarna

Majhna priročna lekarna ne sme manjkati v nobenem gospodinjstvu. Pri roki nam mora biti za prvo pomoč, še zlasti pa za to, da zaradi nepomembnih, lažjih poškodb ne večamo že tako velikih izdatkov pomurskega zdravstva. Lekarna nam mora biti pri roki, vendar spravljena v posebni omarici, ki rabi le temu namenu. Vanjo smejo le odgovorne roke odraslih ljudi. Vsako zdravilo, vsak preparat mora biti jasno označen. Prav tako je pomembno, da je označen čas, v katerem se zdravilo še lahko uporablja. Ko si pripravljamo domačo lekarno moramo upoštevati naslednje:

— Vsako zdravilo naj ima na embalaži datum nakupa ali izdelovalčev čas trajanja.

— Domačo lekarno bomo nekajkrat letno pregledali in izločili zdravila, ki jim je potekel rok trajanja.

— Prav tako bomo izločili zdravila, za katera dvomimo o koristnosti.

— Zdravila bomo uporabljali natančno po navodilih izdelovalca.

— Zdravil, ki jih je zdravnik predpisal nam, nikoli ne dajajmo drugim bolnikom z »enako« boleznijo.

— Zdravil, razen zelišč, nikoli ne uporabljamo po lastni-laični diagnozi.

— Ne jemljimo zdravil v mraku, kajti pomotoma lahko vzamemo neustrezno, kar ima lahko usodne posledice.

— Strupene snovi in preparate bomo hranili ločeno od zdravil in nedostopne otrokom.

— Porabljeni material iz lekarne bomo sproti nadomestili.

Kaj bi morali imeti v domači lekarni

— toplomer,
— pipeto (za štetje kapljic),
— zavitek vate in gaze,
— škarje,
— obliže,
— povoje (tudi prvi povoj),
— steklenički alkohola in jodove tinkture,
— steklenička amoniaka,
— tablete za znižanje temperature,
— tablete proti glavobolu in zobobolu,
— sredstvo za obloge (borove tablete, laneno seme . . .)
— sredstvo za ustavitev driske (posušene borovnice . . .)
— za masažo (perubalzam, alkohol . . .)
— proti želodčnim težavam (čaji, jedilna soda . . .)
— za boljšo prebavo,
— za ispiranje grla,
— proti znojenju (lipov čaj idr.),
— vsakovrstna zdravilna zelišča.

Nič nas ne sme presenetiti

Alkohol med povzročitelji prometnih nezgod

November je mesec boja proti alkoholizmu. To je čas, ko analiziramo njegove negativnosti z različnih vidikov z željo, da bi preventivneje delovali. Alkohol je tudi med odločilnimi dejavniki, ki vplivajo na varnost prometa. Statistični podatki kažejo, da je alkohol na drugem mestu med povzročitelji prometnih nezgod. V Pomurju, kjer so organi varnosti letos obravnavali 324 hujših prometnih nezgod, jih je bilo 82 zaradi alkohola. Pri preizkusu vinjenosti je bilo ugotovljeno, da je 1.409 voznikov motornih vozil vozilo pod vplivom alkohola, 1.109 voznikov pa je bilo takih, ki je preizkus alkotesta odklonilo. Podatki kažejo, da bodo morala biti naša prizadevanja usmerjena v akcijo, da smo, kadar se vključujemo v promet kot vozniki, pešci ali kolesarji, trezni. Vemo namreč, da že majhne količine alkohola, tudi pod 0,5 promile v krvi povzročajo motnje pri vsakem človeku. Posamezni človekovi organi so na alkohol različno odporni. Največje koncentracije so v jetrih, možganih, srcu, ledvicah itd. Učinkovitost alkohola je odvisna od različnih dejavnikov. Počasnejša je, če ga uživamo po jedi, ki vsebuje dosti beljakovin. V takem primeru je največja koncentracija do 20 odstotkov manjša kot takrat kadar pijemo na tešče. Hitrost presnove alkohola je odvisna od števila in širine krvnih žilic v želodčni sluznici. Sam alkohol krvne žile zožuje, zato ljudje, ki stalno pijejo, prenesejo več alkohola in niso tako hitro pijani. Učinkovitost alkohola pa je odvisna tudi od duševnega stanja osebe, ki ga uživa. Če je človek duševno razrvan, nerazpoložen, depresiven, izčrpan ali neprespan, bo vpliv alkohola mnogo večji. Stopnja opitosti se določa po koncentraciji alkohola v krvi. Uživalci alkohola s koncentracijo 0,5 do 0,8 promile alkohola v krvi imajo že zmanjšano sposobnost upravljanja motornega vozila. Med 0,8 in 1,5 promile nastopi vinjenost, potem pa z vsakim promilom koncentracije več po vrsti pijanost, močna pijanost, zastrupitev z alkoholom, alkoholna koma in pri koncentraciji nad 5,5 promile smrt zaradi zastrupitve z alkoholom. Opitost pojenjuje približno pri stopnji 0,5 promile v 4 urah in pol, pri 1 promili v 7 urah, koncentracija 2 promil pa po 15 urah. Alkohol vsekakor ni hrana, saj organizmu jemlje precej tistega, kar mu daje hrana. Tudi ni zdravilo, saj napada jetra, srce, možgane, živčni sistem, pa tudi duševne sposobnosti zaznavanja, spomina, mišljenja. Alkohol tudi izčrpava organizem, ustvarja le občutke okrepitve. Že koncentracija 0,5 promile zmanjšuje mišično moč za približno 16 odstotkov, vpliva na osebnost postopno in razdiralno. Pod vplivom alkohola večina voznikov precenjuje hitrost. Alkohol občutno prizadene tudi hitrost reagiranja, ki s povečanjem koncentracije postaja vse počasnejše in neenakomernejše.

RECEPT ZA VAS

Pravite, da že dolgo niste jedli pice. Poskušajte si jo sami speči. Predlagamo vam naslednji recept:

Potrebujete 20 dag moke, 1 dag kvasa raztopljenega v decilitru in pol mlačnega mleka, malo sladkorja, 3 dag surovega masla, 1 jajce, malo soli. Iz naštetih surovin s kuhalnico stepite testo in pustite, da počiva 20 minut, nato ga v pomaščenem pekaču pokapajte z oljem.

Oblogo za to pico boste pripravili iz 20 dag šunkarice, 20 dag sira (trapist) in 10 dag naribanega parmezana. Ko ste vse to lepo razvrstili po testu, prelijte z malo paradižnikove mezge (ali kečup) on dodajte origano po ukusu. Pri temperaturi 200 stopinj Celzija boste pico spekli v 25 minutah.

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

v oddaji 21 232

Lestvica tega tedna:
1. Zgodba za tri letne čase — Doroja
2. Woody boogie — Baltimora
3. Dress you up — Madona
4. Bolje biti pijan nego star — Plavi orkestar
5. Zvečer v mestu — Pankrti

Naši predlogi:
1. That's what friends are for — Dionne and Friends
2. One of the living — Tina Turner
3. Nikita — Elton John
4. Living on my own — Freddie Mercury

Glasovnice pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/I, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj ali oddajo 21 232.

SMEH JE POL ZDRAVJA

Že tretjič te vprašujem, opaziš na meni kaj novega?

PO MARTINOVEM

— Kako je bilo po Martinovem?

— Kar v redu. Celo mati me je prepoznala, ko sem se vrnil »zgodaj« zjutraj domov . . .

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite najkasneje do četrtka, 28. novembra na naslov VESTNIK, Titova 29/I, 69000 Murska Sobota. Objavljene pripise honoriramo.

— Hej, delavec, kako boš še dovolil, da te vsakdo jezdi? (Er. Car)

— Namesto živine spodaj, živina zgoraj! (Franc Potočnik)

— Šef je šef! (Štefan P.)

— Hej, Miha! Je še daleč do stabilizacije? (Alojzija Roškar)

— Franček svoj ga šefa nosi,
večjo plačo stem ga prosi,
šef pa plače noče dati,
na hrbtu njemu hoče spati. (Stanko Gobec)

SESTAVIL MARKO NAPAST	RUMENO-CVETNA ZDRAVILNA RASTLINA	SAMOVEZNICA	LJUBLJANSKA TOVARNA KOLES	PEVEC PESTNER	IZDELOVANJE PIVA	UPRAVNIK POSESTVA	DAVEK NA UVOZ ALI IZVOZ
ZASTAREL IZRAZ ZA DEŽ							
LJUBEZENSKA POEZIJA							
BESEDA S KATERO ZAČNEMO POGOVOR							
TELEVIZIJA			NEKDANJI GRAJSKI OSKRBNIK	OSEBNI ZAIMEK			
TIBETANSKO GOVEDO				NEMŠKO PLEMSTVO / PLANINA V SRBIJI			
PUSTINJA V ČILU							
NEKDANJI PRESEDNIK ZAR (GAMAL)						DOMAČA MOLZNA ŽIVAL	ZNAMKA AMERIŠKIH CIGARET
ZADNJA ČRKA NAŠE ABECEDE		IVER / REKA V SREDNJI FRANCIJI					
FIGURA PRI ČETVORKI				STEBLO			
POJAV NA RAZBURKANEM MORJU				ELEKTRIČNA ENOTA / TANTAL			
MESTO V MAKEDONIJI							
FILMSKA IGRALKA MAGNANI					STO KVADRATNIH METROV		

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: desetka, uradnik, šalotka, atom, Sn, nonij, š, Atair, Idrijca, noj, čas, Irian, Gl, Mirk, Odoaker, jasnina.

Dan mrtvih

Vsi na grobove pohitimo,
lepo jih okrasimo,
šopke rož na njih prinesemo
in svečke prižgemo.

Misli nanje, ki v grobovih spijo,
obudimo
in marsikatero solzo za njimi potočimo.

Ko bili so z nami,
bilo nam je lepo,
zdaj pa je vse prazno
in pusto.

Vendar življenje je tako,
da ne izbira, kdaj koga smrt pokosi,
tega dne pa ožive spomini
in vsi smo skupaj, dokler v resničnost
oko se ponovno ne zazre.

Slavica Fartek, 6. b
COŠ Gornji Petrovci

Pijača vleče denar iz žepa in pamet iz glave

Prekmurci radi sežejo po kozarcu. Nažalost tudi mladi, ki so komaj končali osnovno šolo. Ne vedo ali pa pozabljajo, da se možganske celice ne obnavljajo, ampak da se kar topijo v alkoholu. Z vsakim kozarcem in z vsakim dnem smo torej bližje koncu . . . Živimo v času, ko vsepovsod slišimo besedo varčevanje-stabilizacija. Kako naj varčuje tisti, ki vsak dan nosi denar v gostilno? Čeprav je prav, da se veselimo, pa lahko najde razvedrilo tudi brez tistega obveznega kozarca.

Za konec razmišljanja bi rada napisala dva pregovora, ki govorita o alkoholu:

»V kozarcu jih je več utonilo, kot se jih je v morju utopilo.«

»Dobro je, kadar mož vino nosi — slabo, če vino nosi moža.«

SIMONA BALAŽIC
OŠ PUCONCI

Zima prihaja

Polja so prazna,
listje odpada,
zunaj pa vse bolj
hladno postaja.

Kmalu bo zima
k nam spet prišla,
zato si pripravimo
smuči, drsalke in sani.

Milanka Krampač, 3. raz.
OŠ Drago Lugarič-podruž. Gaberje

Izpod dedkove pipe

»Kje so tisti stari časi,« je že drugič ponovil dedek. »Kateri časi«, sem ga z zanimanjem vprašala. »Časi, ko smo še vse delali ročno, brez kakšnih strojev in mašinov. To je bilo veselo; peli smo, se zabavali, zdaj pa, komaj se prav zavedaš, je že vse končano.« Za nekaj časa je utihnil ter pogledal, če ga poslušam. Ko je videl, da mi ušesa kar rastejo od radovednosti, je nadaljeval z zgodbo.

»Na jesen, ko je bil čas za trganje koruze, je prišlo skupaj pol vasi, da smo jo najprej obrali, jo s konji zapeljali domov ter jo razmestili v skedenj. Iz desk smo okrog ogromnega kupa koruze naredili klopi, na katerih smo pozneje sedeli. Okrog osmih zvečer so prišli sosedje, za njimi pa je pricapljala cela kolona vaških otročajev, kateri so veselo skakali med ličjem. Babica je zmeraj poskrbela za »lupače«, da niso bili žejni ali lačni. Zmeraj je bilo na voljo domačega vina, ki še ni prav zavrelo, pa tudi žganje je bilo na izbiro. Še preden so kaj popili, pa je vsak dobil sveže gibanice ali domači vrtanek. Da bilo bolj pestro, smo še zapeli in vmes povedali kašen dober vic, iz katerega smo se potem dolgo smejali. Ličkali smo po dva ali celo tri večere zapovrstjo. To je bilo veselo, da kaj!«

Zahotelo se mi je, da bi se vrnili nazaj v »stare čase«. Tako bi se lahko poleg ličkanja še lepo zabavali in peli stare prekmurske pesmi, katere so že skoraj pozabljene.

Suzana Kuzma, 8. a
COŠ 17. OKTOBER, BELTINCI

V spomin

Na tej majhni jasi,
pred 50 leti,
ugasnilo je življenje
mlade partizanke.
Sredi hoste zdaj leži,
po svobodi hrepeni,
po sreči, miru in veselju . . .
za kar se dolgo je borila.
Zdaj v zemlji črni spi,
drobna svečka ji gori,
drobna cvetka pa krasi
njen prerani grob.

Danijela Mauzer, 8. r.
OŠ VERŽEJ

Jana in bavbav

Našo malo Jano,
vedno polulano,
lovil je bavbav,
jojme, kaj bo pa zdaj!

Naša mala Jana
pa se samo zasmeje
in ga vsega zgrize,
da »au« rekel je.

Martina Bohar
OŠ Dane Šumenjak, M. Sobota

Gradnja telovadnice

Učenci naše šole smo brez telovadnice. Telovadimo na hodniku, kjer se težko gibljemo. Zato smo si želeli novo telovadnico. Delati so jo začeli v začetku oktobra. Delajo vaščani sami. Na gradbišče prihajajo moški, ženske in tudi mladinci. Delajo vsak dan in naredijo zelo dosti. Sedaj že zidajo stene. Mi že težko čakamo, čeprav vemo, da je še dosti dela. Še dolgo bi morali čakati na novo telovadnico, če vaščani sami ne bi prispevali denarja in prijeli za delo. Za to smo jim zelo hvaležni. Zahvalili se jim bomo ob otvoritvi.

ANDREJA KOCIPER
OŠ ODRANCI

JESENSKE SLIKE

Deževne kapljice rahlo rosijo po oknu.
Vreme je tako pusto in osamljeno.
Vse je zapuščeno.
Dež. Sneg . . .
Močno se že pozna, da je prišla jesen,
ovita v temno odejo.
Počasi odpada suho listje z dreves.
Opazi se, kako prihaja zima.
Počasi, vendar neizprosno se približuje.
Vedno bolj in bolj . . .
Hladno postaja. Jesenska barva je
tako pusta, vsa je rjava, temna in žalostna.
Ljudje se zapirajo v stanovanja, v samoto . . .
Nemo zrejo predse in razmišljajo . . .
Vse je zapušjeno . . . otožno . . .
Sredi goric sameva klopotec.
Celo zimo bo sam, le spomladi,
ko bo sonce toplo sijalo, ko se bodo
ptice vrnile, takrat se bo oglasil.
Takrat, ko bo zaklopotal, se bodo
prebudile gorice, trte bodo ozelenele . . .
Kje samevaš sedaj, narava, ki vsak
večer si me zvabila iz mračne sobe
na sprehod, na pašnike, na polja?
Sneg bo pobelil polja, travnike, gorice . . .
vse bo belo, dokler ne pride spet pomlad.

Storili smo nekaj dobrega

Ko so dozorela jabolka v šolskem sadovnjaku, smo se tudi šolarji iz oddelka podaljšanega bivanja odpravili v šolski sadovnjak. Tovarišica nam je razdelila vrečke. Dva po dva ali celo po trije štirje smo pobirali jabolka v eno vrečko. Jabolka smo lahko tudi jedli. Vrečke smo napolnili. Vzeli smo pot pod noge pa ena dva v dom ostarelih. Zakaj? Ostarelim ljudem smo odnesli jabolka, da bi se z nami veselili prelepe jeseni. Sprejeli so nas z nasmehom, kajti bili so presenečeni, obenem pa tudi srečni, ker smo se otroci spomnili nanje.

Zahvalili so se nam, mi pa smo se dobre volje, ker smo storili nekaj dobrega, vrnili v šolo.

Klaudija Mesarič, 3. e
OŠ Drago Lugarič, Lendava

Stala sem na zmagovalni stopnici

Moje veliko veselje je tek. Vedno, kadar sem imela čas, sem tekla. To se mi je poznalo v šoli, saj sem bila najboljša v razredu. Tovarišica za telovadbo mi je svetovala, naj treniram tek na tisoč metrov, ker bom sodelovala na tekmovanju.

Vsak dan sem ves prosti čas porabila za trening. Moja največja skrita želja je bila, da bi bila prva. Prišel je dan tekmovanja. Zbralo se je dosti tekmovalk in gledalcev. Tekmovanje se je začelo. Vedela sem, da na začetku ne smem preveč hiteti, da se ne utrudim. V zadnjem krogu sem začela teči hitreje in za seboj pustila vse tekmovalke. Bila sem zmagovalka. Vsi so mi ploskali, me klicali po imenu in čestitali.

Ko sem stala na zmagovalni stopnici in prejela pokal, sem bila najsrečnejša. Vedela sem, da je moj trud poplačan in moja največja želja je bila izpolnjena.

Lidija Černela, 4. č razred
OŠ Edvard Kardelj, M. Sobota

Sodelovala sem na kolesarskem tekmovanju.

Zjutraj, na dan tekmovanja, sem prišla na start, kjer so bili zbrani tekmovalci. Kmalu je starter zažvižgal in tekmovanje se je začelo. Ko smo se nekaj časa peljali, sem sklenila, da moram in hočem zmagati. Pred ciljem sem pohitela in uspelo mi je. Bila sem prva. Gledalci so mi ploskali in mi metali rože.

Prišel je predsednik in mi izročil pokal.

Bila sem srečna, ker sem zmagala.

Teodora Zver, 4. č
OŠ Edvard Kardelj M. Sobota

Spomin na babico

Babica je umrla pred šestimi leti. Zelo sva se razumeli. Tri leta sem živela pri njej in nikoli me ni skregala. Ko so starši prišli pome, je bila babica zelo žalostna. Od takrat me je večkrat obiskala. Sedla je in jaz sem ji razpletla dolge sive lase in jo česala. Večkrat je segla v žep in vedno je našla nekaj sladkega za naju z bratom.

Želim, da bi vsi otroci na svetu imeli takšno babico kot jaz.

BRIGITA VOGRIN,
OŠ Negova

NA POČITNICE V TERME ČATEŽ

Novi bivalni objekti za delovne organizacije in zasebnike

ČATEŽ — Vse več ljudi se odloča za letni oddih v Termah Čatež. Tudi povpraševanje delovnih organizacij je že tolikšno, da težko ustrežejo vsem željam. Zato so se odločili, da bodo zgradili nov tabor in del namenili za postavitev stotih bivalnih objektov za organizacije združenega dela in zasebnike. Sodoben način življenja potegne za sabo tudi številne sodobne bolezni, ki jih v Termah Čatež z uspehom lajšajo in zdravijo.

Čeprav obsega hotelski del (hotel Terme, Zdraviliški dom, Grad Mokrice in bungalovi) 534 ležišč, prostor za taborjenje pa 500 bivalnih enot, še ne zadovoljujejo vseh potreb. Zato so se odločili za gradnjo novega tabora, v katerem so namenili 100 prostorov za postavitev stalnih bivalnih objektov, ki jih izdelujejo Avtoradgona iz Gornje Radgone, Smreka iz Gornjega grada, Marles iz Maribora, Jelovica skupaj z Liom Gradis iz Škofje Loke in Trimo iz Trebnjega.

Delovne organizacije in zasebniki bodo za svoje delavce sami kupili bivalni objekt, za katerega se bodo odločili že pri izdelovalcu. S posebno pogodbo se bodo s Termami Čatež dogovorili o medsebojnih pravicah in dolžnostih. Pogoj za tak dogovor pa je plačilo 500.000 din za en objekt. S tem bodo Terme prevzele obveznost, da bodo zgradile priključke za termalno, pitno in požarno vodo, kanalizacijo, elektriko in dostop.

Ker je število prostorov omejeno, povpraševanje pa veliko, bo treba pohiteti z rezervacijami do konca decembra letos, oziroma do zasedbe razpoložljivih mest. Prispevek za ureditev komunalnih objektov bo treba plačati Termam do 10. marca prihodnjega leta. Časovni razpored posameznih del je načrtovan tako, da bodo objekti lahko koristili namenu že v prihodnji sezoni. S tem bo dosežen osnovni namen: omogočiti čim večjemu številu delovnih ljudi oddih ali zdravljenje v Termah Čatež. Ta cilj pa je povezan s skrbjo za ohranitev človekovega zdravja. Medicinsko programiran aktivni oddih (MPAO) je sestavljen tako, da povečuje psihofizične in delovne sposobnosti delavcev, zmanjšuje možnost poškodb pri delu in bolniške izostanke. V prvi vrsti je namenjen delavcem, ki delajo na zravju škodljivih in drugih izpostavljenih delovnih mestih ter tistim, ki jih osveščene delovne organizacije pošiljajo v Terme Čatež na preventivno zdravljenje. Z lastnimi bivalnimi objekti pa si bodo delovne organizacije zagotovile še večje možnosti pri izvajanju teh programov.

Sodoben zdravstveni center s 5.000 kv. m prostorov za balneoterapijo in z drugimi objekti ter dejavnostmi je razvil svojo osnovno dejavnost na naravni dediščini termalnih vrelcev s temperaturo od 43 do 62°C. Voda sodi v akratoterme, za katere je z izkušnjami dokazano, da zdravilno deluje na bolezni gibal. Med indikacijami je potrebno še posebej poudariti: revmatoidni artritis, ankilozantni spondylitis, degenerativne bolezni sklepov in hrbtenice, poškodbe lokomotornih organov in perifernih živcev. Uspehe dosegajo tudi pri zdravljenju lumbaga, lumboishialgije, mialgije, pri odkrivanju srčnožilnih bolezni in pri ženskih boleznih.

Naravne danosti, sodobna oprema in zdravniki raznih specialnosti so omogočili Termam Čatež, da so se lotili lajšanja še ene človeške nadloge — debelosti. V ta namen so organizirali šolo hujšanja. Seveda ne tako z ocenami, ampak tako, ki nauči človeka aktivnega in zdravega življenja ter ga odvadi škodljivih navad in razvad. Sicer pa ne gre vseh debelosti metati v isti koš in jih tudi ne na isti način odpravljati. Pridobljeno znanje in izgubljeni odvečni kilogrami telesne teže bodo postali trajna estetska in zdravstvena dobrina, le če bodo v Termah Čatež pridobljeni nauki in navade ostali v vsakdanji rabi.

V Terme Čatež pa ne prihajajo samo bolniki, ampak tudi ljudje, ki preprosto želijo preživeti dopust v znosnejšem podnebju in izkoristiti vse rekreativne možnosti, ki jih v Termah Čatež zagotovo ni malo. Bogastvo ponudbe za rekreacijo: 2 zaprta in 6 odprtih bazenov s termalno vodo, 7-stezno kegljišče, mali golf, balinišče, 5 igrišč za tenis, ježa po romantičnih prostranstvih gradu Mokrice in še kup malenkosti lahko zadovoljijo vsakega še tako zahtevnega gosta.

Čateške Toplice, kot je ostalo v navadi reči Termam Čatež, so na travnati planoti nedaleč od sotočja rek Krke in Save, ob desnem bregu slednje. Na videz odmaknjena od sveta imajo odlično prometno povezavo. Vse ceste, ki vodijo iz Zahoda proti Vzhodu, od Severa na Jug, se križajo v neposredni bližini Čateža. Bližina železniške postaje Brežice omogoča prihod z vlakom, bližina zagrebškega letališča pa z letali. Bližina številnih kulturnih in drugih, za gosta zanimivih ustanov, ga bogatijo in plemenitijo njegovo bivanje v Termah. Tudi sodobno gibanje, kot je nudizem, je našlo v Termah svoj prostor.

Možnosti za aktiven in zdrav oddih je več kot dovolj, le priložnost za postavitev bivalnih objektov v Termah Čatež je potrebno čimprej izkoristiti, da si bodo delovni ljudje lahko v čim večjem številu nabrali novih moči za opravljanje delovnih nalog in dolžnosti jutrišnjega dne.

ep/dl—jjs

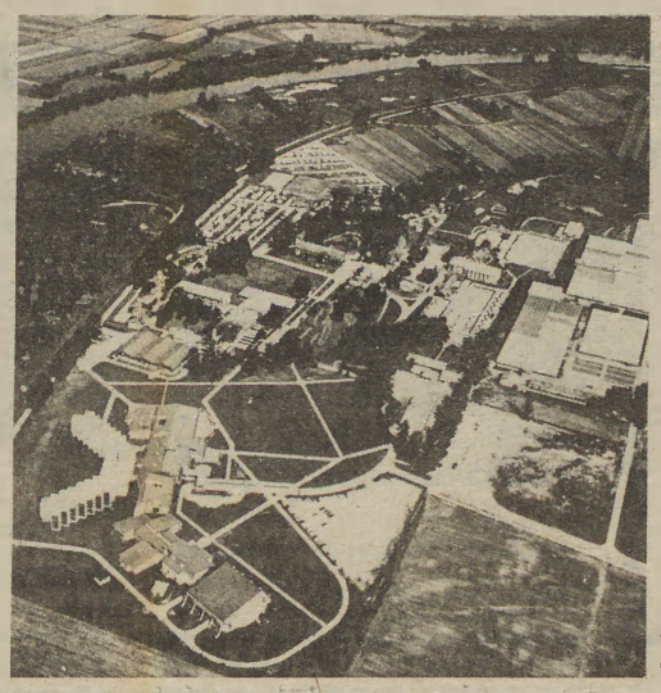

Pogled z zraka na območje čateških Term. (Fotoarhiv Terme Čatež)

emona hoteli
terme čatež
Čatež ob savi, 68250 brežice,
telefon 068/22-110, telex 35795 TERME, brzojav TERME ČATEŽ

INTEGRAL
PROIZVODNO TRANSPORTNO PODJETJE
AVTORADGONA
GORNJA RADGONA n.sol.o.
Ljutomerska 26
telefon 069/74-511, telex 35236 YUAR, p.p. 53

SMREKA
MONTAŽNA GRADNJA "SMREKA"
63343 GORNJI GRAD,
tel.: (063) 842-000, 842-042

marles
lesna, stavbna in pohištvena industrija n.sol.o.
62000 Maribor
poštni predal 153, telefon 062/39-441
telex 33143 YU MARLE, brzojav MARLES MARIBOR

JELOVICA
Lesna industrija ŠKOFJA LOKA,
Kidričeva 58
Tel.: (064) 61-361
TOZD Proizvodnja stavbnega pohištva
TOZD Gradnja montažnih objektov
TOZD Trgovina
DS Skupne službe

trimo
trebanjska industrija montažnih objektov
68210 trebnje
Prijatljeva 12
telefon: (068) 44-321, 44-560
telex: 33 735 yu trimo

URADNE OBJAVE

Leto XX | Murska Sobota, dne 21. novembra 1985 | Št.: 26

URADNE OBJAVE OBČINSKIH SKUPŠČIN: GORNJA RADGONA, LENDAVA, LJUTOMER IN MURSKA SOBOTA

Odgovorni urednik: Martin Vinčec

219. Odlok o javnem redu in miru v občini Lendava
220. Odlok o pokopališkem redu na območju občine Lendava
221. Odlok o zavarovanju in splošni prepovedi gradnje ob izmeritvenih znamenjih določenih točk geodetskih izmer na območju občine Lendava
222. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka v krajevni skupnosti Turopolje Murska Sobota
223. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka v krajevni skupnosti Boris Kidrič Murska Sobota
224. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka v krajevni skupnosti Alija Kardoša Murska Sobota
225. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka v krajevni skupnosti Par Murska Sobota
226. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka v krajevni skupnosti Lendavska Murska Sobota
227. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka v krajevni skupnosti Partizan Murska Sobota
228. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka za območje krajevne skupnosti Bakovci

219

Na podlagi 3. in 25. člena zakona o prekrških (Uradni list SRS, štev. 25/83) in 265. člena statuta Skupščine občine Lendava (Uradne objave št. 37/81) je Skupščina občine Lendava na seji zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora, dne 31. 10. 1985 sprejela

ODLOK
o javnem redu in miru v občini Lendava

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem odlokom so predpisani ukrepi za vzdrževanje javnega reda in miru, zdravja, čistoče, zunanjega videza naselij ter zelenih površin in ukrepi za osebno varnost in varnost premoženja v občini Lendava.

2. člen

Vsak, ki prebiva ali se začasno mudi v občini Lendava, mora uravnavati svoje življenje in delo tako, da ne moti, vznemirja ali ovira drugih pri njihovem delu, razvedrilu, počitku; da ne ogroža njihovega zdravja ali premoženja; da spoštuje družbeno disciplino in javno moralo; da skrbi za dostojen videz svojega kraja in da ne opušča ali opravlja dejanj, ki so po tem odloku obvezna ali prepovedana. Starši, oskrbniki in rejniki, ki jim je zaupano varstvo mladoletnikov, so odgovorni za prekrške, ki jih storijo mladoletniki, če so prekrški posledica njihove pomanjkljive skrbi za mladoletnike.

II. VARSTVO REDA, MIRU IN DRUŽBENE DISCIPLINE

3. člen

Da se zagotovi slehernemu občanu mir, je prepovedano:

1. povzročati čezmeren hrup ali ropot z uporabo zvočnikov, radijskih ali televizijskih aparatov, glasbil ali ostalih zvočnih naprav v dnevnem času, še zlasti pa v nočnem času med 22. in 6. uro zjutraj;
2. z glasnim govorjenjem, petjem, kričanjem ali na kak drug način motiti nočni mir in počitek občanov;
3. povzročati prekomeren hrup ali ropot v bližini šol, ambulant in drugih ustanov;
4. puščati motorna vozila z delujočim motorjem, ali ogrevati motorje v strnjenih stanovanjskih naseljih dalj kot 3 minute;
5. vznemirjati, motiti ali nadlegovati občane z zbiranjem podatkov ali izjav, ki niso v javnem interesu in nimajo ustreznih dovoljenj;
6. krošnjariti in prosjačiti;
7. zadrževati se kljub opozorilom v prireditvenih prostorih po končani prireditvi ali v gostinskem lokalu po končanem obratovalnem času;

4. člen

Prireditvene in zabavne sporede, ki trajajo preko obratovalnega časa oziroma v nočnem času, na katerih se uporabljajo zvočne naprave, lahko dovoli Oddelek za notranje zadeve.

5. člen

Za zagotovitev javnega reda, miru in družbene discipline je prepovedano:

1. točiti ali prodajati alkoholne pijače pred sedmo uro zjutraj;
2. kaditi v športnih dvoranah in kinodvoranah, lokalih, kjer je to z napisom prepovedano in v prostorih, kjer kajenje prepove sanitarna inšpekcija. Lastniki in uporabniki teh prostorov so dolžni pred vhodom v take prostore namestiti pepelnike in skrbeti za njihovo izpraznjevanje;
3. prenočevati po senikih, parkih, v zapuščenih vozilih in v drugih za to neprimernih prostorih;
4. nameščati transparente na javnih krajih, razen ob proslavah in drugih slovesnostih, ki jih prirejajo družbenopolitične organizacije, delovne organizacije, družbenopolitične skupnosti, društva, druge samoupravne skupnosti in krajevne skupnosti;
5. kartanje ali igranje drugih iger za denar oziroma kartanje ali igranje drugih iger, če to prepove organizacija združenega dela, zasebni gostinec ali za notranje zadeve pristojni občinski upravni organ. Prepoved mora biti izobešena na vidnem mestu;
6. aktivirati petarde ali podobna pirotehnična sredstva;
7. stopiti brez dovoljenja v prostore, zgradbe ali na kraj, kjer je vstop prepovedan, če je prepoved vidno označena, ali če je kraj kako drugače zavarovan;
8. ovirati ali motiti organizirane sprevode ter vznemirjati udeležence sprevodov.

6. člen

Da se zagotovi red, mir in družbena disciplina ter čistoča na javnih shodih in prireditvah ter javnih in drugih lokalih, je vodja shoda oziroma prireditve, poslovodja ali druga odgovorna oseba ter zasebni gostinec dolžan:

1. poskrbeti, da se odstranijo osebe, ki ogrožajo javni red in mir, vzbujajo zgražanje, motijo, nadlegujejo ali žalijo občane;
2. poskrbeti, da se mladina do 15. leta starosti po 21. uri ne zadržuje brez spremstva staršev ali skrbnikov na javnih prireditvah ali v javnem lokalu, kjer se točijo alkoholne pijače;
3. zaključiti prireditev ob uri, ki je navedena v posebni odločbi ali potrdilu o priglasitvi, ki jo določi Oddelek za notranje zadeve oziroma zapreti in izprazniti lokal po izteku obratovalnega časa;
4. poskrbeti za parkirne prostore ter za varnost vozil in red na parkirnih prostorih;
5. po končani prireditvi prostor očistiti in odstraniti postavljene objekte in ostale predmete;
6. zagotoviti izvršitev ukrepov in nalog iz odločbe ali potrdila pristojnega občinskega upravnega organa.

III. VARNOST LJUDI IN PREMOŽENJA

7. člen

Da se zavaruje premoženje in zdravje občanov ter družbeno in zasebno življenje je prepovedano:

1. zažigati odpadke, ostanke strupenih snovi, odpadlega olja, netiti ali prenašati ogenj na način, ki ogroža varnost občanov in premoženja ter kuriti ogenj v vetrovnem vremenu v bližini zgradbe in drugih objektov, travnikov, njiv, gozdov ali drugih krajih;
2. opustiti popravilo ali odstranitev objektov, ki ogrožajo varnost ljudi in premoženja;
3. poškodovati ali odstraniti svetilke javne razsvetljave ali jih puščati prižgane v dnevnem času;
4. pustiti živali brez nadzorstva, jih ščuvati ali plašiti. Pse so dolžni lastniki imeti privezane ali zaprte z opozorilom »Hud pes«. Lastniki so dolžni voditi pse na vrvici ali pa jih opremiti z nagobčnikom, če se gibljejo prosti;
5. z metanjem kamenja ali drugih predmetov ogrožati varnost ljudi in premoženja;

6. poškodovati, uničiti ali odstraniti priprave in naprave, ki služijo javnemu namenu;

7. na prireditvah ali v javnih lokalih imeti orožje ali nevarno orodje;

8. sankati, smučati, kotalkati ali igrati se na cestah;

9. uničiti, poškodovati ali kako drugače prizadeti cvetlične nasade, grede, okrasno grmičevje ali drevje, ki je namenjeno za okras ali lepši videz določenega območja ali kraja;

10. opustiti namestitev oziroma vzdrževanje varnostnih naprav pri gradnji in popravilu objektov;

11. zanemarjati ali opustiti popravila zgradb ali naprav, če to ogroža varnost ljudi;

12. imeti vodnjak, jašek, odprtino ali kanal nepokrit ali stopnice in druge naprave nezavarovane tako, da predstavljajo nevarnost;

13. parkirati ali garažirati na dovoznih ali hišnih vhodih;

14. z brezbrižno vožnjo poškropiti ali kako drugače onesnažiti ljudi in pročelja stavb;

15. prislanjati kolesa ob stene hiš, ograje, izložbe in na druga mesta, kjer bi to povzročilo škodo, oviralo promet ali kazilo estetski videz kraja. Lastniki oziroma upravljalci javnih lokalov in poslovnih zgradb pa so dolžni postaviti stojala za kolesa;

16. odmetavati goreče cigarete ali druge ogorke in pepel na kraju, kjer je možna nevarnost požara;

17. puščati predšolske otroke brez nadzorstva v stanovanjih, na cestah ali na drugih javnih mestih;

18. organizirati tekmovanja, vaje ali treninge v streljanju z orožjem izven organiziranih strelišč na krajih za katere predhodno ne izda soglasja občinski upravni organ pristojen za notranje zadeve;

19. voditi živali, razen službenih psov in psov vodičev slepih v trgovine, gostinske in druge javne lokale.

IV. VARSTVO ZDRAVJA IN ČISTOČE

8. člen

Zaradi zdravja in čistoče je prepovedano:

1. onesnaževati vodo, namenjeno ljudem in živini;

2. prevažati mrhovino, kosti, kože in podobne predmete v nezaprtih posodah ali pustiti te nezakopane na zato določenih mestih;

3. puščati odpadke ali fekalije na javna pota, obcestne jarke ali v druge kanale oziroma jarke, ki niso za to namenjeni;

4. gojiti v blokovskih naseljih in urbaniziranih zaselkih domače živali, če s smradom motijo okolico;

5. poškodovati, uničiti ali odstraniti smetnjake ali košare za odpadke postavljene na javnih mestih. Smetnjake in košare za odpadke so na javna mesta dolžni namestiti in skrbeti za njihovo izpraznjevanje lastniki in upravljalci javnih lokalov in mest ter poslovnih zgradb;

6. puščati greznice, odtočne kanale in smetnjake nezaprte ali opuščati čiščenje odtočnih kanalov in smetišč;

7. metati v kanalske požiralnike predmete, ki jih lahko zamašijo ali poškodujejo;

8. onesnažiti vodna zajetja in njihov ožji in širši varovalni pas;

9. pljuvati ali drugače onesnažiti tla ali predmete na javnih prostorih;

10. pisati in risati po zidovih, ograjah, javnih lokalih in vozilih ter prometnih površinah;

11. zanemariti osebno čistočo, snago v stanovanjih ali delavnicah, če to moti okolico, povzroča zgražanje in utegne škodovati zdravju ljudi;

12. zanemariti čistočo hleva v taki meri, da to moti normalno rejo živali in povečuje možnost nastanka bolezni ter otežuje zatiranje bolezni;

13. iztepati, izlivati ali metati z balkonov in oken karkoli; kar povzroča nesnago ali ogroža zdravje občanov.

V. VARSTVO ZUNANJEGA VIDEZA KRAJEV IN ZELENIH POVRŠIN

9. člen

Zaradi varstva zunanjega videza krajev in zelenih površin je prepovedano:

1. parkirati vozila na zelenicah ali travnikih in drugih kmetijskih površinah brez dovoljenja lastnika ali uporabnika;

2. puščati rabljena, neregistrirana motorna vozila ali druga vozila na parkiriščih in drugih prostorih, ki niso za to določeni;

3. postavljati šotore, avtomobilske prikolice za bivanje ali kako drugače taboriti na zemljiščih, ki niso določene za taborjenje. Organizirani skupini tabornikov lahko izda dovoljenje za taborjenje izven zemljišč, določenih za taborjenje upravni organ za notranje zadeve, po predhodnem soglasju lastnika ali upravljalca zemljišča;

4. poškodovati spomenike, prestavljati, prevračati ali onesnaževati klopi, mize, ograje in druge naprave v parkih in drugih javnih krajih;

5. postavljati cirkuške šotore in naprave za zabavo na krajih, ki niso za to določeni.

10. člen

Lastniki in uporabniki stanovanjskih hiš in poslovnih zgradb ob cestah oziroma hišni sveti so dolžni:

1. skrbeti, da so na objektih ob cestah in poteh nameščeni in vzdrževani žlebovi in odtoki meteornih voda, snežni ščitniki, strešne kritine, fasadni ometi in podobne naprave;

2. očistiti sneg, ki je ponoči zapadel ali padel s strehe na pločnike, dohode k stanovanjskim in poslovnim prostorom, kanalizacijske jaške in hidrante čimprej, najkasneje pa do 7.00 ure zjutraj, podnevi pa sproti oziroma takoj po prenehanju sneženja odstraniti novo zapadli sneg in sneg, ki pada s streh;

3. ob poledici posipavati pločnike ob stanovanjskih in poslovnih zgradbah s peskom in soljo;

4. odstraniti ruševine zgradb, ograje in druge objekte, ki niso sposobni za obnovo ali kvarijo podobo kraja, pa niso pod posebno zaščito;

11. člen

Organizacije združenega dela in krajevne skupnosti zadolžene za pluženje in čiščenje cest, pločnikov in drugih prometnih površin, so dolžne:

— odstraniti sneg
— posipavati zaledenele prometne površine
— odstranjevati druge ovire, ki ogrožajo javni promet

12. člen

Izložbe morajo biti primerne in lepo urejene, ne glede na to, v kakšne namene je uporabljen lokal, h kateremu spadajo. Za urejenost izložb so odgovorni uporabniki lokalov, h kateremu spadajo izložbe.

VI. KAZENSKE DOLOČBE

13. člen

Z denarno kaznijo od 10.000 do 30.000 din se kaznuje za prekršek pravna oseba ali oseba, ki opravlja samostojno dejavnost, če:

1. toči ali prodaja alkoholne pijače pred sedmo uro zjutraj (1. točka 5. člen)

2. ne odstrani snega, ne posipava poledenelih prometnih površin ali ne odstrani druge ovire, ki ogroža javni promet (11. člen)

Poleg pravne osebe se za prekršek kaznuje tudi njena odgovorna oseba z denarno kaznijo od 1.000 do 5.000 din.

14. člen

Z donarno kaznijo od 5.000 do 15.000 din se kaznuje za prekršek pravna oseba in uporabnik lokalov, h kateremu spadajo izložbe.

1. če ne ureja izložb (12. člen)

Z denarno kaznijo od 500 do 2.500 din se za prekršek iz tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe.

15. člen

Z denarno kaznijo od 3.000 do 15.000 din se kaznuje za prekršek, kdor prekrši določila 2., 3., 4., 5., 6., 7., in 8. točke 5. člena tega odloka.

16. člen

Z denarno kaznijo od 2.000 do 10.000 din se kaznuje za prekršek, kdor prekrši določila 3. in 6. člena tega odloka.

17. člen

Z denarno kaznijo od 1.000 do 5.000 din se kaznuje za prekršek, kdor prekrši določila 7. in 8. člena tega odloka.

18. člen

Z denarno kaznijo od 500 do 1.000 din se kaznuje, kdor opusti določila navedena v 10. členu tega odloka.

19. člen

Z denarno kaznijo 500 din se kaznuje za prekršek na kraju samem, kdor stori prekršek iz 9. člena tega odloka.

20. člen

Za prekršek po 19. členu tega odloka izterja denarno kazen takoj na mestu delavec milice, komunalni redar, tržni, sanitarni ali komunalni inšpektor. O plačani denarni kazni mora biti izdano potrdilo. Če storilec prekrška denarne kazni ne plača, mu izda v tem členu določena uradna oseba plačilni nalog.

21. člen

Uvedbo postopka o prekršku po tem odloku predlagajo pooblaščeni inšpektorji, postaja milice ali oškodovanec.

22. člen

Z dnem, ko začne velajti ta odlok, preneha veljati odlok o javnem redu in miru v občini Lendava (Uradne objave št. 28/78).

23. člen

Ta odlok začne velajti osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 22—23/85—6
Datum: 31. 10. 1985

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Mirko HAJDINJAK l. r.

OBRAZLOŽITEV:

Še veljaven Odlok o javnem redu in miru v občini Lendava je bil sprejet v letu 1978 (Uradne objave občin Pomurja, št. 28/78). V tem času je nastalo precej sprememb na področju zakonodaje, zato je že nekoliko zastarel.

Oddelek za notranje zadeve — kot predlagatelj, je pripravil novi Odlok o javnem redu in miru v občini Lendava.

Osnutek tega odloka je bil obravnavan na 115. seji Izvršnega sveta SO Lendava, dne 2. 7. 1985. Izvršni svet je podal naslednje pripombe:

1. Črta se naj 2. točka 5. člena, ki se glasi »točiti in prodajati alkoholne pijače v lokalih, ki so namenjeni izključno za prehrano delavcev«.

2. V 2. točki 10. člena se naj spremeni čas tako, da se glasi ..... čimprej, najkasneje pa do 7.00 ure zjutraj ..... .

Iste pripombe sta podala družbenopolitični zbor in zbor krajevnih skupnosti na sejah, dne 18. 7. 1985.

Vse pripombe so bile upoštevane od strani predlagatelja ter vnešene v besedilo odloka.

Predlagamo zborom skupščine, da se predlog tega odloka sprejme v predloženem besedilu.

ODDELEK ZA NOTRANJE ZADEVE

220

Na podlagi 25. člena Zakona o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter urejanju pokopališč (Ur. list SRS, št. 34/84), 41. člena Zakona o komunalnih dejavnostih (Ur. list SRS, št. 8/82) in 277. člena statuta občine Lendava (Ur. objave pomurskih občin, št. 37/81) je Skupščina občine Lendava na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 31. 10. 1985 sprejela

ODLOK
o pokopališkem redu na območju občine Lendava

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Pokopališča v občini Lendava so:

1. Gornje, spodnje in novo pokopališče ter pokopališče pri Sv. Trojici za naselje Lendava, Trimlini in Lendavske gorice
2. Pokopališče Čentiba za naselje Čentiba
3. Pokopališče Dolina za naselje Dolina
4. Pokopališče Pince za naselje Pince in Pince marof
5. Pokopališče Petišovci za naselje Petišovci in Benica
6. Pokopališče Lakoš za naselje Gornji in Dolnji Lakoš
7. Pokopališče Gaberje za naselje Gaberje
8. Pokopališče Kot za naselje Kot
9. Pokopališče Kapca za naselje Kapca
10. Pokopališče Hotiza za naselje Hotiza
11. Pokopališče Velika Polana za naselje Velika Polana in Mala Polana (del)
12. Pokopališče Mala Polana za naselje Mala Polana (del)
13. Pokopališče Brezovica za naselje Brezovica
14. Pokopališče Žižki za naselje Žižki
15. Pokopališče Trnje za naselje Trnje
16. Pokopališče Črenšovci za naselje Črenšovci
17. Pokopališče Dolnja Bistrica za naselje Dolnja Bistrica
18. Pokopališče Srednja Bistrica za naselje Srednja Bistrica
19. Pokopališče Gornja Bistrica za naselje Gornja Bistrica
20. Pokopališče Odranci za naselje Odranci
21. Pokopališče Nedelica za naselje Nedelica
22. Pokopališče Turnišče za naselje Turnišče
23. Pokopališče Gomilice za naselje Gomilice
24. Pokopališče Renkovci za naselje Renkovci
25. Pokopališče Dobrovnik za naselje Dobrovnik
26. Pokopališče Strehovci za naselje Strehovci
27. Pokopališče Kobilje za naselje Kobilje
28. Pokopališče Žitkovci za naselje Žitkovci
29. Pokopališče Kamovci za naselje Kamovci
30. Pokopališče Radmožanci za naselje Radmožanci
31. Pokopališče Genterovci za naselje Genterovci
32. Pokopališče Mostje za naselje Mostje — Banuta
33. Pokopališče Dolga vas za naselje Dolga vas in Dolgovaške gorice ter
34. Židovsko pokopališče v Dolgi vasi

3. člen

S pokopališči v naseljih občine Lendava upravljajo KS (v nadaljnjem besedilu: upravljalec pokopališča) za samo mesto Lendava pa TOZD Komunala.

KS lahko pokopališča prenesejo v upravljanje komunalni delovni organizaciji. Prenos upravljanja se izvrši po pogodbi, ki se sklene med krajevno skupnostjo in komunalno delovno organizacijo.

Za vzdrževanje reda na Židovskem pokopališču v Dolgi vasi je zadolžena komunalna organizacija, stroške vzdrževanja pa zagotavlja Komunalna skupnost Občine Lendava.

4. člen

Na pokopališčih se pokopavajo:

— vsi, ki umrejo v okolišu, za katerega je pokopališče namenjeno z izjemo oseb, ki so izrazile željo, da želijo biti pokopane na katerem drugem pokopališču, ali če tako želijo svojci,

— vsi, ki umrejo v sosednjih naseljih ali v kakšnem drugem kraju, če tako želijo svojci ali če je tako želel pokojnik in izda dovoljenje za prevoz mrliča pristojni občinski upravni organ.

5 člen

Novo pokopališče v mestu Lendava ima mrliško vežico za polaganje umrlih na mrliški oder. Čuvanje umrlih doma v mestu Lendava ni dovoljeno.

V vseh drugih naseljih v občini se lahko umrli čuvajo doma ali v mrliški vežici, če jo pokopališče ima.

6. člen

Pokopališča, ki imajo mrliško vežico za polaganje umrlih na mrtvaški oder in prostor za obdukcijo, morajo biti opremljena po sanitarnotehničnih predpisih. V kolikor je potrebna obdukcija v kraju, kjer pokopališče nima urejenega prostora za obdukcijo, se le-ta opravi na pokopališču, ki ima za to predviden prostor. Upravljalec pokopališča je dolžan dati na razpolago prostor za obdukcijo.

Prevoz mrličev se v teh primerih opravi v posebej zato urejenem avtomobilu.

7. člen

Vsa pokopališča morajo imeti shrambo za orodje ter urejeno smetišče oz. kontejner.

Odvoz odpadkov se opravi v skladu z določbami občinskega odloka o obveznem odstranjevanju in odlaganju odpadkov.

Vsako pokopališče mora biti ograjeno z ustrezno ograjo ali živo mejo.

8. člen

Upravljalec pokopališča mora voditi za pokopališče načrt pokopališča z razdelitvijo na pokopališke oddelke in grobove v merilu 1:100, evidenco grobov z izkazom pokopanih oseb, datum pokopa ter evidenco najemnikov grobov.

9. člen

Grobovi so:

— enojni za pokop ene osebe
— rodbinski za pokop dveh ali več oseb
— otroški grobovi
— žarni grobovi ter
— grobišča

Gradnja novih grobnic ni dovoljena.

10. člen

Mere grobnega prostora so: dolžina 2,60 m, širina 1,0 m, širina za rodbinske grobove pa 2,0 m. Za umrle otroke do 10 let se določi ustrezna velikost grobnega prostora.

Minimalne mere grobne jame so: dolžina 2,20 m, širina 0,8 m, globina 1,80 m. Za otroke so jame krajše in zožene, vendar najmanj 1,20 m globine. Če je več istočasnih pokopov v isti grob, mora biti plast zemlje nad zadnjim pokopanim najmanj 1,50 m.

Poti med vrstami grobov so lahko široke najmanj 0,50 m.

Žare s pepelom umrlih se shranjujejo v žarnih grobovih, kolumbariju, rozariju ali v obstoječih grobovih in grobnicah.

Površino, mesto in obliko žarnega groba določi upravljalec pokopališča v skladu z načrtom pokopališča.

11. člen

Upravljalec pokopališča lahko določi poseben prostor na pokopališču za skupen pokop umrlih oseb v primeru elementarnih in drugih nesreč, za anonimne pokope ter raztrositev pepela.

12. člen

Pokop umrlih se opravi po vrstnem redu grobov, razen kadar gre za pokop žar, pokop v rodbinske grobove ali grobnice.

Ponoven pokop v isti grob je dovoljen po 10 letih, če je pokop izvršen v navadnih krstah iz mehkega lesa, sicer pa je ponoven pokop dovoljen po 15 letih.

Pokopavanje v tuj grob brez poprejšnjega soglasja dotedanjega koristnika grobnega prostora ni dovoljeno.

Odpiranje grobov pred rokom, določenim v drugem odstavku tega člena, je dopustno le v primeru, če je izdano ustrezno dovoljenje s strani občinskega organa pristojnega za občo upravo, ali po odredbi sodišča.

13. člen

Pokop v enojne, rodbinske in otroške grobove je dovoljen v navadnih krstah iz mehkega ali trdega lesa.

Pokop v grobnice pa je dovoljen le v kovinskih krstah ali v krstah iz trdega lesa s kovinskim vložkom.

14. člen

Prostor za grobove in grobnice oddaja v najem upravljalec pokopališča z najemno pogodbo, s katero se določijo pogoji najema v skladu s splošnim aktom komunalne skupnosti oz. krajevne skupnosti.

15. člen

Če se najemna pogodba iz 14. člena tega odloka po preteku dobe ne podaljša, upravljalec pokopališča pozove stranko, da to stori v roku enega meseca.

V kolikor stranka tega ne stori, sme upravljalec pokopališča grobni prostor dati v najem oz. uporabo drugemu koristniku.

16. člen

Grobovi in grobnice morajo biti v redu vzdrževani, spomladi in na dan mrtvih pa temeljito očiščeni.

Spomenik in druga znamenja in naprave ne smejo segati preko meje grobnega prostora.

Višina spomenikov in nagrobnikov lahko doseže le 1,0 m, širina pa mora biti primerna velikosti grobnega prostora.

Okrasno grmičevje se sme zasaditi samo po načrtu pokopališča ter z dovoljenjem upravljalca pokopališča.

17. člen

Za varstvo in vzdrževanje grobov borcev NOV, žrtev fašističnega nasilja in grobov zgodovinskega pomena veljajo določbe Samoupravnega sporazuma o prevzemu skrbi za urejanje, vzdrževanje in varstvo grobov borcev, spomenikov, spominskih plošč in drugih zgodovinskih objektov revolucionarnega delavskega gibanja na območju občine Lendava.

18. člen

Če je grob ali grobnica tako zanemarjen, da ogroža varnost ljudi in sosednjih grobov ali če kvari dostojanstvo in estetski videz pokopališča se šteje, da je zapuščen.

19. člen

Lastnike spomenikov ali grobnic, zapuščenih grobov (15. člen, 16. člen) pozove upravljalec pokopališča z javnim razpisom, da z njimi razpolagajo.

Če je razpis brezuspešen, proda upravljalec pokopališča v treh mesecih po razpisu predmete na javni dražbi. Predmete namenjene prodaji na javni dražbi, oceni tričlanska komisija, ki jo imenuje upravljalec pokopališča. Javna dražba se objavi na krajevno običajen način, vsaj en mesec pred dražbo.

20. člen

Cene za pogrebne in pokopališke storitve določa upravljalec pokopališča. Spremljanje teh cen opravlja pristojen upravni organ pri SO Lendava na način kot to določa Zakon o družbeni kontroli cen.

II. PRAVICE IN DOLŽNOSTI UPRAVLJALCA POKOPALIŠČA

21. člen

Upravljalec pokopališča opravlja zlasti naslednje naloge:

— ugotavlja pravilnost mrliških dokumentov,

— določa cene za pogrebne in druge pokopališke storitve,

— nastavlja in razrešuje grobarje s .lenitvijo pogodbe ter določa njegove dolžnosti,

— vodi evidenco prihodkov in izdatkov oziroma ustrezno finančno poslovanje,

— oddaja in sklepa najemne pogodbe za grobove in grobnice ter vodi register sklenjenih pogodb,

— določa mesto, dan in uro pokopa v sporazumu z naročnikom,

— opravlja pokope in prekope grobov,

— skrbi za red in snago v mrliški vežici in na pokopališču ter za vzdrževanje ograj, objektov in naprav,

— vodi evidenco grobov in pokopanih oseb,

— skrbi za izvrševanje občinskega odloka o pogrebnih svečanostih na območju občine Lendava (Ur. objave št. 2/75),

— opravlja druge naloge in opravila v skladu z veljavnimi predpisi s tega področja.

22. člen

Dolžnost grobarja je, da pred izkopom jame ustrezno zavaruje sosednje spomenike, grobnice in grobove ter pazi, da pri izkopu in zasipu grobne jame ne pride do poškodovanja le-teh.

V kolikor bi do poškodbe prišlo, imenuje upravljalec pokopališča komisijo, ki ugotovi vzroke ter oceni nastalo škodo in odredi, kdo je dolžnik plačila le-te.

23. člen

Upravljalec pokopališča je dolžan vrednostne predmete ob prekopu grobov zavarovati ter jih shraniti. Najdene predmete mora upravljalec pokopališča izročiti upravičencu oziroma ravnati z njimi v skladu z veljavnimi predpisi.

III. OSTALE DOLOČBE

24. člen

Pokop umrlega se prijavi upravljalcu pokopališča po ugotovljeni smrti. Svojci se z upravljalcem pokopališča dogovorijo o vseh pokopaliških in pogrebnih storitvah.

Upravljalec pokopališča ne sme izvesti pokopa, če mu ob prijavi oz. pred pokopom niso predloženi ustrezni mrliški dokumenti ali dovoljenje pristojnega upravnega organa.

25. člen

Vsak, ki obišče pokopališče oz. mrliško vežico je dolžan opustiti vse, kar žali pieteto do umrlih.

Prepovedano je:

— nedostojno vedenje, vpitje, žvižganje, razgrajanje ipd.,

— stopanje in hoja po grobovih,

— odlaganje odpadkov in smeti, razen na za to določen prostor,

— trganje zelenja in cvetja na tujih grobovih in nasadih,

— vožnja s kolesi in motornimi vozili ali njihovo shranjevanje na pokopališkem prostoru,

— poškodovanje grobov, vežice, ograje, nasadov, naprav in predmetov na pokopališkem prostoru,

— odtujevanje predmetov z grobov, vežice in pokopaliških prostorov.

26. člen

Prekopi na željo stranke zaradi prevoza posmrtnih ostankov v drug kraj ali na drugo pokopališče se dovolijo šele po izteku mirovalne dobe.

Za vsak prekop oz. izkop mrliča je potrebno soglasje občinskega organa pristojnega za občo upravo.

27. člen

Na pokopališču pri Sv. Trojici se prepoveduje urejanje novih grobov. V že obstoječe grobove in grobnice se lahko pokopljejo le ožji sorodniki že pokopanega.

IV. KAZENSKE DOLOČBE

28. člen

Z denarno kaznijo od 500 din do 5.000 din se kaznuje za prekršek oseba, ki krši določila 25. člena tega odloka.

29. člen

Z denarno kaznijo od 500 do 15.000 din se kaznuje za prekršek oseba, ki:

— pokoplje umrlega v tuj grob ali grobnico brez dovoljenja lastnika ali v prazen grob pred določenim rokom (12. člen),

— uredi grob ali grobnico brez dovoljenja upravljalca pokopališča (14. člen),

— krši določbe 16. člena.

Za prekršek, ki ga stori po tem členu pravna oseba, se kaznuje z denarno kaznijo od 2.500 do 50.000 din. Odgovorna pravna oseba pa z denarno kaznijo od 500 do 15.000 din.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

30. člen

Nadzor nad izvajanjem določil tega odloka opravlja sanitarni inšpektor.

31. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odlok, preneha veljati odlok o pokopališkem redu za pokopališča na območju občine Lendava (Ur. objave pomurskih občin, št. 2/75).

32. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi.

Številka: 352-9/74-3

Lendava: 2. 9. 1985

Predsednik
SO Lendava
Mirko HAJDINJAK, l. r.

221

Na podlagi 115. člena Dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 (Ur. list SRS št. 30/83) ter na podlagi 265. člena Statuta občine Lendava (Uradne objave Pomurskih občin št. 37/81, sta Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti dne 31.10. 1985 sprejela

ODLOK

o zavarovanju in splošni prepovedi gradnje ob izmeritvenih znamenjih določenih točk geodetskih izmer na območju občine Lendava.

1. člen

Da se zagotovi nemoteno opravljanje geodetskih del, je s tem odlokom razglašena splošna prepoved gradnje ob izmeritvah znamenjih pri točkah:

Trig. točka 1. reda št. 388 Lendavske gorice

Fundametalni reper št. 3052 Lendava in vizirnih linijah med točkami:

S trig. točke št. 388 na št. 387 Kamenek, štev. 389 Kotoriba, št. 222 Kalnik, štev. 517 Jeruzalem.

Splošna prepoved gradnje velja za nadzemne objekte v razdalji 5 metrov okrog izmeritvenega znamenja in 5 metrov vstran od vizirne linije.

2. člen

Območje prepovedi gradnje vseh nadzemnih objektov velja na naslednjih zemljiško-katastrskih parcelah: 3468/1, 3468/2, 3470-del, 3464/8, 3467/1, 3467/2, 3467/3-del k. o. Lendava in parceli 4789 k. o. Dolga vas.

3. člen

Meja območja splošne prepovedi gradnje je vrisana in prikazana na kopijah zemljiško-katastrskih načrtov v merilu 1:1000 in 1:2000 ter na kopijah temeljnih topografskih načrtov v merilu 1:5000, ki jih hrani in vzdržuje občinska Geodetska uprava in so na vpogled občanom, organom in organizacijam v prostorih občinsko Geodetske uprave Lendava.

4. člen

Investitorji posameznih nadzemnih objektov pri točkah navedenih v 1. členu tega odloka, so dolžni priložiti k lokacijski dokumentaciji soglasje Republiške geodetske uprave. Zahtevek za izdajo soglasja se vloži pri občinskem geodetskem organu.

5. člen

Ta odlok začne veljati 8 dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 45-55/1-85
Datum: 31. 10. 1985

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Hajdinjak Mirko, l. r.

222

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS št. 23/77) in 62. člena statuta KS Turopolje M. Sobota je skupščina KS Turopolje M. Sobota na svoji seji dne 12.11. 1985 po predhodni odločitvi na zboru delovnih ljudi in občanov sprejela

SKLEP O RAZPISU REFERENDUMA ZA UVEDBO SAMOPRISPEVKA V KRAJEVNI SKUPNOSTI TUROPOLJE MURSKA SOBOTA

1. člen

Na območju KS Turopolje Murska Sobota, se razpiše referendum za uvedbo denarnega samoprispevka za sofinanciranje gradnje šolskih objektov, investicijsko vzdrževanje kulturnih objektov, objektov za dnevno bivanje otrok in komunalnih objektov.

2. člen

Program gradnje šolskih objektov obsega:

— gradnjo večnamenske telovadnice pri OŠ E. Kardelj v Murski Soboti 161.000.000 din

— dograditev OŠ K. D. Kajuh v M. Soboti 98.000.000 din

Skupna vrednost del je 259.000.000 din po cenah iz leta 1984. Od tega se bo v naši KS zbralo 7.563.661 din. Razlika potrebnih sredstev za izvedbo programa bo zagotovljena iz sredstev osnovnih šol, občinskega samoprispevka, sisa za vzgojo in izobraževanje občine in republike, sredstev drugih KS in sredstev ozdov.

3. člen

Program vzdrževanja kulturnih objektov:

— sofinanciranje investicijskega vzdrževanja temeljev in hidroizolacije grajske zgradbe in obnove prostorov 20.800.000 din

— sofinanciranje investicijskega vzdrževanja grajske dvorane 10.000.000 din

Skupna vrednost del je 30.800.000 din, po cenah iz leta 1984. Od tega bi v KS zbrali 1.500.000 din. Razlika potrebnih sredstev bo zagotovljena iz sredstev kulturne skupnosti občine in republike ter drugih KS mesta Murska Sobota.

4. člen

Program gradnje prostorov za otroško varstvo (dnevno bivanje otrok):

— za 4 oddelke za dnevno bivanje otrok 34.000.000 din. Skupna naložba je 34.000.000 din, vrednost po cenah iz leta 1984, od tega bomo v KS zbrali 2.000.000 din. Razliko bodo prispevali Skupnost otroškega varstva, Samoupravna stanovanjska skupnost občine Murska Sobota, VVZ in druge KS mesta Murska Sobota.

Program za vzdrževanje komunalnih objektov:

— asfaltiranje ulic: N. Tesla, Žitna, Šercerjevo nas., Klavniška, del I. L. Ribarja in pločnika na Titovi ulici;

— kanalizacijski in vodovodni priključki, v ulicah: Titova, Gregorčičeva, del I. Regenta in del Gregorčičeve;

— asfaltiranje ulic: del I. Regenta, Ob progi, del Gregorčičeve in Mala nova;

— Strojno krpanje z asfaltom (v povprečni debelini 2,5 cm) v delu Cvetkove, Arh. Novaka, J. Kramarja, Tomšičeve ulice, dela Tomšičevega nas., dela Mladinske ulice in čiščenje Malega Dobla;

— ureditev pločnikov (ena stran) v ulicah Arh. Novaka, Cankarjeva, Št. Kovača, Kidričeva, Kroška, del St. Rozmana okoli železniške postaje in parkirišča pri ul. N. Tesla.

Skupna vrednost vzdrževalnih del znaša 160.000.000 din, po cenah iz leta 1984. Od tega se bo s samoprispevkom zbralo v KS 14.148.542 din. Razlika sredstev bo zagotovljena iz samoprispevka drugih mestnih KS, prispevka za uporabo stavbnega zemljišča, sredstev vzdrževanja komunalne skupnosti, namenskih sredstev za programa KS zbranih v komunalni skupnosti, prispevka krajanov in ozdov.

6. člen

Vrstni red del po programu iz 2., 3., 4. in 5. člena določi skupščina KS, prednost imajo investicije iz referendumskega programa 1981—1985.

7. člen

Referendum se razpisuje za celotno območje KS Turopolje. Samoprispevek se uvede za dobo 5 let, in sicer od 1. januarja 1986 do 31. decembra 1990. leta.

8. člen

Referendum bo v nedeljo, 15. decembra 1985, od 7. do 19. ure na glasovalnih mestih, ki jih določi volilna komisija KS.

9. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno prebivališče na območju KS Turopolje v naslednji višini:

— 1 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oz. nadomestil

— 1 % od pokojnin

— 2,5 % od katasterskega dohodka za katerega se plačuje davek

— 1,5 % od čistega osebnega dohodka in davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti

— občani, ki so na začasnem delu v tujini, bodo plačevali samoprispevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od poprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu

Pavšalni znesek samoprispevka ugotovi za vsako leto Izvršni svet Skupščine občine M. Sobota.

10. člen

Sredstva samoprispevka, ki se bodo zbrala po stopnjah iz 9. člena, bodo zaradi večanja osnov v petletnem obdobju večja od navedenih zneskov v 2. in 3. členu tega sklepa in se bodo v celoti uporabila za sofinanciranje programa gradnje šolskih in komunalnih objektov.

Sredstva samoprispevka se bodo zbirala na posebnem računu KS Turopolje M. Sobota.

KS Turopolje lahko sredstva samoprispevka, ki so začasno prosta vroči pri banki za določen čas v skladu z planom izgradnje šolskih, kulturnih, komunalnih objektov in objekta otroškega varstva.

11. člen

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

12. člen

Delavcem na začasnem delu v tujini, ki imajo na območju KS Turopolje pebivališče, bo v pripravljalnem postopku za razpis refeenduma posredovan program, ki bo pojasnjeval namen, vrsto, osnovo in višino samoprispevka ter obdobje, za katero se uvaja samoprispevek.

13. člen

Na referendumu glasujejo delovni ljudje in občani, ki so vpisani v volilnem imeniku, ter delovni ljudje, ki še nimajo splošne volilne pravice, so pa v delovnem razmerju in imajo stalno prebivališče na območju KS Turopolje Murska Sobota.

14. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico. Glasovnica vsebuje naslednje besedilo:

KS Turopolje Murska Sobota

GLASOVNICA

Za glasovanje na referendumu, 15. decembra 1985, o uvedbi krajevnega denarnega samoprispevka za sofinanciranje gradnje šolskih objektov, investicijsko vzdrževanje kulturnih objektov, objektov za dnevno bivanje otrok in komunalnih objektov. Samoprispevek se uvaja za dobo 5 let, in sicer od 1. januarja 1986 do 31. decembra 1990. Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče v KS Turopolje M. Sobota in sicer:

— 1 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oz. nadomestil

— 1 % od pokojnin

— 2,5 % od katasterskega dohodka za katerega se plačuje davek

— 1,5 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti

— občani, ki so na začasnem delu v tujini, bodo plačevali samoprispevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od povprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu.

Pavšalni znesek samoprispevka ugotovi za vsako leto Izvršni svet skupščine občine Murska Sobota.

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

GLASUJEM

ZA PROTI

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo ZA, če se strinja z uvedbo samoprispevka, oz. besedo PROTI, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

15. člen

Glasovnice morajo biti overjene s pečatom KS Turopolje M. Sobota

16. člen

Za izvedbo tega sklepa skrbi volilna komisija KS.

Pri izvedbi referenduma se smiselno uporabljajo določila zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

Nadzorstvo nad zbiranjem sredstev bo imela skupščina KS Turopolje M. Sobota.

17. člen

Sredstva za stroške pri izvedbi referenduma se zagotovijo v finančnem načrtu KS Turopolje M. Sobota.

18. člen

Skupščina KS sprejme sklep o uvedbi samoprispevka, če se bo večina vseh volilcev — glasovalcev na območju KS na referendumu odločila za uvedbo krajevnega samoprispevka.

19. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave.

M. Sobota, 12. 11. 1985

Predsednik skupščine KS
Koloman Rituper, l. r.

223

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS št. 23/77) in 62. člena statuta KS Boris Kidrič M. Sobota je skupščina KS Boris Kidrič M. Sobota na svoji seji dne 11. 11. 1985 po predhodni odločitvi na zboru delovnih ljudi in občanov sprejela

SKLEP O RAZPISU REFERENDUMA ZA UVEDBO SAMOPRISPEVKA V KRAJEVNI SKUPNOSTI BORIS KIDRIČ MURSKA SOBOTA

1. člen

Na območju KS Boris Kidrič Murska Sobota, se razpiše referendum za uvedbo denarnega samoprispevka za sofinanciranje gradnje šolskih objektov, investicijsko vzdrževanje kulturnih objektov, objektov za dnevno bivanje otrok in komunalnih objektov.

2. člen

Program gradnje šolskih objektov obsega:

— gradnjo večnamenske telovadnice pri OŠ E. Kardelj v Murski Soboti 161.000.000 din

— dograditev OŠ K. D. Kajuh v M. Soboti 98.000.000 din

Skupna vrednost del je 259.000.000 din po cenah iz leta 1984. Od tega se bo v naši KS zbralo 5.294.562 din. Razlika potrebnih sredstev za izvedbo programa bo zagotovljena iz sredstev osnovnih šol, občinskega samoprispevka, sisa za vzgojo in izobraževanje občine in republike, sredstev drugih KS in sredstev ozdov.

3. člen

Program vzdrževanja kulturnih objektov:

— sofinanciranje investicijskega vzdrževanja temeljev in hidroizolacije grajske zgradbe in obnove prostorov 20.800.000 din

— sofinanciranje investicijskega vzdrževanja grajske dvorane 10.000.000 din

Skupna vrednost del je 30.800.000 din, po cenah iz leta 1984. Od tega bi v KS zbrali 1.050.000 din. Razlika potrebnih sredstev bo zagotovljena iz sredstev kulturne skupnsoti občine in republike ter drugih KS mesta Murska Sobota.

4. člen

Program gradnje prostorov za otroško varstvo (dnevno bivanje otrok):

— za 4 oddelke za dnevno bivanje otrok 34.000.000 din.

Skupna naložba je 34.000.000 din, vrednost po cenah iz leta 1984, od tega bomo v KS zbrali 1.400.000 din. Razliko bodo prispevali Skupnost otroškega varstva, Samoupravna stanovanjska skupnost občine Murska Sobota, VVZ in druge KS mesta Murska Sobota.

5. člen

Program za vzdrževanje komunalnih objektov:

— asfaltiranje ulic: N. Tesla, Žitna, Šercerjevo nas., Klavniška, del I. L. Ribarja in pločnika na Titovi ulici;

— kanalizacijski in vodovodni priključki v ulicah: Titova, Gregorčičeva, del I. Regenta in del Gregorčičeve;

— asfaltiranje ulic: del I. Regenta, Ob progi, del Gregorčičeve in Mala nova;

— strojno krpanje z asfaltom (v povprečni debelini 2,5 cm) v delu Cvetkove, Arh. Novaka, J. Kramarja, Tomšičeve ulice, dela Tomšičevega nas., dela Mladinske ulice in čiščenje Malega Dobla;

— ureditev pločnikov (ena stran) v ulicah Arh. Novaka, Cankarjeva, Št. Kovača, Kidričeva, Kroška, del St. Rozmana okoli železniške postaje in parkirišča pri ul. N. Tesla.

Skupna vrednost vzdrževalnih del znaša 160.000.000 din, po cenah iz leta 1984. Od tega se bo s samoprispevkom zbralo v KS 9.903.979 din. Razlika sredstev bo zagotovljena iz samoprispevka drugih mestnih KS, prispevka za uporabo stavbnega zemljišča, sredstev vzdrževanja komunalne skupnosti, namenskih sredstev za programe KS zbranih v komunalni skupnosti, prispevka krajanov in ozdov.

6. člen

Vrstni red del po programu iz 2., 3., 4. in 5. člena določi skupščina KS, prednost imajo investicije iz referendumskega programa 1981—1985.

7. člen

Referendum se razpisuje za celotno območje KS Boris Kidrič M. Sobota. Samoprispevek se uvede za dobo 5 let, in sicer od 1. januarja 1986 do 31. decembra 1990. leta.

8. člen

Referendum bo v nedeljo, 15. decembra 1985, ob 7. do 19. ure na glasovalnih mestih, ki jih določi volilna komisija KS.

9. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno prebivališče na območju KS B. Kidrič M. Sobota v naslednji višini:

— 1 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oz. nadomestil

— 1 % od pokojnin

— 2,5 % od katasterskega dohodka za katerega se plačuje davek

— 1,5 % od čistega osebnega dohodka in davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti

— občani, ki so na začasnem delu v tujini, bodo plačevali samoprispevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od poprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu.

Pavšalni znesek samoprispevka ugotovi za vsako leto Izvršni svet Skupščine občine M. Sobota.

10. člen

Sredstva samoprispevka, ki se bodo zbrala po stopnjah iz 9. člena, bodo zaradi večanja osnov v petletnem obdobju večja od navedenih zneskov v 2. in 3. členu tega sklepa in se bodo v celoti uporabila za sofinanciranje programa gradnje šolskih in komunalnih objektov.

Sredstva samoprispevka se bodo zbirala na posebnem računu KS Boris Kidrič M. Sobota.

KS Boris Kidrič M. Sobota lahko sredstva samoprispevka, ki so začasno prosta vroči pri banki za določen čas v skladu z planom izgradnje šolskih kuturnih komunalnih objektov in objekta otroškega varstva.

11. člen

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

12. člen

Delavcem na začasnem delu v tujini, ki imajo na območju KS Boris Kidrič M. Sobota prebivališče, bo v pripravljalnem postopku za razpis referenduma posredovan program, ki bo pojasnjeval namen, vrsto, osnovo in višino samoprispevka ter obdobje, za katero se uvaja samoprispevek.

13. člen

Na referendumu glasujejo delovni ljudje in občani, ki so vpisani v volilnem imeniku, ter delovni ljudje, ki še nimajo splošne volilne pravice, so pa v delovnem razmerju in imajo stalno prebivališče na območju KS Boris Kidrič Murska Sobota.

14. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico. Glasovnica vsebuje naslednje besedilo:

KS Boris Kidrič Murska Sobota

GLASOVNICA

Za glasovanje na referendumu, 15. decembra 1985, o uvedbi krajevnega denarnega samoprispevka za sofinanciranje gradnje šolskih objektov, investicijsko vzdrževanje kulturnih objektov, objektov za dnevno bivanje otrok in komunalnih objektov. Samoprispevek se uvaja za dobo 5 let, in sicer od 1. januarja 1986 do 31. decembra 1990. Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče v KS Boris Kidrič M. Sobota in sicer:

— 1 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oz. nadomestil

— 1 % od pokojnin

— 2,5 % od katasterskega dohodka za katerega se plačuje davek

— 1,5 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti

— občani, ki so na začasnem delu v tujini, bodo plačevali samoprispevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od povprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu.

Pavšalni znesek samoprispevka ugotovi za vsako leto Izvršni svet skupščine občine Murska Sobota.

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

GLASUJEM

ZA PROTI

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo ZA, če se strinja z uvedbo samoprispevka, oz. besedo PROTI, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

15. člen

Glasovnice morajo biti overjene s pečatom KS Boris Kidrič M. Sobota.

16. člen

Za izvedbo tega sklepa skrbi volilna komisija KS Boris Kidrič M. Sobota. Pri izvedbi referenduma se smiselno uporabljajo določila zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

Nadzorstvo nad zbiranjem sredstev bo imela skupščina KS Boris Kidrič M. Sobota.

17. člen

Sredstva za stroške pri izvedbi referenduma se zagotovijo v finančnem načrtu KS Boris Kidrič M. Sobota.

18. člen

Skupščina KS sprejme sklep o uvedbi samoprispevka, če se bo večina vseh volilcev — glasovalcev na območju KS na referendumu odločila za uvedbo krajevnega samoprispevka.

19. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave.

M. Sobota, 11. 11. 1985

Predsednik skupščine KS
Emilija Županek, l. r.

224

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS št. 23/77) in 62. člena statuta KS Alija Kardoša M. Sobota je skupščina KS Alija Kardoša M. Sobota na svoji seji dne 13. 11. 1985 po predhodni odločitvi na zboru delovnih ljudi in občanov sprejela

SKLEP O RAZPISU REFERENDUMA ZA UVEDBO SAMOPRISPEVKA V KRAJEVNI SKUPNOSTI ALIJA KARDOŠA MURSKA SOBOTA

1. člen

Na območju KS Alija Kardoša Murska Sobota, se razpiše referendum za uvedbo denarnega samoprispevka za sofinanciranje gradnje šolskih objektov, investicijsko vzdrževanje kulturnih objektov, objektov za dnevno bivanje otrok in komunalnih objektov.

2. člen

Program gradnje šolskih objektov obsega:

— gradnjo večnamenske telovadnice pri OŠ E. Kardelj v Murski Soboti 161.000.000 din

— dograditev OŠ K. D. Kajuh v M. Soboti 98.000.000 din

Skupna vrednost del je 259.000.000 din po cenah iz leta 1984. Od tega se bo v naši KS zbralo 6.429.112 din. Razlika potrebnih sredstev za izvedbo programa bo zagotovljena iz sredstev osnovnih šol, občinskega samoprispevka, sisa za vzgojo in izobraževanje občine in republike, sredstev drugih KS in sredstev ozdov.

3. člen

Program vzdrževanja kulturnih objektov:

— sofinanciranje investicijskega vzdrževanja temeljev in hidroizolacije grajske zgradbe in obnove prostorov 20.800.000 din

— sofinanciranje investicijskega vzdrževanja grajske dvorane 10.000.000 din

Skupna vrednost del je 30.800.000 din, po cenah iz leta 1984. Od tega bi v KS zbrali 1.275.000 din. Razlika potrebnih sredstev bo zagotovljena iz sredstev kulturne skupnosti občine in republike ter drugih KS mesta Murska Sobota.

4. člen

Program gradnje prostorov za otroško varstvo (dnevno bivanje otrok):

— za 4 oddelke za dnevno bivanje otrok 34.000.000 din

Skupna naložba je 34.000.000 din, vrednost po cenah iz leta 1984, od tega bomo v KS zbrali 1.700.000 din. Razliko bodo prispevali Skupnost otroškega varstva, Samoupravna stanovanjska skupnost občine Murska Sobota, VVZ in druge KS mesta Murska Sobota.

5. člen

Program za vzdrževanje komunalnih objektov:

— asfaltiranje ulic: N. Tesla, Žitna, Šercerjevo nas., Klavniška, del I. L. Ribarja in pločnika na Titovi ulici;

— kanalizacijski in vodovodni priključki v ulicah: Titova, Gregorčičeva, del I. Regenta in del Gregorčičeve;

— asfaltiranje ulic: del I. Regenta, Ob progi, del Gregorčičeve in Mala nova;

— strojno krpanje z asfaltom (v povprečni debelini 2,5 cm) v delu Cvetkove, Arh. Novaka, J. Kramarja, Tomšičeve ulice, dela Tomšičevega nas., dela Mladinske ulice in čiščenje Malega Dobla;

— ureditev pločnikov (ena stran) v ulicah Arh. Novaka, Cankarjeva, Št. Kovača, Kidričeva, Kroška, del St. Rozmana okoli železniške postaje in parkirišča pri ul. N. Tesla.

Skupna vrednost vzdrževalnih del znaša 160.000.000 din, po cenah iz leta 1984. Od tega se bo s samoprispevkom zbralo v KS 12.026.260 din. Razlika sredstev bo zagotovljena iz samoprispevka drugih mestnih KS, prispevka za uporabo stavbnega zemljišča, sredstev vzdrževanja komunalne skupnosti, namenskih sredstev za programe KS zbranih v komunalni skupnosti, prispevka krajanov in ozdov.

6. člen

Vrstni red del po programu iz 2., 3., 4. in 5. člena določi skupščina KS, prednost imajo investicije iz referendumskega programa 1981—1985.

7. člen

Referendum se razpisuje za celotno območje KS Alija Kardoša. Samoprispevek se uvede za dobo 5 let, in sicer od 1. januarja 1986 do 31. decembra 1990. leta.

8. člen

Referendum bo v nedeljo, 15. decembra 1985, od 7. do 19. ure na glasovalnih mestih, ki jih določi volilna komisija KS.

9. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno prebivališče na območju KS Alija Kardoša v naslednji višini:

— 1 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oz. nadomestil

— 1 % od pokojnin

— 2,5 % od katastrskega dohodka za katerega se plačuje davek

— 1,5 % od čistega osebnega dohodka in davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti

— občani, ki so na začasnem delu v tujini, bodo plačevali samoprispevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od poprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu.

— pavšalni znesek samoprispevka ugotovi za vsako leto Izvršni svet Skupščine občine M. Sobota.

10. člen

Sredstva samoprispevka, ki se bodo zbrala po stopnjah iz 9. člena, bodo zaradi večanja osnov v petletnem obdobju večja od navedenih zneskov v 2. in 3. členu tega sklepa in se bodo v celoti uporabila za sofinanciranje programa gradnje šolskih in komunalnih objektov.

Sredstva samoprispevka se bodo zbirala na posebnem računu KS Alija Kardoša.

KS Alija Kardoša lahko sredstva samoprispevka, ki so začasno prosta vroči pri banki za določen čas v skladu z planom izgradnje šolskih, kulturnih, komunalnih objektov in objekta otroškega varstva.

11. člen

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

12. člen

Delavcem na začasnem delu v tujini, ki imajo na območju KS Alija Kardoša prebivališče, bo v pripravljalnem postopku za razpis referenduma posredovan program, ki bo pojasnjeval namen, vrsto,

osnovo in višino samoprispevka ter obdobje, za katero se uvaja samoprispevek.

13. člen

Na referendumu glasujejo delovni ljudje in občani, ki so vpisani v volilnem imeniku, ter delovni ljudje, ki še nimajo splošne volilne pravice, so pa v delovnem razmerju in imajo stalno prebivališče na območju KS Alija Kardoša Murska Sobota.

14. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico. Glasovnica vsebuje naslednje besedilo:

KS Alija Kardoša Murska Sobota

GLASOVNICA

Za glasovanje na referendumu, 15. decembra 1985, o uvedbi krajevnega denarnega samoprispevka za sofinanciranje gradnje šolskih objektov, investicijsko vzdrževanje kulturnih objektov, objektov za dnevno bivanje otrok in komunalnih objektov. Samoprispevek se uvaja za dobo 5 let, in sicer od 1. januarja 1986 do 31. decembra 1990. Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče v KS Alija Kardoša M. Sobota in sicer:

— 1 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oz. nadomestil

— 1 % od pokojnin

— 2,5 % od katastrskega dohodka za katerega se plačuje davek

— 1,5 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti

— občani, ki so na začasnem delu v tujini, bodo plačevali samoprispevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od povprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu.

Pavšalni znesek samoprispevka ugotovi za vsako leto Izvršni svet skupščine občine Murska Sobota.

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

GLASUJEM

ZA PROTI

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo ZA, če se strinja z uvedbo samoprispevka, oz. besedo PROTI, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

15. člen

Glasovnice morajo biti overjene s pečatom KS Alija Kardoša M. Sobota.

16. člen

Za izvedbo tega sklepa skrbi volilna komisija KS Alija Kardoša. Pri izvedbi referenduma se smiselno uporabljajo določila zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

Nadzorstvo nad zbiranjem sredstev bo imela skupščina KS Alija Kardoša M. Sobota.

17. člen

Sredstva za stroške pri izvedbi referenduma se zagotovijo v finančnem načrtu KS Alija Kardoša Murska Sobota.

18. člen

Skupščina KS sprejme sklep o uvedbi samoprispevka, če se bo večina vseh volilcev — glasovalcev na območju KS na referendumu odločila za uvedbo krajevnega samoprispevka.

19. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave.

M. Sobota, 13. 11. 1985

Predsednik skupščine KS
Ludvik Temlin, l. r.

225.

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS št. 23/77) in 62. člena statuta KS Park M. Sobota je skupščina KS Park M. Sobota na svoji seji dne 12. 11. 1985 po predhodni odločitvi na zboru delovnih ljudi in občanov sprejela

SKLEP O RAZPISU REFERENDUMA ZA UVEDBO SAMOPRISPEVKA V KRAJEVNI SKUPNOSTI PARK MURSKA SOBOTA

1. člen

Na območju KS Park Murska Sobota, se razpiše referendum za uvedbo denarnega samoprispevka za sofinanciranje gradnje šolskih objektov, investicijsko vzdrževanje kulturnih objektov, objektov za dnevno bivanje otrok in komunalnih objektov.

2. člen

Program gradnje šolskih objektov obsega:

— gradnjo večnamenske telovadnice pri OŠ E. Kardelj v Murski Soboti 161.000.000 din

— dograditev OŠ K. D. Kajuh v M. Soboti 98.000.000 din

Skupna vrednost del je 259.000.000 din po cenah iz leta 1984. Od tega se bo v naši KS zbralo 6.050.928 din. Razlika potrebnih sredstev za izvedbo programa bo zagotovljena iz sredstev osnovnih šol, občinskega samoprispevka, sisa za vzgojo in izobraževanje občine in republike, sredstev drugih KS in sredstev ozdov.

3. člen

Program vzdrževanja kulturnih objektov:

— sofinanciranje investicijskega vzdrževanja temeljev in hidroizolacije grajske zgradbe in obnove prostorov 20.800.000 din

— sofinanciranje investicijskega vzdrževanja grajske dvorane 10.000.000 din

Skupna vrednost del je 30.800.000 din, po cenah iz leta 1984. Od tega bi v KS zbrali 1.200.000 din. Razlika potrebnih sredstev bo zagotovljena iz sredstev kulturne skupnosti občine in republike ter drugih KS mesta Murska Sobota.

4. člen

Program gradnje prostorov za otroško varstvo (dnevno bivanje otrok):

— za 4 oddelke za dnevno bivanje otrok 34.000.000 din.

Skupna naložba je 34.000.000 din, vrednost po cenah iz leta 1984, od tega bomo v KS zbrali 1.600.000 din. Razliko bodo prispevali Skupnost otroškega varstva, Samoupravna stanovanjska skupnost občine Murska Sobota, VVZ in druge KS mesta Murska Sobota.

5. člen

Program za vzdrževanje komunalnih objektov:

— asfaltiranje ulic: N. Tesla, Žitna, Šercerjevo nas., Klavniška, del I. L. Ribarja in pločnika na Titovi ulici;

— kanalizacijski in vodovodni priključki v ulicah: Titova, Gregorčičeva, del I. Regenta in del Gregorčičeve;

— asfaltiranje ulic: del I. Regenta, Ob progi, del Gregorčičeve in Mala nova;

— strojno krpanje z asfaltom (v povprečni debelini 2,5 cm) v delu Cvetkove, Arh. Novaka, J. Kramarja, Tomšičeve ulice, dela Tomšičevega nas., dela Mladinske ulice in čiščenje Malega Dobla;

— ureditev pločnikov (ena stran) v ulicah Arh. Novaka, Cankarjeva, Št. Kovača, Kidričeva, Kroška, del St. Rozmana okoli železniške postaje in parkirišča pri ul. N. Tesla.

Skupna vrednost vzdrževalnih del znaša 160.000.000 din, po cenah iz leta 1984. Od tega se bo s samoprispevkom zbralo v KS 11.318.833 din. Razlika sredstev bo zagotovljena iz samoprispevka drugih mestnih KS, prispevka za uporabo stavbnega zemljišča, sredstev vzdrževanja komunalne skupnosti, namenskih sredstev za programe KS zbranih v komunalni skupnosti, prispevka krajanov in ozdov.

6. člen

Vrstni red del po programu iz 2., 3., 4. in 5. člena določi skupščina KS, prednost imajo investicije iz referendumskega programa 1981—1985.

7. člen

Referendum se razpisuje za celotno območje KS Park M. Sobota. Samoprispevek se uvede za dobo 5 let, in sicer od 1. januarja 1986 do 31. decembra 1990. leta.

8. člen

Referendum bo v nedeljo, 15. decembra 1985, od 7. do 19. ure na glasovalnih mestih, ki jih določi volilna komisija KS.

9. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno prebivališče na območju KS Park M. Sobota v naslednji višini:

— 1 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oz. nadomestil

— 1 % od pokojnin

— 2,5 % od katasterskega dohodka za katerega se plačuje davek

— 1,5 % od čistega osebnega dohodka in davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti

— občani, ki so na začasnem delu v tujini, bodo plačevali samoprispevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od poprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu

Pavšalni znesek samoprispevka ugotovi za vsako leto Izvršni svet Skupščine občine M. Sobota.

10. člen

Sredstva samoprispevka, ki se bodo zbrala po stopnjah iz 9. člena, bodo zaradi večanja osnov v petletnem obdobju večja od navedenih zneskov v 2. in 3. členu tega sklepa in se bodo v celoti uporabila za sofinanciranje programa gradnje šolskih in komunalnih objektov.

Sredstva samoprispevka se bodo zbirala na posebnem računu KS Park M. Sobota.

KS Park M. Sobota lahko sredstva samoprispevka, ki so začasno prosta vroči pri banki za določen čas v skladu z planom izgradnje šolskih, kulturnih, komunalnih objektov in objekta otroškega varstva.

11. člen

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

12. člen

Delavcem na začasnem delu v tujini, ki imajo na območju KS Park M. Sobota prebivališče, bo v pripravljalnem postopku za razpis referenduma posredovan program, ki bo pojasnjeval namen, vrsto, osnovo in višino samoprispevka ter obdobje, za katero se uvaja samoprispevek.

13. člen

Na referendumu glasujejo delovni ljudje in občani, ki so vpisani v volilnem imeniku, ter delovni ljudje, ki še nimajo splošne volilne pravice, so pa v delovnem razmerju in imajo stalno prebivališče na območju KS Park Murska Sobota.

14. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico. Glasovnica vsebuje naslednje besedilo:

KS Park Murska Sobota

GLASOVNICA

Za glasovanje na referendumu, 15. decembra 1985, o uvedbi krajevnega denarnega samoprispevka za sofinanciranje gradnje šolskih objektov, investicijsko vzdrževanje kulturnih objektov, objektov za dnevno bivanje otrok in komunalnih objektov. Samoprispevek se uvaja za dobo 5 let, in sicer od 1. januarja 1986 do 31. decembra 1990. Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče v KS M. Sobota in sicer:

— 1 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oz. nadomestil

— 1 % od pokojnin

— 2,5 % od katasterskega dohodka za katerega se plačuje davek

— 1,5 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti

— občani, ki so na začasnem delu v tujini, bodo plačevali samoprispevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od povprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu.

Pavšalni znesek samoprispevka ugotovi za vsako leto Izvršni svet skupščine občine Murska Sobota.

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

G L A S U J E M

ZA PROTI

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo ZA, če se strinja z uvedbo samoprispevka, oz. besedo PROTI, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

15. člen

Glasovnice morajo biti overjene s pečatom KS Park M. Sobota.

16. člen

Za izvedbo tega sklepa skrbi volilna komisija KS Park M. Sobota. Pri izvedbi referenduma se smiselno uporabljajo določila zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

Nadzorstvo nad zbiranjem sredstev bo imela skupščina KS Park M. Sobota.

17. člen

Sredstva za stroške pri izvedbi referenduma se zagotovijo v finančnem načrtu KS Park M. Sobota.

18. člen

Skupščina KS sprejme sklep o uvedbi samoprispevka, če se bo večina vseh volilcev — glasovalcev na območju KS na referendumu odločila za uvedbo krajevnega samoprispevka.

19. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave.

M. Sobota, 12. 11. 1985

Predsednik skupščine KS
Štefan Merklin, l. r.

226

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS št. 23/77) in 62. člena statuta KS Lendavska M. Sobota je skupščina KS Lendavska M. Sobota na svoji seji dne 12. 11. 1985 po predhodni odločitvi na zboru delovnih ljudi in občanov sprejela

SKLEP O RAZPISU REFERENDUMA ZA UVEDBO SAMOPRISPEVKA V KRAJEVNI SKUPNOSTI LENDAVSKA MURSKA SOBOTA

1. člen

Na območju KS Lendavska Murska Sobota, se razpiše referendum za uvedbo denarnega samoprispevka za sofinanciranje gradnje šolskih objektov, investicijsko vzdrževanje kulturnih objektov, objektov za dnevno bivanje otrok in komunalnih objektov.

2. člen

Program gradnje šolskih objektov obsega:

— gradnjo večnamenske telovadnice pri OŠ E. Kardelj v Murski Soboti 161.000.000 din

— dograditev OŠ K. D. Kajuh v M. Soboti 98.000.00 din

Skupna vrednost del je 259.000.00 din po cenah iz leta 1984. Od tega se bo v naši KS zbralo 6.807.295 din. Razlika potrebnih sredstev za izvedbo programa bo zagotovljena iz sredstev osnovnih šol, občinskega samoprispevka, sisa za vzgojo in izobraževanje občine in republike, sredstev drugih KS in sredstev ozdov.

3. člen

Program vzdrževanja kulturnih objektov:

— sofinanciranje investicijskega vzdrževanja temeljev in hidroizolacije grajske zgradbe in obnove prostorov 20.800.000 din

— sofinanciranje investicijskega vzdrževanja grajske dvorane 10.000.000 din

Skupna vrednost del je 30.800.00 din, po cenah iz leta 1984. Od tega bi v KS zbrali 1.350.00 din. Razlika potrebnih sredstev bo zagotovljena iz sredstev kulturne skupnosti občine in republike ter drugih KS mesta Murska Sobota.

4. člen

Program gradnje prostorov za otroško varstvo (dnevno bivanje otrok):

— za 4 oddelke za dnevno bivanje otrok 34.000.00 din.

Skupna naložba je 34.000.000 din, vrednost po cenah iz leta 1984, od tega bomo v KS zbrali 1.800.000 din. Razliko bodo prispevali Skupnost otroškega varstva, Samoupravna stanovanjska skupnost občine Murska Sobota, VVZ in druge KS mesta Murska Sobota.

5. člen

Program za vzdrževanje komunalnih objektov:

— asfaltiranje ulic: N. Tesla, Žitna, Šercerjevo nas., Klavniška, dela I. L. Ribarja in pločnika na Titovi ulici;

— kanalizacijski in vodovodni priključki v ulicah: Titova, Gregorčičeva, del I. Regenta in del Gregorčičeve;

— asfaltiranje ulic: del I. Regenta, Ob progi, del Gregorčičeve in Mala nova;

— strojno krpanje z asfaltom (v povprečni debelini 2,5 cm) v delu Cvetkove, Arh. Novaka, J. Kramarja, Tomšičeve ulice, dela Tomšičevega nas., dela Mladinske ulice in čiščenje Malega Dobla;

— ureditev pločnikov (ena stran) v ulicah Arh. Novaka, Cankarjeva, Št. Kovača, Kidričeva, Kroška, del St. Rozmana okoli železniške postaje in parkirišča pri ul. N. Tesla.

Skupna vrednost vzdrževalnih del znaša 160.000.000 din, po cenah iz leta 1984. Od tega se bo s samoprispevkom zbralo v KS 12.733.687 din. Razlika sredstev bo zagotovljena iz samoprispevka drugih mestnih KS, prispevka za uporabo stavbnega zemljišča, sredstev vzdrževanja komunalne skupnosti, namenskih sredstev za programe KS zbranih v komunalni skupnosti, prispevka krajanov iz ozdov.

6. člen

Vrstni red del po programu iz 2., 3., 4. in 5. člena določi skupščina KS, prednost imajo investicije iz referendumskega programa 1981 — 1985.

7. člen

Referendum se razpisuje za celotno območje KS Lendavska. Samoprispevek se uvede za dobo 5 let, in sicer od 1. januarja 1986 do 31. decembra 1990. leta.

8. člen

Referendum bo v nedeljo, 15. decembra 1985, od 7. do 19. ure na glasovalnih mestih, ki jih določi volilna komisija KS.

9. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno prebivališče na območju KS Lendavska v naslednji višini:

— 1 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oz. nadomestil

— 1 % od pokojnin
— 2,5 % od katasterskega dohodka za katerega se plačuje davek
— 1,5 % od čistega osebnega dohodka in davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti
– občani, ki so na začasnem delu v tujini, bodo plačevali samoprispevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od poprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu
— Pavšalni znesek samoprispevka ugotovi za vsako leto Izvršni svet Skupščine občine M. Sobota.

10. člen

Sredstva samoprispevka, ki se bodo zbrala po stopnjah iz 9. člena, bodo zaradi večanja osnov v petletnem obdobju večja od navedenih zneskov v 2. in 3. členu tega sklepa in se bodo v celoti uporabila za sofinanciranje programa gradnje šolskih in komunalnih objektov.

Sredstva samoprispevka se bodo zbirala na posebnem računu KS Lendavska M. Sobota.

KS Lendavska lahko sredstva samoprispevka, ki so začasno prosta vroči pri banki za določen čas v skladu z planom izgradnje šolskih, kulturnih komunalnih objektov in objekta otroškega varstva.

11. člen

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

12. člen

Delavcem na začasnem delu v tujini, ki imajo na območju KS Lendavska prebivališče, bo v pripravljalnem postopku za razpis referenduma posredovan program, ki bo pojasnjeval namen, vrsto, osnovo in višino samoprispevka ter obdobje, za katero se uvaja samoprispevek.

13. člen

Na referendumu glasujejo delovni ljudje in občani, ki so vpisani v volilnem imeniku, ter delovni ljudje, ki še nimajo splošne volilne pravice, so pa v delovnem razmerju in imajo stalno prebivališče na območju KS Lendavska Murska Sobota.

14. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico. Glasovnica vsebuje naslednje besedilo:

KS Lendavska Murska Sobota

GLASOVNICA

Za glasovanje na referendumu, 15. decembra 1985, o uvedbi krajevnega denarnega samoprispevka za sofinanciranje gradnje šolskih objektov, investicijsko vzdrževanje kulturnih objektov, objektov za dnevno bivanje otrok in komunalnih objektov. Samoprispevek se uvaja za dobo 5 let, in sicer od 1. januarja 1986 do 31. decembra 1990. Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče v KS M. Sobota in sicer:
— 1 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oz. nadomestil
— 1 % od pokojnin
— 2,5 % od katasterskega dohodka za katerega se plačuje davek
— 1,5 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti
— občani, ki so na začasnem delu v tujini, bodo plačevali samoprispevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od povprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu.

Pavšalni znesek samoprispevka ugotovi za vsako leto Izvršni svet skupščine občine Murska Sobota.

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

GLASUJEM

ZA PROTI

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo ZA, če se strinja z uvedbo samoprispevka, oz. besedo PROTI, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

15. člen

Glasovnice morajo biti overjene s pečatom KS Lendavska M. Sobota.

16. člen

Za izvedbo tega sklepa skrbi volilna komisija KS Lendavska M. Sobota. Pri izvedbi referenduma se smiselno uporabljajo določila zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

Nadzorstvo nad zbiranjem sredstev bo imela skupščina KS Lendavska M. Sobota.

17. člen

Sredstva za stroške pri izvedbi referenduma se zagotovijo v finančnem načrtu KS Lendavska M. Sobota.

18. člen

Skupščina KS sprejme sklep o uvedbi samoprispevka, če se bo večina vseh volilcev — glasovalcev na območju KS na referendumu odločila za uvedbo krajevnega samoprispevka.

19. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave.

M. Sobota, 12. 11. 1985

Predsednik skupščine KS
Daniel Srnec, l. r.

227

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS št. 23/77) in 62. člena statuta KS Partizan M. Sobota je skupščina KS Partizan M. Sobota na svoji seji dne 13. 11. 1985 po predhodni odločitvi na zboru delovnih ljudi in občanov sprejela

SKLEP O RAZPISU REFERENDUMA ZA UVEDBO SAMOPRISPEVKA V KRAJEVNI SKUPNOSTI PARTIZAN MURSKA SOBOTA

1. člen

Na območju KS Partizan Murska Sobota, se razpiše referendum za uvedbo denarnega samoprispevka za sofinanciranje gradnje šolskih objektov, investicijsko vzdrževanje kulturnih objektov, objektov za dnevno bivanje otrok in komunalnih objektov.

2. člen

Program gradnje šolskih objektov obsega:
— gradnjo večnamenske telovadnice pri OŠ E. Kardelj v Murski Soboti 161.000.000 din
— dograditev OŠ K. D. Kajuha v M. Soboti 98.000.000 din

Skupna vrednost del je 259.000.000 din po cenah iz leta 1984. Od tega se bo v naši KS zbralo 5.672.745 din. Razlika potrebnih sredstev za izvedbo programa bo zagotovljena iz sredstev osnovnih šol, občinskega samoprispevka, sisa za vzgojo in izobraževanje občine in republike, sredstev drugih KS in sredstev ozdov.

3. člen

Program vzdrževanja kulturnih objektov:
— sofinanciranje investicijskega vzdrževanja temeljev in hidroizolacije grajske zgradbe in obnove prostorov 20.800.000 din
— sofinanciranje investicijskega vzdrževanja grajska dvorana 10.000.000 din

Skupna vrednost del je 30.800.000 din, po cenah iz leta 1984. Od tega bi v KS zbrali 1.125.000 din. Razlika potrebnih sredstev bo zagotovljena iz sredstev kulturne skupnosti občine in republike ter drugih KS mesta Murska Sobota.

4. člen

Program gradnje prostorov za otroško varstvo (dnevno bivanje otrok):
— za 4 oddelke za dnevno bivanje otrok 34.000.000 din.

Skupaj naložba je 34.000.000 din, vrednost po cenah iz leta 1984, od tega bomo v KS zbrali 1.500.000 din. Razliko bodo prispevali Skupnost otroškega varstva, Samoupravna stanovanjska skupnost občine Murska Sobota, VVZ in druge KS mesta Murska Sobota.

5. člen

Program za vzdrževanje komunalnih objektov:
— asfaltiranje ulic: N. Tesla, Žitna, Šercerjevo nas., Klavniška, del I. L. Ribarja in pločnika na Titovi ulici;
— kanalizacijski in vodovodni priključki v ulicah: Titova, Gregorčičeva, del I. Regenta in del Gregorčičeve;
— asfaltiranje ulic: del I. Regenta, Ob progi, del Gregorčičeve in Mala nova;
— strojno krpanje z asfaltom (v povprečni debelini 2,5 cm) v delu Cvetkove, Arh, Novaka, J. Kramarja, Tomšičeve ulice, dela Tomšičevega nas., dela Mladinske ulice in čiščenje Malega Dobla;
— ureditev pločnikov (ena stran) v ulicah Arh. Novaka, Cankarjeva, Št. Kovača, Kidričeva, Kroška, del St. Rozmana okoli železniške postaje in parkirišča pri ul. N. Tesla.

Skupna vrednost vzdrževalnih del znaša 160.000.000 din, po cenah iz leta 1984. Od tega se bo s samoprispevkom zbralo v KS 10.611.406 din. Razlika sredstev bo zagotovljena iz samoprispevka drugih mestnih KS, prispevka za uporabo stavbnega zemljišča, sredstev vzdrževanja komunalne skupnosti, namenskih sredstev za programe KS zbranih v komunalni skupnosti, prispevka krajanov in ozdov.

6. člen

Vrstni red del po programu iz 2., 3., 4. in 5. člena določi skupščina KS, prednost imajo investicije iz referendumskega programa 1981—1985.

7. člen

Referendum se razpisuje za celotno območje KS Partizan M. Sobota. Samoprispevek se uvede za dobo 5 let, in sicer od 1. januarja 1986 do 31. decembra 1990. leta.

8. člen

Referendum bo v nedeljo, 15. decembra 1985, od 7. do 19. ure na glasovalnih mestih, ki jih določi volilna komisija KS.

9. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno prebivališče na območju KS Partizan M. Sobota v naslednji višini:

— 1 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oz. nadomestil

— 1 % od pokojnin

— 2,5 % od katasterskega dohodka za katerega se plačuje davek

— 1,5 % od čistega osebnega dohodka in davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti

— občani, ki so na začasnem delu v tujini, bodo plačevali samoprispevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od poprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu

— Pavšalni znesek samoprispevka ugotovi za vsako leto Izvršni svet Skupščine občine M. Sobota.

10. člen

Sredstva samoprispevka, ki se bodo zbrala po stopnjah iz 9. člena, bodo zaradi večanja osnov v petletnem obdobju večja od navedenih zneskov v 2. in 3. členu tega sklepa in se bodo v celoti uporabila za sofinanciranje programa gradnje šolskih in komunalnih objektov.

Sredstva samoprispevka se bodo zbirala na posebnem računu KS Partizan M. Sobota.

KS Partizan M. Sobota lahko sredstva samoprispevka, ki so začasno prosta vroči pri banki za določen čas v skladu z planom izgradnje šolskih, kulturnih, komunalnih objektov in objekta otroškega varstva.

11. člen

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

12. člen

Delavcem na začasnem delu v tujini, ki imajo na območju KS Partizan M. Sobota prebivališče, bo v pripravljalnem postopku za razpis referenduma posredovan program, ki bo pojasnjeval namen, vrsto, osnovo in višino samoprispevka ter obdobje, za katero se uvaja samoprispevek.

13. člen

Na referendumu glasujejo delovni ljudje in občani, ki so vpisani v volilnem imeniku, ter delovni ljudje, ki še nimajo splošne volilne pravice, so pa v delovnem razmerju in imajo stalno prebivališče na obnočju KS Partizan Murska Sobota.

14. člen

Volici glasujejo neposredno in tajno z glasovnico. Glasovnica vsebuje naslednje besedilo:

KS Partizan Murska Sobota

GLASOVNICA

Za glasovanje na referendumu, 15. decembra 1985, o uvedbi krajevnega denarnega samoprispevka za sofinanciranje gradnje šolskih objektov, investicijsko vzdrževanje kulturnih objektov, objektov za dnevno bivanje otrok in komunalnih objektov. Samoprispevek se uvaja za dobo 5 let, in sicer od 1. januarja 1986 do 31. decembra 1990. Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče v KS Partizan M. Sobota in sicer:

— 1 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oz. nadomestil

— 1 % od pokojnin

— 2,5 % od katasterskega dohodka za katerega se plačuje davek

— 1,5 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti

— občani, ki so na začasnem delu v tujini, bodo plačevali samoprispevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od povprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu.

Pavšalni znesek samoprispevka ugotovi za vsako leto Izvršni svet skupščine občine Murska Sobota.

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

GLASUJEM

ZA PROTI

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo ZA, če se strinja z uvedbo samoprispevka, oz. besedo PROTI, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

15. člen

Glasovnice morajo biti overjene s pečatom KS Partizan M. Sobota.

16. člen

Za izvedbo tega sklepa skrbi volilna komisija KS Partizan M. Sobota. Pri izvedbi referenduma se smiselno uporabljajo določila zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

Nadzorstvo nad zbiranjem sredstev bo imela skupščina KS Partizan M. Sobota.

17. člen

Sredstva za stroške pri izvedbi referenduma se zagotovijo v finančnem načrtu KS Partizan M. Sobota.

18. člen

Skupščina KS sprejme sklep o uvedbi samoprispevka, če se bo večina vseh volilcev — glasovalcev na območju KS na referendumu odločila za uvedbo krajevnega samoprispevka.

19. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave.

M. Sobota, 13. 11. 1985

Predsednik skupščine KS
Jože Lainščak, l. r.

228

Na podlagi 8. člena Zakona o referendumu (Ur. list SRS št. 13/77), 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS št. 35/85) in 14. člena statuta Krajevne skupnosti Bakovci, je skupščina Krajevne skupnosti Bakovci, na seji dne 7/11—1985, po predhodni razpravi, predlogih in pripombah, sprejela

SKLEP
o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka za območje Krajevne skupnosti Bakovci.

1. člen

Referendum za uvedbo samoprispevka v denarju se razpisuje za naslednje namene:

— modernizacijo in vzdrževanje krajevnih cest,
— soudeležbo pri modernizaciji občinske ceste Rajh—Mali Bakovci in Bakovci—Dokležovje,
— dograditev mrliške veže,
— razširitev vodovodnega omrežja,
— vzdrževanje objektov krajevne skupnosti,
— izgradnjo avtobusnega postajališča,
— soudeležbo pri izgrdnji šole in telovadnice,
— sofinanciranje izgradnje trafo postaje,
— sofinanciranje razširitve PTT omrežja,
— sofinanciranje dejavnosti krajevne skupnosti.

2. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno prebivališče na območju krajevne skupnosti, v naslednji višini:

— 2,50 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oziroma nadomestil,

— 3,00 % od čistega osebnega dohodka in davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti,

— 3,50 % od katasterskega dohodka, za katerega se plačuje davek,

— 2,00 % od pokojnin,

— 2,50 % od poprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu občani, ki so na začasnem delu v tujini. Osnovo za omenjeni samoprispevek ugotovi vsako leto izvršni svet skupščine občine M. Sobota.

3. člen

Referendum za uvedbo samoprispevka se razpisuje za obdobje 5 let in sicer od 1. 1. 1986 do 31. 12. 1990.

4. člen

Iz vseh oblik samoprispevka se bo v planiranem obdobju 1986—1990 po oceni osnov iz leta 1985, predvidoma zbralo 35.000.000.— din. Razporeditev sredstev po namenih in vrstni red investicij se bo določal z vsakoletnim planom krajevne skupnosti.

5. člen

Referendumski program je po cenah iz leta 1985 ovrednoten v vi... planiranih s samoprispevkom zbranih sredstev. V kolikor se bodo zaradi višanja osnov zbrala večja sredstva, kot so predvidena v 4. členu, se bodo ta v celoti uporabila za financiranje nalog iz 1. člena.

6. člen

Evidenco o zbiranju sredstev, njihovi namembnosti in uporabi vodi svet krajevne skupnosti, ki je dolžan vsaj enkrat letno o tem poročati na zboru občanov in skupščini krajevne skupnosti.

7. člen

Svet krajevne skupnosti je pristojen, da lahko sredstva samoprispevka, ki so začasno prosta, vroči pri banki za določen čas, v skladu s planom izgradnje posameznih objektov.

8. člen

Skupščina krajevne skupnosti je pristojna, da v primeru bistvene spremembe osnove od katere se plačuje samoprispevek iz kmetijstva, lahko obstoječo prispevno stopnjo korigira.

9. člen

Delavcem na začasnem delu v tujini, ki imajo na območju krajevne skupnosti prebivališče, bo v pripravljalnem postopku za razpis referenduma posredovan program, ki bo vseboval namen, vrsto, osnovo in višino samoprispevka, ter obdobje za katero se uvaja samoprispevek.

10. člen

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

11. člen

Referendum bo v nedeljo, dne 15. decembra 1985 od 7. do 19. ure na glasovalnih mestih v veliki dvorani vaškega doma.

12. člen

Na referendumu glasujejo delovni ljudje in občani, ki so vpisani v volilnem imeniku, ter delovni ljudje, ki še nimajo volilne pravice, so pa v delovnem razmerju in imajo stalno prebivališče na območju krajevne skupnosti.

13. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico. Glasovnica ima naslednjo vsebino:

KRAJEVNA SKUPNOST
BAKOVCI

GLASOVNICA

Za glasovanje na referendumu dne 15. decembra 1985 o uvedbi samoprispevka v denarju, ki se bo uporabil za naslednje namene:

— modernizacijo in vzdrževanje krajevnih cest,
— soudeležbo pri modernizaciji občinske ceste Rajh—Mali Bakovci in Bakovci—Dokležovje,
— dogradítev mrliške veže,
— razširitev vodovodnega omrežja,
— vzdrževanje objektov krajevne skupnosti,
— izgradnjo avtobusnega postajališča,
— soudeležbo pri izgradnji šole in telovadnice,
— sofinanciranje izgradnje trafo postaje,
— sofinanciranje razširitve PTT omrežja,
— sofinanciranje dejavnosti krajevne skupnosti.

Samoprispevek se uvaja za dobo 5 let in sicer od 1. 1. 1986 do 31. 12. 1990.

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno prebivališče na območju krajevne skupnosti in sicer:

— 2,50 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oziroma nadomestil,
— 3,00 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti,
— 3,50 % od katastrskega dohodka, za katerega se plačuje davek,
— 2,00 % od pokojnin,
— 2,50 % od poprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu občani, ki so na začasnem delu v tujini. Osnovo za omenjeni samoprispevek ugotovi vsako leto izvršni svet skupščine občine M. Sobota.

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

GLASUJEM

»ZA« »PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA« če se strinja z uvedbo samoprispevka, oziroma obkroži besedo »PROTI«, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

14. člen

Glasovnica mora biti overjena s pečatom Krajevne skupnosti Bakovci.

15. člen

Za izvedbo tega sklepa skrbi volilna komisija. Pri izvedbi referenduma se smiselno uporabljajo določila Zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

16. člen

Sredstva za stroške pri izvedbi referenduma se zagotovijo v planu krajevne skupnosti.

17. člen

Skupščina krajevne skupnosti sprejme sklep o uvedbi samoprispevka, če se bo večina vseh volilcev-glasovalcev na območju krajevne skupnosti na referendumu odločila za uvedbo samoprispevka.

18. člen

Ta sklep velja z dnem objave v uradnih objavah.

Bakovci, 7/11-1985

Predsednik skupščine
Krajevne skupnosti
Bakovci
Jože Meolic l. r.

Radijski in televizijski spored od 22. do 28. novembra

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v petek, 22. novembra (oddaja za pionirje, Kam konec tedna, Najbolj iskane plošče), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.45 TV v šoli, 10.35 Tv v šoli, 12.30 Poročila (do 12.35), 17.35 Poročila, 17.40 A. Vučo: Prigode skupine »Pet petelinčkov«, 3. del nanizanke Tv Beograd, 17.55 Sokoli, 4. del ameriške lutkovne nadaljevanke, 18.25 Obzornik ljubljanskega območja, 18.40 Misliti ustvarjalno, 20.05 Nastanek človeške vrste: Majhen korak, 2. del angleške dok. serije, 21.00 Ne prezrite, 21.15 C. McCullough: Pesem ptic trnovk, 7. del avstralske nadaljevanke, 22.10 Tv dnevnik II, 22.20 Zgodba Adele H., francoski film.

Oddajniki II. TV mreže:

17.05 Številke in črke — kviz, 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Zgodbe iz Nepričave, 18.15 Dolina Soče, izobraževalna oddaja, 18.45 Domovino branimo tudi z lepoto, glasbena oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Iz koncertnih dvoran, prenos koncerta orkestra SF iz Cankarjevega doma (samo za Lj 2), D. Švara, R. Schumann, A. Bruckner (samo za LJ 2), 22.05 Nočni kino: Morilec policajev, italijansko-ameriški film

TV ZAGREB

Prvi program

8.45 TV v šoli, 16.05 TV v šoli, 17.30 Poročila, 17.35 Tv koledar, 17.45 Pravljice, 18.15 Dolina Soče, 18.45 Glasbena oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Rezbarka (nadaljevanka), 20.50 Zabavna oddaja, 21.35 Dnevnik, 21.50 Gost urednik.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.10 Poročila, 16.30 Spored za otroke in mladino, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.15 Modna revija, 21.20 Anekdote po notah, 22.05 Laurence Olivier, 23.05 Lufus, Ni sreče v ljubezni, 23.45 Dunajske prevare.

TV MADŽARSKA

9.00 in 15.30 Šolska TV. 10.00 Ponovitve: Kuks; Slike z razstave; Kaligrafija. 16.45 Spored za 3 dni. 16.50 Poštni predal 250. 17.10 Jezikovni kviz. 18.00 Novi reflektor, magazin. 19.30 TV dnevnik, 20.00 Kramljanje, spored T. Vitrayja. 21.15 TV galerija, kipar P Csikvari. 21.55 Ciklus M. Dajka; Mačja igra, madžarski film 23.45 TV dnevnik, himna.

TV KOPER

14.15 Tv novice. 14.20 Sonce vzhaja na vzhodu, Tf. 14.45 Humoreske. 15.00 Mož v črnem, film. Igrata: Sylvia Koscina, Channins Pollack, režija: G. Franju. 16.45 Risanke. 17.30 Somi, dok. oddaja. 18.00 Rdečelasa Zora, Tf. 18.30 Pacific international Airport, Tf. 18.55 Tv novice. 19.00 Odprta meja, inf. oddaja v slov. jeziku. 19.30 Odprta meja, inf. oddaja v slov. jeziku. 19.30 TVD stičišče. 19.50 Odprt prostor. 20.30 Tv nanizanka. 20.30 Tv nanizanka. 22.20 TVD vsedanes / Napoved vremena. 22.50 Tolpa rožnate podveze, film. Igrata: Keith Carradine, Sandy Chase, režija: J. Murphy

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v soboto, 23. novembra (sobotna reportaža, Iz društev, Iskanje—znanje—ustvarjanje), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

8.00 Poročila, 8.05 **Otroška matineja — ponovitve oddaj.** 11.25 Mladostnik: V zagati, ponovitev, 11.50 Nastanek človeške vrste: Majhen korak, ponovitev 2. dela angleške dok. serije, 12.30 Ljudje in zemlja, ponovitev, 13.00 Poročila (do 13.05), 15.25 Dežela mustangov, ameriški film, 16.55 Poročila, 17.00 Sarajevo: PJ v košarki (Ž) — Bosna:Partizan, v odmoru propagandna oddaja, 18.35 Zgodbe iz življenja rastlin: Dogovor z žuželkami, 8. del francoskega niza, 20.00 12 + 1, francoski film, 21.35 Zrcalo tedna, 22.00 Zabavnoglasbena oddaja, 22.45 Poročila.

Oddajniki II. TV mreže:

20.00 Mini show portret, 20.30 Dokumenti našega časa, 21.15 Poročila, 21.25 Športna sobota, 21.50 Henrik VII: Katarina Aragonska, 1. del angleške nadaljevanke, 23.20 Poezija (do 23.50).

TV ZAGREB

Prvi program

8.45 Tv v šoli, 15.20 Sedem Tv dni, 15.50 Narodna glasba, 16.20 Kviz, 16.45 Poročila, 16.50 Tv koledar, 17.00 Košarka: Enotnost Aida—Crvena zvezda, 18.30 Znanost v našem razvoju, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Oči Laure Mars (film), 21.40 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.35 Družinski spored, 13.05 Poročila, 14.20 Skrivnostna grofica (film), 15.55 Spored za otroke in mladino, 18.00 Tedenski Tv spored, 18.25 V soboto zvečer, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Bilo je samo enkrat, 22.50 Pogled v ljubezen (film), 23.55 Solid gold.

TV MADŽARSKA

8.25 Ponovitve do 12.35. 14.00 Direndaj. 14.45 Plesi; Slow-fox. 14.55 Vikingi, 4. del. 15.25 Slovite knjižnice. 16.20 Knjige pred kamero. 16.55 Vaterpolo. 18.15 100 mojstrovin. 18.25 Peru — nedaleč od bogov. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Lady Magic, glasbeni film. 20.50 Moje ime je ... 21.00 Častna zadeva, ameriški TV film. 23.20 TV dnevnik, himna.

TV KOPER

14.15 Tv novice. 14.20 Sonce vzhaja na vzhodu, Tf. 14.45 Zanimivosti sveta. 15.00 Film — Tolpa rožnate podveze. 16.30 Risanke. 18.30 Velike nesreče. 18.55 Tv — novice. 19.00 Sonce vzhaja na vzhodu, Tf. 19.30 TVD stičišče. 19.50 Po sledeh prednikov. 20.30 Giselle — Balet - American Ballet Theatre — Plešeta: Carla Fracci in Eric Bruth. 22.15 TVD vsedanes. 22.25 Tihi Don — tv nadaljevanka. 23.00 Glasbena oddaja. 23.30 Zdravnik in pacient — medicinska oddaja

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

10.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (Spomini živijo, Minuta za varstvo okolja, kmetijska oddaja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

8.45 Poročila, 8.50 **Otroška matineja.** 11.05 XVI. Festival narodne glasbe — Ptuj 85, 3. oddaja, 11.35 625, oddaja za stik z gledalci, 12.00 Kmetijska oddaja, 14.40 Prisluhnimo tišini, oddaja za slušno prizadete, 15.30 Pesem ptic trnovk, ponovitev 6. dela, 16.20 Morje — iskanje naše prihodnosti, ameriški film, 17.15 Mladi mladim (B. Smetana: Vltava), 17.30 Pasja zmeda, kanadski film, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 J. Vipotnik — J. Drozg: Rodna letina, 1. del nadaljevanke, 20.55 Športni pregled, 21.45 Beseda da besedo, 22.20 Poročila.

Oddajniki II. TV mreže:

18.25 Udeleženec in priča, oddaja iz kulture, 19.10 Na štirih kolesih, oddaja o prometu in turizmu, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Dokumentarna serija, 20.45 Včeraj, danes, jutri, 21.05 Festova kinoteka: Somrak bogov, italijanski film.

TV ZAGREB

Prvi program

10.20 Poročila, 10.30 Spored za otroke in mladino, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Jugoslavija, dober dan, 14.00 Mali koncert, 14.15 Obale, 15.25 Sestanek brez dnevnega reda, 17.15 Žena iz slame (film), 18.55 Risanke, 19.30 Dnevnik, 20.00 Kako se je kalilo ljudstvo Gornjega Jaukovca, 20.50 Športni pregled, 21.40 Morje, ljudje, obale, 22.10 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program

11.00 Tiskovna ura, 12.00 Vzgojna oddaja, 14.40 Mož, ki je premikal gore (film), 16.15 Spored za otroke in mladino, 17.45 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Argumenti, 21.45 Šport, 22.05 Nočni studio

TV MADŽARSKA

8.35 Spored za otroke. 10.50 Ciklus Beethoven, pon. 11.50 Glasbeni butik. 14.45 Želeli ste, spored po želji gledalcev. 17.15 Spored za prihodnji teden. 18.00 Delta, znanstveni poročevalec. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Poročila. 20.05 Mrzlo kot diamant, nemška kriminalka. 21.05 Družabna igra. 21.45 Umetnina tedna. 21.50 Telešport. 22.20 Poročila, himna.

TV KOPER

12.15 Primercato — Tržnice, predstavitev in prodaja. 15.00 Velike izdaje — tv nadaljevanka. 16.30 Risanke. 17.30 Pleme Vran — Tf. 18.00 Rdečelasa Zora — Tf. 18.30 Velike nesreče. 19.00 Nepokorjeno mesto — tv nanizanka. 20.30 Kitajec v Scotland Yardu — Tf. 21.30 10 italijanskih režiserjev — 10 italijanskih zgodb. 22.30 Tihi Don — tv nadaljevanka. 23.10 Čas poletja, čas zime — dokumentarec

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Po domače, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 25. novembra (šport, Priporočajo vam ...), 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 Tv v šoli. 10.35 Tv v šoli. 17.30 Poročila. 17.35 Postojnska jama. 17.50 Vsak petek nov začetek — 1. del nanizanke Tv Sarajevo. 18.25 Podravski obzornik. 18.45 Slovenska ljudska pesem — Gorenjska. 19.30 Tv dnevnik I. 20.10 P. Andreota: Neuničljiva Marija, 2. del francoske nanizanke. 21.05 Aktualno. 21.45 Glasbeni večer: Jakob Petelin Gallus in njegov čas. 22.40 Tv dnevnik II.

Oddajniki II. TV mreže:

17.30 Beograjski tv program. 18.55 Košarka (M)—Sprint:Cibona. 20.00 Znanost. 20.50 Včeraj, danes, jutri. 21.10 Dinastija, 74. del ameriške nadaljevanke. 22.05 Hit meseca.

TV ZAGREB

Prvi program

8.50 Tv v šoli, 16.25 Tv v šoli, 17.30 Poročila, 17.25 Tv koledar, 17.45 Mali šlager, 18.15 Zdravje otrok, 18.45 Mladi upi, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Peto dejanje (drama), 21.20 Meridijani, 21.50 Izbrani trenutek, 21.55 Dnevnik.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 16.30 Spored za otroke in mladino, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Policijska postaja Hill Street, 22.05 Zaton nekega carstva.

Drugi program

17.15 Svet sanj. 18.00 Svet živali; 18.30 Hardcastle in McCormick, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Schwarzwaldska klinika, 21.00 Dragocenosti iz Bavarske, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Schilling, 22.05 Denar drugih (film).

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV MADŽARSKA

Ni sporeda

TV KOPER

14.15 Tv novice. 14.20 Sonce vzhaja na vzhodu — Tf. 14.45 Homoreske. 15.00 Zdravnik in pacient — medicinska oddaja. 15.45 Glasbena oddaja. 16.30 Risanke. 17.30 Som — dokumentarec. 18.00 Zdravnik in otrok — nasveti pediatrov. 18.55 Tv novice. 19.00 Odprta meja — Inf. oddaja v slovenskem jeziku. 19.30 TVD stičišče. 19.50 Odbojka. 20.30 Športni pregled. 21.00 Film — Frank Savage — I. del. 22.00 TVD vsedanes. 22.10 Film — II. del. 22.45 33. festival filmov o gorah.

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Vrtiljak popevkarskih novosti, 16.30 — Aktualno v torek, 26. novembra (gospodarska tema, Predstavljamo vam ..., Iz krajevnih skupnosti), 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.55 Bjelašnica: Svetovna serija v alpskem smučanju — veleslalom (ž), prenos prvega teka. 11.55 Bjelašnica: Svetovna serija v alpskem smučanju — veleslalom (ž), prenos drugega teka. 15.30 Šolska tv: Rokomet, odbojka; Poklici v elektrogospodarstvu, Rdeče, zeleno pa tudi rumeno. 16.30 Poročila. 16.40 Svetovna serija v alpskem smučanju — veleslalom (ž), posnetek z Bjelašnice. 17.40 Jesenska serenada v Trubarjevem antikvariatu — V. Projan: Cesarjev slavec. 18.05 Miti in legende — Biblijski miti: Savel in David, nanizanka tv Beograd. 18.25 Koroški obzornik. 18.40 Rdeči cvet, dokumentarni film. 19.30 Tv dnevnik I.: 20.05 J. Hubač: Ptice selivke, drama češkoslovaške tv. 21.50 Tv dnevnik II.

Oddajniki II. TV mreže:

17.25 Tv dnevnik. 17.45 Mali svet, otroška oddaja. 18.15 Knjige in misli. 18.45 Zabavnoglasbena oddaja. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Narodni pesmi naproti, glasbena oddaja. 20.45 Žrebanje lota. 20.50 Včeraj, danes, jutri. 21.05 Čas podvigov, dokumentarna oddaja. 21.50 Izobraževalna oddaja (do 22.20).

TV ZAGREB

Prvi program

9.00 Tv v šoli, 16.10 Tv v šoli, 17.30 Poročila, 17.35 Tv koledar, 17.45 Mali svet, 18.15 Knjige in ideje, 18.45 Glasba, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dialogi, 20.55 Vojska v senci (film), 22.35 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 16.30 Spored za otroke in mladino, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Neka druga Amerika, 21.15 Dallas, 22.00 Prelistano.

TV MADŽARSKA

9.00 Šolska TV. 9.50 Tretja meja, pon. 7. dela. 14.45 Šolska TV. 15.50 Poročila. 15.55 TV univerza, pon. 6. dela. 16.45 Sotrpini, rehabilitacijski magazin. 17.05 Spored za 3 dni. 17.10 Svet jezika. 18.10 Agrarni svet. 19.05 Mini studio. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Človek, ki je prišel od daleč. 4. del. 20.55 Studio '85. 21.55 Pota v Utahu. 22.25 TV dnevnik, himna.

TV KOPER

13.00 Smučanje — Svet. prvenstvo. 14.30 Tv novice. 14.35 Sonce vzhaja na vzhodu — Tf. 15.00 Film. 16.40 Risanke. 17.30 Pleme Vran — Tf. 18.00 Rdečelasa Zora — Tf. 18.30 Pacific international airport — Tf. 18.55 Tv novice. 19.00 Odprta meja — Inf. oddaja v slovenskem jeziku. 18.30 TVD stičišče. 19.50 Rokomet. 20.30 V precepu — Tf. 21.00 Raziskovalci — Dok. oddaja. 22,40 TVD vsedanes. 22.50 Richelieu — prvi del. 23.50 Odbojka.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 — Aktualno v sredo, 27. novembra, (pogovor v živo, Iz delovnih kolektivov), 18.00 — »21-232« — propagandno-glasbena oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.55 Bjelašnica: Svetovna serija v alpskem smučanju — veleslalom (m), prenos prvega teka (do 11.00/15). 11.55 Bjelašnica: Svetovna serija v alpskem smučanju — veleslalom (m), prenos drugega teka (do 12.40). 16.20 Poročila. 16.30 Svetovna serija v alpskem smučanju — veleslalom (m) posnetek z Bjelašnice. 17.30 Prgišče priljubljenih pravljic: Ostržek, 1. del; 9. del lutkovne nanizanke. 17.50 L. Suhodolčan: Naočnik in očalnik — Veseli robot, 5. del nadaljevanke. 18.25 Pomurski obzornik. 18.40 Ščepec širnega sveta: Začimbe Indije, 7. del angleškega izobraževalnega niza. 20.05 Svet na zaslonu. 21.00 Trije možje, finski film. 22.45 Tv dnevnik II.

Oddajniki II. TV mreže:

17.25 Tv dnevnik. 17.45 Flipper, otroška serija. 18.15 Pred pisanim svetom poklicev, izobraževalna oddaja. 18.45 Za razvedrilo, zabavnoglasbena oddaja. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Športna sreda. 22.15 Tv dnevnik (do 22.30).

TV ZAGREB

Prvi program

9.05 Tv v šoli, 17.30 Poročila, 17.35 Tv koledar, 17.45 Flipper, 18.15 Družinski magazin, 18.45 Zabavna oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Športna sreda, 22.15 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 16.30 Spored za otroke in mladino, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Draga Lili (film), 22.10 Šport.

TV MADŽARSKA

9.00 Šolska TV. 10.15 Upanje, romunski film. 14.35 Šolska TV. 15.35 Poročila. 15.45 Križarka Potemkin, sovj. film. 16.55 Nogomet; prenos tekme za pokal UEFA. 19.30 TV telovadba. 20.00 Modra luč, reportaže. 21.10 O gledališču v nekaj minutah; režija: Dezső Garas. 21.20 Beseda, glasba, slika ... 22.15 Pota v Utahu, 2. del. 22.45 TV dnevnik, himna.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV KOPER

13.00 Smučanje — Svet. prvenstvo. 14.30 Tv novice. 14.35 Sonce vzhaja na vzhodu. 15.00 Film: Črni dan za kozoroga. Igrajo: Franco Nero, Silvia Monti. Režija: L. Bazzoni. 16.50 Risanke. 17.30 Delfini: Dokumentarec. 18.00 Rdečelasa Zora — Telefilm. 18.30 Pacific international airport — Tf. 18.55 Tv novice. 19.00 Odprta meja — Inf. oddaja v slovenskem jeziku. 19.30 TVD stičišče. 19.50 Rugby Time. 20.30 Nogomet — pokal UEFA. 22.05 TVD — vsedanes. 22.15 Film — Topli plen. Igrajo: Jane Fonda, Michel Piccoli. Režija: Roger Vadim.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Iz sveta resne glasbe, 16.30 — Aktualno v četrtek, 28. novembra (Pred praznikom republike), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.55 Bjelašnica: Svetovna serija v alpskem smučanju — slalom (ž), prenos 1. teka (do 11.00/15). 11.55 Bjelašnica: Svetovna serija v alpskem smučanju — slalom (ž), prenos 2. teka (do 12.40). 15.25 Šolska tv: Rokomet, odbojka; Poklici v elektrogospodarstvu, Rdeče, zeleno pa tudi rumeno. 16.25 Poročila. 16.35 Svetovna serija v alpskem smučanju — slalom (ž) posnetek z Bjelašnice.

SPORED ZA OTROKE:

18.25 Posavski obzornik. 18.40 Čas, ki živi: Slovenci, domovina kliče. 19.30 Tv dnevnik I. 20.10 Festival revolucija in glasba, prenos osrednje republiške prireditve iz Žalca. 21.05 Tednik. 22.10 C. P. Snow: Tujci in bratje, 5. del angleške nadaljevanke. 23.05 Tv dnevnik II.

Oddajniki II. TV mreže:

17.25 Tv dnevnik. 17.45 Lutkomedija, otroška serija. 18.15 Poljudnoznanstvena serija. 18.45 Goli z evropskih nogometnih igrišč. 19.00 Mali koncert. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Umetniški večer: Partizansko gledališče. 22.00 Poročila. 22.05 40 let skupščine Jugoslavije — slavnostna prireditev. 23.05 Pesmi naših narodov (do 23.35).

TV ZAGREB

Prvi program

8.00 Tv v šoli, 16.20 Tv v šoli, 17.30 Poročila, 17.35 Tv koledar, 17.45 Lutkomedija, 18.15 Znanost, 18.45 Evrogol, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Jugoslavija, 21.05 Pot v središče znanja, 22.10 Film, 23.40 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 16.30 Spored za otroke in mladino, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Peter Aleksander Show, 21.50 Alpska saga.

TV MADŽARSKA

9.00 Šolska TV. 9.55 Tretja meja, pon. 10.45 Kratki filmi. 15.10 Šolska TV. 16.20 Poročila. 16.25 Saragosa Band. 16.55 Potokazi, 3. del. 17.30 Socialni domovi '85. 18.05 Pulzus, zabavnoglasbena panorama. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Družinski krog. 20.45 Panorama; zunanja politika. 21.50 Moje ime je Gusztav Balazs. 22.00 Sodobniki A. Jozsefa. 22.55 TV dnevnik, himna.

TV KOPER

13.00 Smučanje — Svet. prvenstvo. 14.30 Tv novice. 14.35 Sonce vzhaja na vzhodu — Tf. 15.00 Film — Črni dan za kozoroga. 16.30 Risanke. 17.30 Pleme Vran — Tf. 18.00 Rdečelasa Zora — Tf. 18.30 Pacific international Airport — Tf. 18.55 Tv novice. 19.00 Odprta meja — Inf. oddaja v slovenskem jeziku. 19.30 TVD — stičišče. 19.50 Velike razstave. 20.30 Film — Mali cesar. Igrajo: Douglas Fairbanks jr., E. G. Robinson. 22.00 TVD vse danes. 22.10 Eurogol. 23.35 Al paradise — Variete

Tedenski koledar

PETEK, 22. novembra — Cecilija
SOBOTA, 23. novembra — Klemen
NEDELJA, 24. novembra — Flora
PONEDELJEK, 25. novembra — Katarina
TOREK, 26. novembra — Konrad
SREDA, 27. novembra — Virgil ČETRTEK, 28. november — Jakob

kino

KINO PARK MURSKA SOBOTA

22. novembra ob 15.30 ameriška risanka HEIDI ter ob 17. in 19. uri botsvanski film: BOGOVI SO PADLI;

24. novembra ob 15. uri ameriška risanka: HEIDI ter ob 17. in 19. uri botsvanski film: BOGOVI SO PADLI;

25. in 26. novembra ob 17. in 19. uri ameriški film: OSAMLJENA DEVICA;

27. in 28. novembra ob 17. in 19. uri francoski film: KRIMINALISTIČNA BRIGADA.

GORNJA RADGONA

22. novembra ob 18.30 hongkongški film: NEPREMAGLJIVI JUNAK in ob 20.30 ameriški film: ZADNJA AMERIŠKA DEVICA;

23. novembra ob 19. uri ameriški film: ZADNJA AMERIŠKA DEVICA;

24. novembra ob 17. uri kongkongški film: NEPREMAGLJIVI JUNAK in ob 19. uri ameriški film: ZADNJA AMERIŠKA DEVICA;

27. novembra ob 19. uri ameriški film: BEG V ZMAGO;

28. novembra ob 19. uri ameriški film: BEG V ZMAGO.

LJUTOMER

23. novembra ob 19.30 ter 24. novembra ob 17.15 in 19.30 ameriški film: KONAN.

Prodam

TRAKTOR TOMO VINKOVIC prodam. Ogled po 16. uri. Moravske Toplice, Lešče 1. M-5030

MOPED TOMOS 15 SLC, registriran do julija 1986, ugodno prodam. Farič, M. Sobota, I. Regenta 4. M-5033

TRAKTOR, 60 KS, (5 delovnih ur), ugodno prodam. Informacije: 21 000, interna 49. M-5035

RENAULT 4 PRODAM. Filovci 106, telefon 76 213. M-5036

RDEČE PLOŠČE ZA STREHO, 200 kosov, 8-rebrne, prodam. Skakovci 55, p. Cankova. M-5037

TELEVIZOR GORENJE, črnobeli, star eno leto, prodam. Bakovci, Stara 9. M-5038

SVINJO, visoko brejo, prodam. Žižki 82. M-5041

MALEGA PSIČKA, nemškega ovčarja, prodam. Gančani 117, p. Beltinci. M-5043

DOBIMO SE V CAFE BARU TRIJ
Lendavska 19/b, Murska Sobota

MALE PUJSKE PRODAM. Stahovci 11, p. M. Sobota. M-5045

ŠEST STOLOV ZA KUHINJO oz. kmečko sobo in roleto z omarico, širina 180 cm, prodam. Vučina, Murska Sobota, Z. Velnarja 3. M-5046

FORD 17 M z rezervnimi deli (rabljenimi), prodam. Ogled po 16. uri. Mikica Manojlović, Murska Sobota, Naselje J. Kerenčiča 34. M-5047

SVINJSKO MAST, večjo količino, prodam. Grad 49. M-5050

RENAULT 4 TLS, oktober 1983, prodam. Informacije po telefonu: (069) 74 394. M-5051

MALE PUJSKE PRODAM. Vanča vas 1, p. Tišina. M-5044

PRALNI STROJ PRODAM. Telefon: 21 828. M-5052

POSTELJO SAMO, 195 × 95, in otroško stajico prodam. Telefon: 25 417. M-5053

POSESTVO, 3 ha obdelovalne zemlje s staro hišo in gospodarskim poslopjem v Borejcih 21, p. Tišina pri Murski Soboti, ugodno prodamo. Ponudbe po telefonu: (069) 23 843. M-5054

KUHINJSKE ELEMENTE prodam. Murska Sobota, O. Župančiča 9. M-5055

BREJO KRAVO, staro osem let, vozno, prodam. Pečarovci 78, p. Mačkovci. M-5056

NJIVO V GRADIŠČU, 22 arov, prodam. Telefon: 062 771 212. M-5058

KOSILNICO BCS prodam. Drago Kociper, Odranci 91, p. Črenšovci. M-5061

KRAVO, brejo z drugim teletom, prodam. Puževci 34, p. Bodonci.M-5062

KRAVO, staro štiri leta, brejo devet mesecev, prodam po izbiri. Stanjevci 85. M-5063

MOTORNO ŽAGO HUSQUARNA 480 TOMOS prodam. Jožef Meričnjak, Bukovnica 8, p. Bogojina. M-5064

PRALNI STROJ GORENJE, kombi peč in bojler za centralno kurjavo prodam zaradi selitve. Dokležovje 154. M-5065

POSESTVO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM (2,5 ha obdelovalne zemlje in nad 2 ha mešanega gozda) v NADBIŠČU pri Voličini prodam. V hiši je elektrika in voda. Informacije: Petanjci 116 a, p. Tišina. M-5066

KOMBINIRAN ŠTEDILNIK (plin, elektrika), in plinsko peč ISKRA, malo rabljeno, po zelo ugodni ceni prodam. Dolinšek, Razkrižje 6a. IN-640

TECHNICS KAS M-125, GR SL D30, PAR ZVOČNIKOV DYRAS, 3 sist., 100 W RMS, 200 W MAX, 8 A, 120 kosov. LP PLOŠČ, revije SAM od 78 do 85 in radioamater, 80—85, prodam. Zvonko Sever, Globoka 58. IN-636

MERCEDES 200, starejši letnik, registriran do konca leta 1986, prodam. Igor Hanžekovič, Spodnji Kamenščak 65. In-635

ZASTAVO 101, letnik 1975, prevoženih 81.000 km, prodam za 170.000 din. Silvo Sedlak, Hermanci 24, Miklavž pri Ormožu. IN-631

RENAULT 4, letnik 1981, prodam. Skakovci 62. M-5067

FIAT 750, letnik 1973, prodam. Ernest Zrinski, Predanovci 62. M-5068

BREJO TELICO PRODAM. Lešane 1, p. Apače. M-5069

BARVNI TELEVIZOR prodam za 50.000 din. Murska Sobota, Šercerjevo naselje 17, telefon: 23-014. M-5070

STAREJŠO STANOVANJSKO HIŠO V SELU 52 (elektrika v hiši) z 20 ari zemlje prodam. Jakiša-Grabar, Fokovci 27. M-5071

KOMPLETNO POHIŠTVO (kavč, omara, miza) in tri radiatorje poceni prodam. Radenci, telefon: 73-037. M-5072

KRAVO, staro devet let, brejo devet mesecev, kontrola A, prodam. Pečarovci 101, p. Mačkovci. M-5074

BARVNI TELEVIZOR GORENJE, starejši letnik, prodam. Murska Sobota, M. Kuzmiča 9, telefon: 24-280. M—5075.

ZELJE, večjo količino, prodam. Cigut, Noršinci 62, p. Martjanci. M-5076

ŠPORTNI OTROŠKI VOZIČEK PRODAM PO UGODNI CENI. Janez Škrilec, Murska Sobota, Štefana Kovača 18. M-5077

RABLJENO POHIŠTVO UGODNO PRODAM. Volmut, Murska Sobota, Staneta Rozmana 3 a, od 10. do 13. ure. M-5079

MOTORNO ŽAGO STIHL 0,50 prodam. Murska Sobota, Naselje MDB 19. M-5080

DVOMANUALNE ORGLE VIAMOND 801, kot nove, s celotno avtomatsko spremljavo, primerno za samostojno igranje, nujno in poceni prodam. Oglasite se pisno na naslov: Ivo Bogdan, Tupkovec 2, 42 312 Štrigova. M-5078

Vam nagaja ročna ura, budilka ali stenska ura? Uspešno vam jo popravijo v novem URARSTVU V ČRENŠOVCIH. Za obisk in zaupanje se priporoča Urarstvo Terezija Kolar, Črenšovci (gasilski dom).

GORILEC OLIMPIA STAR ZA PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO, nov, in druge priključke prodam. Naslov v upravi lista. M—HŠ

SVINJE ZA ZAKOL PRODAM. Ivanovci št. 41. M-5081

KURILNO OLJE, 2200 l, in plinsko peč iskra prodam. Telefon: 23 619. M-5082

RENAULT 9, letnik 1983, dodatna oprema, prenosni videorekorder s kamero, gliser z motorjem in prikolico (tudi na odplačilo), prodam. Zdravko Ambruš, 69242 Križevci pri Ljutomeru 73 ali po telefonu dopoldne: 74 034. M-5084

VISOKOPRITLIČNO HIŠO V RAKIČANU in avto AMI 8, v nevoznem stanju, z avtomobilsko prikolico in šotor za štiri osebe prodam. Informacije: Jože Magdič, kirurška ambulanta, M. Sobota. M-5085

MOPED 15 SLC prodam. Idič, Bakovci, Mladinska 32. M-5086

SUHE BOROVE DESKE, debeline 5 cm, prodam. Ivanovci 42, p. Fokovci. M-5088

DVE BREJI TELICI PRODAM. Petanjci 11. M-5089

HRASTOVA DRVA, 5 m³, prodam. Kukeč 8, p. Križevci v Prekmurju. M-5091

KOTEL ALFA, 150 l, okrogli kotel, 80 l, bojler za kopalnico na trda goriva, 80 l, trajnogorečo peč na trda goriva, električni radiator in zamrzovalno skrinjo, 70 l, prodam. Vprašati v Satahovcih št. 10. M-5092

AJDO, seno, otavo, ovseno slamo, oves, krompir in drva, večjo količino, prodam. Selo 132. M-4975

POSTELJO, francosko dvojno ležišče, prodam. Staneta Rozmana 6/I-9, ali telefon: 22 845. M—5093

TRI OKNA, 3-delna, z roletami, zastekljena, domače izdelave, prodam, Zenkovci 48, p. Bodonci. M-5095

TRAKTOR IMT 560, ugodno prodam. Jakob Klemenčič, Grabanoš 2, p. Videm. M-5096

NOVI STEREO KASETNI AVTORADIO, 2 × 7 W, z garancijo, znamke KAPSCH, nujno prodam. Ogled vsak dan. Branko Zamuda, Hrastje—Mota 90, p. Radenci. M-5097

PLUGE BATUJE prodam. Velika Polana 45. M-5099

MOPED TOMOS 14 TL prodam. Štefan Smodiš, Črenšovci 19. M-5100

TELEVIZOR, črno-beli, prodam. Telefon: 22 407. M-5101

TRAKTOR FERGUSON 65 s kabino prodam. Spodnji Kamenščak 38, Ljutomer. In-643

BREJO ŽREBICO, staro štiri leta, prodam. Ludvik Senčar, Gajševci 11.In-644

VINOGRAD V LAHONCIH prodam. Edvard Nemec, Precetinci 34, p. Bučkovci. In-647

SUHE SLADKORNE REZANCE, 1800 kg, AVTORADIO, obračalnik SONCE, obračalne pluge, žensko poročno obleko št. 38, kompletno (kupljeno v ZRN), parcelo, 25 arov, primerno za vinograd ali sadovnjak, svinjo, 250 kg, in tri svinje do 120 kg, prodam. Sabina Petovari, Šafarsko 22 d. IN-652

VARNOSTNI LOK ZA DEUTZ, skoraj nov, prodam. Franc Krajnc, Radoslavci 58, p. Bučkovci. In-651

TRAKTOR FERGUSON, 35 KM, v zelo dobrem stanju, ugodno prodam. Dolinšek, Razkrižje 6. In-649

KOSO LAVERDA ZA TRAKTOR ZETOR 25 prodam. Lipa 110. M-5102

TOVORNI AVTO FAP 18 BK, 200 KM, letnik 1976, nosilnost 11,5 t, prekucnik, prodam. Jože Šemen, Velika Polana 39. M-5104

YAMAHO XS 250 ZA CESTNE HITROSTI, z nadomestnimi deli (25 M), prodam. Beltinci, Gregorčičeva 19. M-5105

MOTORNO ŽAGO, moped s prikolico, lovsko puško (bokarico) in ročni vrtalni stroj prodam. Jolanka Perdec, Lendavska 52. M-5094

JAWO 350, športno preurejeno, frizirano, na novo prebarvano (10 M), prodam ali zamenjam za glasbeni stolp in dirkalni motor Yamaha, 250 ccm. Rakičan. Cankarjeva 36. M-5105 a

MALE PUJSKE PRODAM. Rakičan, Panonska 66. M-5106

ZAMRZOVALNO SKRINJO, 210 l, obnovljeno, prodam. Murski Črnci 37. M-5107

PEUGEOT 304 S prodam. Informacije po 20. uri: telefon 23 170. M-5109

RAZNOVRSTNE ŽENSKE OBLEKE št. 44 in 46 prodam. Naslov v upravi lista. M-5110

DIANA, letnik 1980, naprodaj. Informacije popoldne: telefon 23 936 M-5111

KASETNI AVTORADIO prodam. Telefon: 25 325. M-5112

BREJO KRAVO in črno-beli televizor prodam. Murski Črnci 26. M-5113

ZETOR, 80 KM, letnik 1974, prodam. Bakovci, Prečna 18. M-5144

TRAKTOR ZETOR 25 in osebni avtomobil RENAULT 4, letnik 1982, prodam. Rogašovci 44. M-5115

KOSILNICO BERTOLINI prodam ali zamenjam za manjši traktor. Jožef Pertoci, Tropovci 3. M-5116

TRAKTOR FERGUSON 65, nakladalec carlo peschi in tribrazdne pluge prodam. Satahovci 32, p. M. Sobota. M-5117

VIDEOREKORDER, SISTEM 2000, s šestimi kasetami prodam. Bife Ložič, Hotiza. M-5119

RAZNI KOSI KUHINJSKEGA IN SOBNEGA POHIŠTVA, štedilnik, peč na olje in litoželezna kad naprodaj v soboto, 23. novembra, od 9. ure dalje v Kidričevi 4, I. nadstropje. M-5121

KRAVO, brejo šest mesecev, dobro mlekarico, prodam. Ludvik Beznec, Bodonci 59. M-5122

ŠTEDILNIK PLAMEN, nov, prodam. Gančani 142. M-5123

RENAULT 4, letnik 1978, registriran do marca, prodam. Črenšovci 79 e. M-5124

GOLF DIZEL PRODAM. Naslov v upravi lista. M-5144

KORUZO NA STORŽIH (eno prikolico) in vrtnice prodam. Štefan Novak, Mačkovci 25 a. M-5125

ŠKODO 100 L, registrirano do avgusta 1986, prodam. Gančani 137. M-5126

ZASTAVO 750 z avtoradiom prodam. Strukovci 54, p. Bodonci. M-5127

FIAT 126 P, letnik 1980, prodam. Cipot, M. Sobota, Ob kanalu 14 a, telefon 25 004. M-5128

Kupim

GUMO ZA TRAKTOR STEYR 15, visoki, zadnjo, kupim. Naslov v upravi lista. M-5022

GRADBENO PARCELO NA RELACIJI ČRENŠOVCI—MURSKA SOBOTA, ali Murska Sobota — okolica, kupim. Naslov v upravi lista. M-5057

ENODRUŽINSKO HIŠO V MURSKI SOBOTI ALI OKOLICI kupim. Ponudbe na upravo lista pod ZDOMEC. M-5059

STAREJŠO KRAVO (10—12 let), stelno ali v prvi polovici brejosti, kupim. Naslov v upravi lista. M-5108

sobe

ENO, ENOIPOL- ali DVOSOBNO STANOVANJE V MURSKI SOBOTI, RADENCIH ali GORNJI RADGONI nujno vzamem v najem. Telefon: 78-254 ali ponudbe na upravo lista pod DOBRI PLAČNIKI. M-5039

Zaposlitve

FRIZER ALI FRIZERKA ZA MOŠKE dobi službo. Naslov v upravi lista. M-5087

Razno

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost spričevala za 8. razred OŠ Črenšovci, izdano za šolsko leto 1966/1967. Anton Horvat, Črenšovci 86. M-5048

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost spričevala za 1., 2. in 3. letnik CPŠ Murska Sobota, poklicne šole za avtomehanike, izdano za šolsko leto 1968/69, 1969/70 in 1970/71. Anton Horvat, Črenšovci 86. M-5049

PENZION s 30 ležišči in poslovnimi prostori v Dubrovniku, 100 m², oddam v najem zainteresiranim sindikalnim organizacijam ali gostincem. Vse podrobnejše informacije po telefonu: (076) 87-405. M-5060

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost spričevala o končani OŠ, izdanega v šolskem letu 1934/35 na OŠ Markovci. Veronika Črnko, Čepinci 75, p. G. Petrovci. M-5083

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost spričevala 2. letnika poklicne šole za avtokleparje, izdane na CPŠ M. Sobota, leta 1977. Janez Kociper, Spodnja Ščavnica 48, p. Gornja Radgona. M-5024

MLADEGA PSA ODDAM. Satahovci 20. M-5118

Večnamenski žepni nož, pozabljen v nedeljo 17. XI. ob 15. uri na Petrolovi črpalki v Martjancih (ob merilcu pritiska). Ker mi je drag spomin, prosim poštenega najditelja, da ga za nagrado vrne na naslov Camplin, Titova 25, Murska Sobota.

ZAHVALA

5. novembra nas je v 74. letu nepričakovano zapustil naš sorodnik

Jože Horvat

iz Turnišča

Iskrena hvala botrini in vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, g. kaplanu za pogrebni obred, govornici za poslovilne besede in pevkam za odpete žalostinke.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage mame, tašče, stare mame in sorodnice

Marije Horvat

roj. Poredoš
gostilničarke v pokoju
iz Nemčavec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, cvetje ali prispevali v dobrodelne namene, nam pa izrekli sožalje.

V teh težkih trenutkih izrekamo posebno zahvalo dr. Vučaku in dr. Krampaču za vso požrtvovalnost in nudeno zdravniško pomoč v vseh letih spremljanja njenega zdravstvenega stanja. Prisrčna hvala g. seniorju L. Novaku za pogrebni obred, predstavniku KS tov. Pinterju za poslovilne besede ter pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Nemčavci, 7. novembra 1985

Žalujoči: sin Tibor, snaha Erika, vnukinja Cvetka, družina Smodiš in drugo sorodstvo

Ljubezen, delo in trpljenje
bilo tvoje je življenje,
nam ostali sta praznina
in velika bolečina.

ZAHVALA

27. oktobra nas je v 59. letu starosti nepričakovano zapustila žena, mama, tašča in stara mama

Irena Smodiš

roj. Car
iz Radovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste drago pokojnico pospremili na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.

Posebna zahvala kolektivoma Elektra M. Sobota in ozda Mura tozd Perilo, GD Radovci, društvu žena v Radovcih, KK Radenska—Čarda, g. duhovniku in predstavnici KS.

Žalujoči: mož Štefan, sin Stanko, sin Drago z družino in sin Štefan z družino

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/I. Ureja uredniški odbor:

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Endre Gonter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I — Telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarskopropagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383; dopisništvo Gornja Radgona 74-597, dopisništvo Lendava 75-085 in dopisništvo Ljutomer 81-317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 3.000 din, polletna 1.500 din; letna naročnina za tujino 322 ASch, 46 DM, 24 Can. dol., 18 USA dol., 38 SFR; letna naročnina za delovne organizacije 4.000 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Cena posamezne številke je 60 din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

MALE OGLASE IN ZAHVALE SPREJEMAMO DO SOBOTE — ZA OBJAVO V NASLEDNJEM TEDNU. DELOVNI ČAS OD 7. DO 15. URE, V SOBOTO PA OD 8. DO 12. URE.

Pomlad bo na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti,
in sedla bo na rožna tla
in jokala, ker tebe ni.
(S. Gregorčič)

ZAHVALA

13. novembra je tragično preminil naš najdražji mož, očka, brat, svak in stric

Ivan Košir

iz Beltinec

star 37 let. Ob nenadomestljivi izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sodelavcem, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti v tako velikem številu, mu poklonili vence in cvetje, nam izrekli sožalje in nam v najtežjih trenutkih stali ob strani.

Prisrčna hvala kolektivu Certusa za vso pomoč, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi ter govornikoma KS in njegove delovne organizacije.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Ivanka, sin Zvonko, hčerka Marjetka, brat ter sestri z družinami in drugo sorodstvo

Pomlad bo na tvoj vrt prišla,
in čakala, da prideš ti,
in sedla bo na rožna tla
in jokala, ker tebe ni.
(S. Gregorčič)

ZAHVALA

Boleče je spoznanje, da nas je nepričakovano v 73. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož in svak

Ernest Šiftar

obrtnik v pokoju
s Cankove

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, poslovnim partnerjem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, njegov grob zasuli z venci in cvetjem, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala družinam Vrečič, Frumen in Šiftar iz Strukovec, družini Slivnjek iz Skakovec, tov. Vidoviču in sosedom, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in nam pomagali.

Hvala tudi govorniku KS tov. Karlu Vogrinčiču, duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in godbi na pihala iz M. Sobote.

Žalujoči: žena Emika, Šarika z družino in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 57. letu za vedno zapustil naš predragi mož, oče in dedek

Alojz Casar

iz Rakičana

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje in dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti ter darovali vence in cvetje.

Posebna zahvala osebju kirurškega oddelka soboške bolnišnice in ZD Murska Sobota za lajšanje bolečin med njegovo težko in neozdravljivo boleznijo.

Iskrena hvala njegovim sodelavcem iz KG Rakičan, OOS PG Beltinci, KK Radenska, VIZ Veržej in GD Rakičan, kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, darovalcem v dobrodelne namene, posebno pa govornikoma Janezu Boharju in predstavniku GD Gezi Peterki za izrečene poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Marija, sin Jože z ženo Terezijo ter vnuka Danilo in Goran

Že leto dni te zemlja krije,
na tihem bregu mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš.

V SPOMIN

Boleč je spomin na 24. november 1984, ko je prenehalo biti plemenito in dobro srce našega ljubega moža, očeta, tasta in dedija

Jožeta Šemna

iz Lendave

Ne mineta dan ne ura brez bolečine in solz. Dom, ki si ga imel tako rad, je ostal prazen, odet v žalost. Zakaj ti kruta usoda vzame, kar si imel najraje, in te zagrne z osamljenostjo? Ostali so le lepi spomini.

Hvala vsem, ki se ustavite ob njegovem grobu!

ŽENA HELENA, SIN MILAN IN HČERKA NADA Z DRUŽINAMA

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega

Franca Škodnika

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem ter vsem, ki ste ga s svojo prisotnostjo in s toliko cvetja pospremili na njegovi zadnji poti, z nami sočustvovali ter nam ustno ali pisno izrazili sožalje.

Hvala župniku Gustiju Škaliču za pogrebni obred ter govornikom za tako tople besede, izrečene ob odprtem grobu. Iskrena hvala vsemu zdravstvenemu osebju internega oddelka v Rakičanu, posebej dr. Štefanu Vučaku za požrtvovalno zdravljenje, skrb in pomoč med njegovo boleznijo.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Lendava, 2. novembra 1985

Žalujoči: žena Helena, hčerka Helena z družino, sin Franc, sestre Ana, Emilija in Marija ter drugo sorodstvo

V SPOMIN

Boleč je spomin na 13. november, ko je prenehalo biti bolno, toda plemenito in dobro srce moža in očeta

Bele Bankoja

tesarja
iz Šalamenec

Ne mine dan ne ura brez bolečine in solz. Težko je spoznanje, da se nikoli več ne vrneš. Dom, ki si ga imel tako rad, je ostal odet v žalost in samoto. Zakaj posega kruta usoda tja, kjer je najmanj zaželena in ti vzame, kar si imel najraje, ter ti dodeli pusto osamljenost. Ostal pa je spomin.

Hvala vsem, ki prinašate cvetje na njegov prerani grob in na njem prižigate sveče.

VSI TVOJI

ZAHVALA

Bolezen je pretrgala življensko nit dragemu možu, očetu, dediju, bratu in tastu

Francu Gumilarju

s Petanjec 83

Iskreno se zahvaljujemo medicinskemu in strežnemu osebju internega oddelka, sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in nam v trenutkih bolečine stali ob strani.

Prisrčna hvala tudi g. župniku, pevcem in govornikom.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 85. letu nas je za vedno zapustila naša draga sestra in teta

Terezija Majc

roj. Bunderla
iz Kuzme 31

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste nam ob težkih trenutkih stali ob strani in nam na kakršenkoli način pomagali, ter vsem, ki ste darovali prelepe vence in cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Hvala duhovnikom za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Žalujoči: sestra Rozalija z družino in drugo sorodstvo

V SPOMIN

Leto dni je, kar poskušamo živeti
brez tebe. Ni lahko, a s svojim
življenjem si nam pokazal pot,
ki ji poskušamo ostati zvesti.
Pot borbe, upanja, ljubezni . . . ljubi.

Anton Sapač

iz Topolovec

V sekundi je prenehalo biti tvoje plemenito srce, odšel si tiho, kot si živel. Naš dom je brez tebe prazen in žalosten, ne zavedajoč se, kakšno srčno rano si nam pustil. Brez tebe sta v naši hiši povsod samota in tišina. Nepozabna je tvoja dobrota. Spomin nate ne bo pozabljen, dokler živimo.

V globoki žalosti ostaja žena Gizela z otroki

30 LET CARINARNICE GORNJA RADGONA

Maloobmejni promet upada

Predpisi povzročili, da tudi v obmejnem pasu potniki vse češče uporabljajo potne liste — Velik pomen blagovnega carinjenja — Mejni prehod v Dolgi vasi slaba turistična propaganda.

»Naše delo ni le odkrivanje carinskih prekrškov, ampak dosledno izvajanje carinskih predpisov na meji, zaščita našega gospodarskega sistema. In to na 210 kilometrov dolgem območju, vse od Sladkega vrha do Dolge vasi, na meji s Avstrijo in Madžarsko, kjer delamo na šestih mednarodnih in osmih maloobmejnih prehodih. Posebnega pomena je blagovno carinjenje, pri katerem smo med 15 največjimi carinarnicami v Jugoslaviji.«

Janez Sever, upravnik radgonske Carinarnice je takole strnil delo 114 carinikov ob 30-letnici Carinarnice Gornja Radgona in dnevu carinskih delavcev. Pred tremi desetletji je bilo zaposlenih 10 delavcev, mejo pa je prvo leto prestopilo 4433 potnikov s potnimi listi in 44.388 z dvolastniškimi dovoljenji; letos pa že skupno skoraj štiri milijone potnikov.

V letošnjih desetih mesecih je na območju Carinarnice G. Radgona prestopilo mejo 42 tisoč tovornih vozil (zanje so iztržili skoraj 400 milijonov dinarjev cestnine), milijon osebnih vozil in osemtisoč avtobusov. Med tem ko je bilo prestopov s potnimi listi več — 2,438.846 (17 odstotkov več), od tega 1.609.540 tujcev in 829.396 domačih — se je občutno zmanjšalo število potnikov v obmejnem prometu. Teh prestopov je bilo 1.170.102 ali kar 9 odstotkov manj z naše in 284.111 tujih (tudi odstotek manj), na Carinarnici pa menijo, da je to posledica carinskih prepisov in tudi lastniki maloobmejnih dovolilnic raje prečkajo mejo s potnimi listi, ki jim omogočajo precej večji vnos blaga. S potnim listom je namreč mogoče pri vsakem vstopu v Jugoslavijo uvoziti za 2500 dinarjev blaga, z maloobmejnimi dovolilnicami pa le enkrat mesečno za 1200 dinarjev.

V prvih desetih mesecih so na carinski izpostavi v Murski Soboti in na odseku v G. Radgoni ocarinili za 6,630.100 dinarjev blaga (42 odstotkov več kot lani), carinski delavci pa opažajo padec klasičnega izvoza pomurskega združenega dela. Drugače je v začasnem uvozu in izvozu blaga za predelavo oziroma tako imenovanih dodelavnih poslih, kjer se je izvoz povečal za 28 odstotkov. Zmanjšan uvoz obrtnikov pa pripisujejo predvsem boljši domači oskrbi.

Ta je v veliki meri botrovala tudi zmanjšanju carinskih prekrškov, saj tihotapljenja kave v večjih količinah skoraj niso izsledili. Letos so odkrili 629 carinskih prekrškov, kar je za 21 odstotkov manj kot lani.

Te dni bodo pričeli v Gornji Radgoni graditi novo 50-tonsko tehnico za tovornjake. Stala bo 16 milijonov dinarjev, omogočila pa bo hitrejše in lažje določanje plačila cestnine. Potem ko so na območju radgonske Carinarnice uredili vse mednarodne prehode, še vedno ostaja izjemno ozko grlo na naši strani mednarodni mejni prehod z Madžarsko v Dolgi vasi. Na tem prehodu, ki ga kar v 93 odstotkih uporabljajo tujci, poleg Madžarov, Čehov in Slovakov tudi čedalje več Avstrijcev in Nemcev, ki se pred potovanem v Jugoslavijo spotoma zadržijo še kje na Madžarskem, so Madžari letos uredili po štiri vstopne in izstopne pasove, med tem ko na naši strani premoremo skupno le dve koloni. To izjemno daljša čakalne dobe, posebno v poletnih mesecih, in je slaba propaganda za turistično Evropo. Zato kar liče k prenovi. Cariniki so svoj del (naložbo ocenjujejo na 100 milijonov dinarjev, carina pa bi prispevala polovico) pripravljeni naložiti, vendar za enkrat zaman čakajo na tiste, ki bi morali zagotoviti preostali denar.

Vlado Paveo

S skupnimi močmi — s samoprispevkom

(nadaljevanje s 1. strani)

DUŠAN JENKO, RAKIČAN:

»Ker sem vodja delegacije v naši krajevni skupnosti, sem z vsemi aktivnostmi o razpisu referenduma kar dobro seznanjen. Tudi združevanje denarja je kar v redu, boli pa me edino to, da kirurgija še vedno ni končana — če ne bo od kod še kakšnega denarja, je vprašanje, če bo v kratkem. Mislim, da se samoprispevanje ljudi ne bi smelo opustiti. Vem, da bo naslednji občinski samoprispevek namenjen za gradnjo cest in šol, krajevnega pa bomo porabili za komunalne potrebe in vrtec — to nas zaenkrat najbolj skrbi, drugače je s šolstvom vse v redu.«

JOŽE HORVAT, IVANOVCI:

»Vem, da bo letos decembra razpisan občinski samoprispevek, ki bo namenjen gradnji šol in cest. Tudi v naši krajevni skupnosti Ratkovci smo se odločili za krajevni samoprispevek, ki bo namenjen modernizaciji cest. Otroci obiskujejo šolo v Puconcih, ki je bila zgrajena pred nekaj leti, tako da s šolstvom nimamo problemov, to je urejeno. Tam okrog do sedaj nismo imeli niti kilometra asfalta, kot vse kaže, pa bomo tudi mi končno dobili asfaltno prevleko. Sem kmetovalec, sin pa študira agronomijo; moje mnenje je, da občinski samoprispevek mora biti, prav gotovo. Le tako bomo sicer ob sedanji draginji kaj naredili?«

CILKA ŠOŠTARIČ, MURSKA SOBOTA:

»Ja, seveda, če hočemo kaj imeti, je nujno, da se odločimo za samoprispevek. Sama sem se udeležila zbora občanov, na katerem so razpravljali o predlogu. V Murski Soboti smo že dobili nekaj objektov iz sredstev občinskega samoprispevka in tudi tokrat se načrtuje večnamenska dvorana pri osnovni šoli. Zdi se mi, da se bodo ljudje tokrat z večjim premislekom odločali kakor prej. Gospodarsko stanje je težko, občani pa so tudi izgubili zaupanje v vodilne ljudi, ker niso dovolj argumentirano razložili zaostanek gradnje kirurgije. Ljudje radi prispevajo in dajejo denar za splošnodobro stvar, vendar potem pričakujejo, da se bodo tudi držali obljub.«

TEREZIJA ČRNKO, ČEPINCI:

»Ne vem sicer natančno, kaj vse se je že razpravljalo in kje, ker niti ne hodim veliko na sestanke. Mi imamo sestanek v nedeljo. Mislim, da je pravilno, da vsi ljudje skupaj dajejo denar za to, da bi se nekaj naredilo. Ceste so še vedno zelo slabe, tako vaške kot občinske, pa ni dovolj denarja, da bi jih asfaltirali ali popravili. Ob 29. novembru bo pri nas otvoritev nove ceste od Čepinec do Šalovec — tudi ta je bila zgrajena s samoprispevkom in vsi smo je zelo veseli. Otroci hodijo v šolo v Šalovce in Markovce; slišala sem, da ju bodo obnavljali. Vse naenkrat res ne gre, ne?«

FRANC in NADA MULEC, OKOSLAVCI:

»Oba sva zaposlena, torej se nama vsi ti prispevki kar poznajo pri plači. Vendar meniva, da to mora biti. Ljudje sami lahko vidijo, kaj vse se je že naredilo z denarjem občinskih in krajevnih samoprispevkov. Pri nas imamo na primer že veliko asfaltiranih cest, ljudje so že veliko prispevali. Tudi za radgonsko občino bo razpisan referendum za naslednji občinski samoprispevek, kaj vse bo v programu, ne vem točno, ker imamo sestanek šele enkrat v teh dneh. Vem, da bomo s krajevnim samoprispevkom asfaltirali 8 kilometrov cest. Otroci se vozijo v šolo na Kapelo, in ker so zveze dobre, je tudi to urejeno.«

B. Peček Foto: Zoran Krstin

KDO NETI NEMIR NA MELINCIH?

»Pa nas ja ne boste dajali v časopis,« so podpisanega po razširjeni seji krajevne konference socialistične zveze Melinci — bil je sobotni večer 9. novembra — nagovorili nekateri od sodelujočih. »Ure vendar za nesporazum in navednost, ki ju bomo sami zgladili,« smo razumeli predstavnike, ko smo se poslavljali pred vaškim domom. To seveda še ni pomenilo, da bi melinski primer zaobšli, pač pa smo ga nameravali vsaj omeniti v okviru teme, ki jo pripravljamo, namreč odnosi med verskimi skupnostmi — samo v soboški občini jih je kar sedem — in samoupravno družbo.

V verskem tedniku Družina so o teh rečeh očitno drugačnega mnenja. V 44. številki (17. novembra) so objavili članek Blagoslovljen — zanetil nemir s »pomenljivim« podnaslovom: »Tik pred praznikom vseh svetih razbita spominska plošča z napisom: V spomin žrtvam I. in II. svetovne vojne!« in sliko spominske plošče s križem in razpelom na pokopališču v Melincih.

Namere člankarja med drugim zgovorno razkriva zlasti tale odlomek: »Strnjeno vaško skupnost sedaj še bolj utesnjujejo glasovi: koroški Heimatdienst našim bratom podira spomenike in table vsaj ponoči, nam so ga razbili podnevi, in to tik pred dnevom, ko nas vse poveže globoko spoštovanje rajnih; kakšna je to svoboda verskega prepričanja, ko vaška skupnost, ki je 99 odstotkov verna, ne sme postaviti spomenika v obliki verskega znamenja za svojih šestnajst žrtev zadnje vojne, o katerih vedo, da so bili vsi po vrsti globoko verni ljudje; kdo bo sodil tistim, ki so med to ljudstvo zanesli nemir ter nepreklicno prizadeli svetost spomina in ranili delikatnost človeškega občutja . . .«

Kako je torej z nemirom v Melincih? Leta 1981 (Uradne objave pomurskih občin, štev. 40/81 od 10. decembra 1981) so v krajevni skupnosti razpisali referendum za uvedbo petletnega krajevnega samoprispevka, med drugim tudi »za gradnjo spomenika žrtvam I. in II. svetovne vojne« in ga tudi izglasovali. Vse do razširjene seje sveta in skupščine krajevne skupnosti 30. aprila lani nikjer ni bilo omenjeno — vsaj uradno ne oz. da bi bilo razvidno in kakršnegakoli zapisnika ali dokumenta — naj bi hkrati s pomenikom postavili še križ. V zapisniku s te seje pa je dobesedno navedeno: »Na pokopališču se naj postavi primeren spomenik v obliki križa, ker se sedanji že podira.

Naj se poišče primerno mesto in čimprej postavi«.

In tu je ključ nesporazuma! Ne gre za to, da bi se Melinčanom skušalo kratiti izražanje verskih čustev, še manj, da bi se jim onemogočalo obeležiti spomin na padle žrtve v I. in II. svetovni vojni, ampak za to, da križno znamenje in spominska plošča z navedenim napisom — kot so ju postavili — preprosto nista združljiva. V naši družbi je jasno opredeljen položaj verskih skupnosti in vernih ljudi in ne moremo ločevati žrtev na verne in neverne oz. dovoljevati postavljanja dvojnih spomenikov. Sicer pa velja dodati, da je spomin žrtvam II. svetovne vojne že obeležen s spominsko ploščo na gasilskem domu, ki so jo vgradili že 5 julija 1959!

Kar zadeva razbijanje oz. podiranje spomenika na melinskem pokopališču tik pred dnevom mrtvih, je nujno pojasniti, da je šlo za izvajanje sklepa sveta krajevne skupnosti Melinci, sprejetega 21. oktobra na izredni seji.

»Izjavljamo, da nihče izmed nas ni pomislil, da bi lahko bil tak napis izzivalen, še manj, da bi žalil pridobitve NOB. Obljubljamo, zaradi dobrih odnosov, ki jih imamo in gojimo z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami, da bomo napis do 1. novembra odstranili,« so sklenili. Na tej osnovi so delavcem Sobotinega tozda Obrtništvo izdali naročilnico za zamenjavo napisne plošče s prazno. Ker je ni bilo mogoče sneti, so jo morali razbiti, da ne bi poškodovali ostalih delov podstavka.

O več kot očitnem nesporazumu, točneje nevednosti, govori dejstvo, da se jim na Melincih ni zdelo potrebno ob postavitvi spomenika junija lani pripraviti krajše slovesnosti, ampak so to storili šele 20. oktobra letos, ko so po uradni poti blagoslovili oboje hkrati: spomenik in nad njim križ z razpelom.

To pa spet ne pomeni, da bi se mi sami šli preštevanja, kot se ga gre avtor (anonimni!) članka Blagoslovljen — zanetil nemir, ko govori o 99 odstotkih vernih ljudeh v kraju. Prav se nam zdi spomniti ga na člen iz pastoralnega navodila v isti številki Družine: »Vsako obveščanje mora biti iskreno, pravično in resnično. Zgolj dober namen in dobra volja ne zadoščata; obveščanje mora prikazovati resničnost z vsemi potrebnimi okoliščinami in osvetljeno z lučjo notranje resnice. Koristnost in moralnost družbenega obveščanja torej ni odvisna le od vsebine sporočila in nauka, ki ga moramo le razumsko dojeti, temveč tudi od načina posredovanja, od govorice in prepričljivosti ter drugih okoliščin, med katerimi je gotovo tudi množica, ki ji je obveščanje namenjeno.«

Branko ŽUNEC

Turistično društvo Murska Sobota, krajevne skupnosti mesta M. Sobota in Komunalno podjetje SOBOTA vabijo gospodarske organizacije, zasebne obrtnike, izdelovalce domače obrti in druge zainteresirane osebe, na veliko in tradicionalno

Miklošovo senje

(Miklavžev sejem)

ki bo v petek, 6. decembra, v Murski Soboti.

Zagotovljen bo večji sejemski prostor z vključitvijo dela Titove ceste.

Zaželjena je predvsem udeležba tistih tradicionalnih sejmarjev, ki bi dali temu sejmu tudi značilnost turistične prireditve.

Zato so posebej vabljeni: lončarji, čevljarji, krojači, lectarji, kolarji, sodarji, izdelovalci izdelkov iz lesa, slame, krzna, kože, bižuterije in drugega.

Vabljeni so tudi prodajalci domačih jedil, pijač in kmetijskih pridelkov — čebule, česna, kostanja, kaše in podobnega.

Rezervacije prostora sprejemajo Skupne službe krajevnih skupnosti v Murski Soboti, Kocljeva 4, telefon 21-821.

Pomurci!

Pridite na veliko »Miklošovo senje« v Mursko Soboto. Tu boste našli mnogo raznega blaga, razvedrila in zadovoljstva pa bo na pretek.

ABCEOMURKA Potrošnik

UGODNA POTROŠNIŠKA POSOJILA

za nakup ženskih, moških in otroških oblačil, pletenin ter športnih oblačil in pohištva

NA 3 MESECE — brez obresti
NA 6 MESECEV — 7-odstotne obresti

v vseh poslovnih enotah POTROŠNIKA Murska Sobota.

IZ PORABJA

MLADI ZA MIR . . .

Kaj lahko storimo mladi za **mir na svetu, varstvo okolja** ter za **ohranjanje maternega jezika** in **narodnostne kulture?** To so bile osrednje teme, ki so jih obravnavali na 5. srečanju mladih pripadnikov slovenske narodnosti konec minulega tedna v Monoštru. Tako so prvič na tem srečanju sodelovali tudi mladi Porabci, udeležili pa so se ga še predstavniki občinskih konferenc zveze socialistične mladine iz občin Lendava in Koper, torej mladi iz vrst madžarske oziroma italijanske narodnostne skupnosti v Sloveniji, kot vsa leta doslej pa seveda še mladi zamejci iz Italije in Avstrije.

Skupaj so prišli torej mladi iz treh različnih držav, z različnimi družbenopolitičnimi sistemi, vendar pa so izrazili dokaj enotna hotenja, da si želijo mir na svetu, da hočejo živeti v zdravem okolju in da je treba manjšinam omogočiti lasten razvoj. Borba za mir ni le zadeva vlad, ampak je to tudi borba narodov. Mladi bodo zato nadaljevali z različnimi akcijami in demonstracijami za ohranitev svetovnega miru — so med drugim zapisali v sklepne ugotovitve srečanja. O varstvu okolja pa so se med drugim dogovorili, da se bodo mladi povsod, kjer delajo in živijo, zavzemali, da bodo investitorji raznih objektov upoštevali predpise za varstvo okolja. Mladinske organizacije naj bi v združenem delu oziroma v krajevnih skupnostih predvsem s prostovoljnim delom prispevale k čim lepši ureditvi parkov, športnih igrišč itd. Organizirali naj bi tudi akcije za ohranitev čistoče voda. Mladi strokovnjaki, ki delajo v kmetijstvu, pa bodo skrbeli za pravilno rabo umetnih gnojil in kemičnih sredstev ter sploh za pravilen način obdelovanja zemlje.

O položaju in delovanju mladih v Porabju je spregovoril **Šandor Bedič**, ki je omenil, da tamkaj deluje 6 organizacij Zveze komunistične mladine Madžarske, v katerih je vključenih 175 mladincev. Organizacije dajejo pri svojem delu velik poudarek boljšemu izkoriščanju prostega časa in vključevanju mladih v kulturno delovanje na vasi, s tem pa tudi v narodnostno življenje.

»V zadnjem času se je povečalo število tistih, ki hočejo bolj spoznati svoj materni jezik in imajo zato primerne možnosti. Pri ohranjevanju narodnostnega izročila ima velik pomen učenje materinščine. Partija in druge družbenopolitične organizacije so spoznale pomen tega in o tem sprejele različne ukrepe. Naša pomembna naloga je tudi, da pri mladih utrdimo narodnostno zavest in čut do razvijanja prijateljstva med narodi . . . Žal so v mladinskih klubih predavanja samo v madžarščini, na Gornjem Seniku pa se člani med seboj pogovarjajo tudi slovensko,« smo povzeli iz Bedičevega uvodnega poročila. V razpravi, v kateri je sodelovala tudi članica centralnega komiteja Madžarske socialistične delavske partije **Erika Glanc**, so navedli, da imajo porabski Slovenci vse pravice in možnosti za svoj narodnostni razvoj, vendar pa niso dovolj aktivni in zavzeti pri uresničevanju teh pravic. Takšne narodnostne zavesti, kot jo kažejo Slovenci v Italiji in Avstriji, namreč porabski Slovenci ne izpričujejo. Kje so vzroki? Morda zato, ker se jim ni treba boriti za pravice ali ker so živeli v drugačnih zgodovinskih okoliščinah? Najbrž tudi zato. Potrebno pa se je vprašati, zakaj starši v večini primerov ne (na)učijo svojih otrok domače slovenske govorice, zakaj se slovenščina (razen na Gornjem Seniku) odriva iz cerkvenih obredov in zakaj v osnovnih šolah tako dolgo niso začeli z dvojezičnim poukom . . . Kljub izredno pozitivni narodnostni politiki na Madžarskem stanje v Porabju torej ni zadovoljivo.

JOŽE GRAJ